

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
EĞİTİMDE YARATICI DRAMA ANABİLİM DALI**

**YARATICI DRAMA KAVRAMI İLE
TEMELLENDİRİLMİŞ MAKALELERİN İÇERİK
ANALİZİ İLE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aslıhan KORTMAZ

Lefkoşa

Haziran, 2017

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
EĞİTİMDE YARATICI DRAMA ANABİLİM DALI

YARATICI DRAMA KAVRAMI İLE
TEMELLENDİRİLMİŞ MAKALELERİN İÇERİK
ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Aşlıhan KORTMAZ

Tez Danışmanları:

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Lefkoşa

Haziran, 2017

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

29/05/2017

Aslıhan KORTMAZ

ÖZET

YARATICI DRAMA KAVRAMI İLE TEMELLENDİRİLMİŞ MAKALELERİN İÇERİK ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Ashhan KORTMAZ

Yüksek Lisans Tezi, Eğitimde Yaratıcı Drama

Danışmanlar:

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ

Haziran 2017

Bu araştırmanın amacı, Web of Science, EBSCO ve Ulakbim'in veri tabanlarında belirli bir tarih kısıtı olmadan yayınlanmış olan 'Yaratıcı Drama' anahtar sözcüğü ile taratılarak bulunan Eğitimde Yaratıcı Drama Araştırmalarının belirlenmiş konu başlıklarına göre envanterini çıkartmaktır. Ayrıca bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılara rehberlik etmesi amaçlanmaktadır. İçerik analiz envanter tablosunda çalışmanın konusu, örneklem ve sayısı, veri toplama yöntemleri, araştırma yöntemleri, yaratıcı drama teknikleri, çalışmanın yer aldığı ülke, yazar sayısı ve kaynak sayısı kriterleri dikkate alınarak veri tabanında yayınlanan 103 makale İçerik Analizi teknikleri kullanılarak incelenmiş ve çalışmalar sınıflandırılmıştır. Çalışmada veri analizleri için Betimsel Analiz Yöntemi ve Kodlama tekniği kullanılmıştır.

Elde edilen İçerik Analiz Envanter Tablosuna göre yıllar içerisinde yaratıcı dramaya atfedilen önemin artmış olduğu ve bu alanda yapılan çalışmaların yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, makalelerde en çok ele alınan konu yaratıcı drama destekli deneysel eğitimidir. Araştırmada en sık kullanılan yöntem nitel olup, en sık kullanılan yaratıcı drama tekniğinin rol oynama olduğu tespit edilmiştir. Kullanılan yaratıcı drama teknikleri açısından en çok doğaçlama, rol yapma, grup çalışmaları ve sözel anlatımların tercih edildiği tespit edilmiştir. İçerik analizlerinin yaratıcı drama konusunda eksik kalan çalışma noktalarını ortaya çıkartarak diğer araştırmacılar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra İçerik çalışma envanterinde yer alan

Çalışmaların diğ er araştırmacılar tarafından farklı değişkenlerle irdelenerek bu çalışmalardan elde edilen sonuçlardan yeni çalışmalar ıkartmalarına vesile olacağına ve yaratıcı drama çalışmalarının daha da ileriye g t r lebileceğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı drama, içerik analizi, eğitim

ABSTRACT**INVESTIGATION BY CONTENT ANALYSIS OF ARTICLES BASED ON THE
CONCEPT OF CREATIVE DRAMA****Aslıhan KORTMAZ****Master Thesis, Creative Drama in Education****Supervisors:****Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN****Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ****June 2017**

The aim of this research is to make an inventory according to the determined titles of the Creative Drama Research in Education, which is searched with the keyword 'Creative Drama' published in Web of Science, EBSCO and Ulakbim's databases without a specific date constraint. It is also intended to guide the researchers who will work on this area. 103 articles published in the database were analyzed using Content Analysis techniques and the studies were classified according to the subject of studying in the content analysis inventory table, sampling and number of data, data collection methods, research methods, creative drama techniques, country of study, number of authors and number of references. Descriptive Analysis Method and Coding Technique were used for data analysis in the study.

According to the obtained Content Analysis Inventory Table, the importance attributed to creative drama over the years has been increased and the work done in this area has been intensified. According to the research results, the most researched area in the articles was experimental studies supported by creative drama. The most common method used in the research was qualitative and it was determined that the most commonly used creative drama technique was role play. It was determined that improvisation, role play, group work and verbal expressions are preferred in terms of creative drama techniques. It is thought that content-analysis will guide researchers by finding out lacking research areas about creative drama. In addition to this, it is believed that the studies in Content study inventory can be examined by different researchers with

different variables and it will be possible to do new studies from the results obtained from these studies so further studies about creative drama can be conducted.

Keywords: Creative drama, content analysis, education

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimin her aşamasında ilminden faydalandığım, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek aldığım, beraber çalışmaktan onur duyduğum ve ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş oldukları hoşgörü ve sabırdan dolayı değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN ve Yrd. Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez yazım döneminde yaşadığım sıkıntılarda yanımda olan beni motive eden, bana destek veren ve hayatımın her anında olduğu gibi eğitim ve tez dönemimde de yanımda olan, beni her zaman destekleyen değerlilerim annem, babam ve kardeşlerime, desteğini ve dostluğunu esirgemeyen çok sevdiğim arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
 BÖLÜM I GİRİŞ.....	 1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4
 BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	 5
2.1. Yaratıcı Drama Tanımı.....	5
2.2. Yaratıcı Dramanın Önemi ve Amacı.....	8
2.3. Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Drama.....	13
2.3.1. Yaratıcı Dramayı Sınıfta Kullanmak.....	17
2.4. Yaratıcı Drama ve Beceriler.....	18
2.4.1. Yaratıcı Drama ve Okuma Yazma.....	19
2.4.2. Yaratıcı Drama ve Dinleme.....	20
2.4.3. Yaratıcı Drama ve Konuşma.....	21
2.4.4. Yaratıcı Drama ve Düşünme.....	22
2.4.5. Yaratıcı Drama ve İletişim.....	23
2.4.6. Yaratıcı Drama ve Sosyal Beceriler.....	23
2.4.7. Yaratıcı Drama ve Yaratıcılık.....	27
2.4.8. Yaratıcı Drama ve Sanatsal Beceriler.....	30
2.4.9. Yaratıcı Drama ve İngilizce Öğrenme Becerisi.....	31
3.1. Yaratıcı Drama Teknikleri.....	34
3.2. Yaratıcı Dramada Kullanılan Temel Teknikler.....	36
 BÖLÜM III YÖNTEM.....	 41
4.1. Araştırma Modeli.....	41
4.2. Evren ve Örneklem.....	41
4.3. Veri Toplama Araçları.....	41
4.4. Verilerin Analizi.....	41
4.4.1. İçerik Analizi.....	42
 BÖLÜM IV BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA.....	 43
5.1. Bulgular.....	43
5.1.1. Analize Dahil Edilen Makale Konu Başlıkları.....	43
5.1.2. İçerik Analizinde Kullanılan Makalelerin Veri Tabanı Çalışılan Ülke Tarih Yazar ve Kaynak Bilgileri.....	47

5.1.3. Makalelerin Örnekleme ve Sayı Bilgileri Veri Toplama Yöntemleri.....	50
5.1.4. Makalelerde Kullanılan Araştırma Yöntemi Yaratıcı Drama Teknikleri.....	59
5.2. Yorum ve Tartışma.....	66
BÖLÜM V SONUÇ VE ÖNERİLER.....	43
6.1. Sonuç.....	74
6.2. Öneriler.....	78
KAYNAKLAR.....	79
ÖZGEÇMİŞ.....	95

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İçerik Analizinde Kullanılan Makalelerin Başlıkları.....	43
Tablo 2. İçerik Analizinde Kullanılan Makalelerin Veri Tabanı Çalışılan Ülke Tarih Yazar ve Kaynak Bilgileri.....	48
Tablo 3. Makalelerin Örnekleme ve Sayı Bilgileri Veri Toplama Yöntemleri.....	51
Tablo 4. Makalelerde Kullanılan Araştırma Yöntemi Yaratıcı Drama Teknikleri.....	59
Tablo 5. Makalelerde Kullanılan Başlıkta Yaratıcı Drama Kelimesinin Kullanımına Göre Dağılımı.....	66
Tablo 6. Makalelerin Veri Tabanlarına Göre Dağılımı.....	67
Tablo 7. Çalışmaların Yapıldığı Ülkelere Göre Dağılımı.....	67
Tablo 8. Makalelerin Yayın Tarihine Göre Dağılımı.....	68
Tablo 9. Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımı.....	69
Tablo 10. Makalelerin Kaynak Sayısına Göre Dağılımı.....	70
Tablo 11. Makalelerde Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Grup Sayısına Göre Dağılımı.....	71
Tablo 12. Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı.....	72
Tablo 13. Makalelerde Kullanılan Araştırma Yöntemlerinin Dağılımı.....	73
Tablo 14. Makalelerde Kullanılan Yaratıcı Drama Tekniklerinin Dağılımı.....	73

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Yaşam boyu öğrenme bireyin doğumundan ölümüne kadar olan süreci kapsamaktadır ve bu sürecin başarısı bireyin öğrenme yaşantılarıyla doğru orantılıdır. Sürecin planlı ve programlı olarak gerçekleştirildiği ilk eğitim dönemi de okulöncesi eğitimidir (Kara & Çam, 2007).

Bebek daha anne karnındayken öğrenme başlamakta, dünyaya geldikten sonra öğrenme artmakta ve çocuk okul yaşına geldiğinde ise öğrenme çevresi genişlemektedir. Çocukların en doğal öğrenme yolu olan oyunun, okulöncesi dönemde iletişim kurma, deneyim ve yaratma becerilerinin kazanımında çok önemli olduğu savunulmaktadır (Albayrak, 2004). İnsanın vazgeçilmez doğal bir yöntemi olan oyun, doğaçlamadan ortaya çıkan, var olan kurallar çerçevesinde ilkel yaşamdan günümüze kadar gelişmiş bir eylemdir. Fiziksel veya zihinsel ya da her ikisini birden içine alan, bebeklikten başlayarak, yetişkinlik döneminde de zaman zaman ihtiyaç duyulan oyun, bir aktivite durumudur. Oyun sırasında çocuk, kendini ve çevresindekileri tanımaya fırsat bularak, iletişim kurmayı, kendini ifade etmeyi, yardımlaşmayı, paylaşmayı ve daha birçok olguyu dolaylı yolla öğrenmektedir (Asımoğlu, 2012). Bu nedenle, insanın öğrenmesine bu denli katkı koyan bir aracın eğitimde de kullanılması kaçınılmazdır.

Eğitimde yaratıcı drama, bilgilendirici içeriğe yönelik aşırı vurgulardan kaçınarak, fikirlerin işlenmesini ve öğrenme sürecine dönüşmesini yansıtır (Tanrıverdi, 2013). San (1994) bir seminerde belirttiği üzere, kültürel okur yazarlık, gerçeklerin mantıklı olarak normal hayata entegre edilebileceği yaşamı zenginleştiren bir anlam çerçevesi olmadan bir anlam ifade etmeyecektir.

Eğitimde yaratıcı dramanın bireyi yetiştirme, yaratıcılığı geliştirme özelliklerinden dolayı okulöncesi eğitim dönemi için önemli bir gereksinim olduğu birçok çalışmada vurgulanmıştır (Aykaç & Köğce, 2014; Çetingöz, 2012; Hamurcu, 2010; Kara & Çam, 2007; Sedef, 2012; Ulaş & Topal, 2006; Yıldırım, 2011). Bununla birlikte bu yöntemin, farklı gelişim düzeylerini, farklı öğrenci profillerini ve farklı konu

veya konuların işlenişini ele almak için geniş çapta uygulanabilir bir yöntem olması, eğitimcilerin de güzel dönütler almasını sağlamaktadır. Öğrenciler rol yapma becerilerini kullanarak, yalnızca canlandırdıkları rolleri öğrenmekle kalmayıp, diğer karakterlerle de iletişim içinde olarak gelecekte edinebilecekleri olası rolleriyle de empati kurarlar. Yaratıcı dramın bireylerin gelişimine katkısı, yapılan araştırmalarla birçok kez ortaya konmuştur. Gültekin ve Demet (2014)'ün de belirttiği üzere çocukları tüm gelişim özellikleri açısından olumlu etkileyen ve gün geçtikçe okulöncesi eğitimde daha da önem kazanan yaratıcı drama çalışmalarına eğitim sürecinde daha fazla süre ayrıldığı ve bu çalışmaların ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bu denli uygulanabilir ve öğretici bir yaklaşımın, araştırma çalışmalarında ne kadar yer aldığı ise önemli bir nokta olmaktadır.

Alan yazın tarandığında, yaratıcı drama ile ilgili birçok araştırma bulunmasına karşın, yaratıcı dramada meta analizi ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışma, ilk olma özelliğini taşımaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular, yaratıcı drama alanında çalışma yapacak olanlara doğrudan katkı sağlayacak niteliktedir.

Bu çalışma, yaratıcı dramının eğitimdeki çerçevesini ele almayı hedeflemiştir. Bu noktada yapılan yaratıcı drama çalışmaları, çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Yapılan yaratıcı drama araştırmaları geniş bir çerçeve çizecektir.

Bu özellikleri ile bu çalışma, alanda yapılan çalışmalar arasında özgünlük taşımaktadır. Bunun yanı sıra “Yaratıcı Dramada İçerik Analizi” konusu, yaratıcı drama çalışmalarının yeniden değerlendirilmesine de katkı sağlayacaktır.

Yukarıda belirtildiği gibi, yaratıcı drama alanında çalışmalar yapılmasına rağmen, yaratıcı drama alanına ait belirlenen veri tabanlarında herhangi bir meta analizi çalışmasının bulunmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, yaratıcı dramının öğrenme ve öğrenci merkezli bir yöntem olması nedeniyle yaygınlaştıktan sonra, araştırmalar bu yaklaşıma odaklanmaya başlamıştır (Hamurcu, 2010; Karadağ, 2012). Yaratıcı drama kullanan bilimsel genellemeye yardımcı çalışmaların bir araya getirilmesinin bu alanda önemli rolü olacağı da düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yaratıcı dramanın gün geçtikçe önem kazandığı düşünülmekte ve çeşitli alanlarda yaratıcı dramanın etkileri üzerinde durulmaktadır (Adıgüzel, 2013; Başbuğ, 2006; Kara & Çam, 2007). Araştırmacı tarafından araştırma kapsamında yayınlanan makalelerin yöntemlerinin, konularının, veri analizlerinin neler olduğu ortaya konularak yeni yöntem ve konular üzerinde durulmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir (Adıgüzel, 2006; Başbuğ, 2006).

Bu bilgiler ışığında, araştırmanın amacı, araştırma yapmak isteyen araştırmacılar için, Ulakbim, EBSCO ve Web of Science veri tabanlarında yayınlanan, içeriğinde yaratıcı drama yer alan çalışmaları belirlemektir. Bu çalışma ayrıca gelecekte bu alanda çalışmak isteyen eğitimcileri ve araştırmacıları yönlendirmeyi de amaçlamıştır. Çalışmanın amacı ile araştırma çerçevesinde analiz edilen makalelerle ilgili aşağıdaki araştırma soruları için cevaplar aranmıştır:

1. Makalelerde kullanılan başlıkta yaratıcı drama teriminin kullanımına göre dağılımı nedir?
2. Makalelerin;
 - veri tabanlarına,
 - yapıldığı ülkelere,
 - yayın tarihine,
 - yazar sayısına,
 - kaynak sayısına göre dağılımı nedir?
3. Makalelerin;
 - örnekleme,
 - veri toplama araçlarına,
 - araştırma yöntemlerine göre dağılımı nedir?
4. Makalelerde kullanılan yaratıcı drama tekniklerinin dağılımları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bir çalışmanın sonucu veya bir hipotezin geçerliliği hakkındaki kararlar tek bir çalışmanın sonuçlarına dayanamaz; çünkü sonuçlar tipik olarak bir çalışmadan diğerine farklılık gösterir. Aksine, çalışmaların verdiği sonuçları veri olarak kabul edip sentezlemek için bir mekanizmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Nitel değerlendirmeler öznel (farklı uzmanlar farklı sonuçlara varabilir) özellik gösterdiğinden veri olarak kullanılmaları zorlaşmaktadır. Buna karşın, meta-analiz, veriler nitel veya nicel olsa da objektif formüller uygular (birinin tek bir çalışmada verilere istatistik uygulayacağı kadar) ve herhangi bir sayıda çalışma ile kullanılabilir. Dolayısıyla bu tür çalışmaların birçok çalışmayı aynı çatı altında topladığından birçok araştırmacı için önem teşkil ettiği düşünülmektedir.

Ayrıca, yaratıcı drama alanında çalışma yapacak olan araştırmacılara bir veri kaynağı olması araştırmanın önemini de tanımlamaktadır. Hangi alanlarda araştırmalar yapıldığı, hangi konuların ağırlıklı olarak üzerinde durulduğu ve hangi araştırma tekniklerinin kullanıldığı gibi çıkan sonuçların da araştırmacılara çalışmalarında ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma sadece üç veri tabanı EBSCO, Web of Science, Ulakbim dikkate alınarak yapılmıştır. Tarih sınırlaması verilmeden “Creative drama” , “Yaratıcı drama” anahtar kelimeleri ile tarama yapılarak bulunan makaleler ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yaratıcı Drama Tanımı

Drama hayal gücünü kendi olmayan birisi olmak için kullanmaktır ve herhangi bir zamanda veya herhangi bir yerde gerçekleşebilir. Drama ve tiyatro sanatı eski çağlardan beri var olmuştur. Batı dünyasında bizim en çok aşına olduğumuz tiyatronun altın çağına dek uzanan, asıl kökeni eski Yunan tiyatrosudur, zaten drama kelimesinin kökeni de Yunanca rol veya hareket demektir (Haseman & Winston, 2010; O'Farrell, 2000). O dönemlerde bu sanat biçimi ve sanatçılarına büyük saygı gösterilmektedir. Plato, drama oyunun bir öğrenme yöntemi olduğunu savunurken, Aristo, dramayı faaliyetleri birbirinden ayıran sanat eğitiminde öğrenmeyi kolaylaştıran bir araç olarak görmüştür (McCaslin, 1996). Birçok kültür dramayı kullanarak dinin yayılmasını sağlamış, öğrenmiş ve öğretmiştir. Ortaçağ kilisesi ve kuralları da drama oyunları ile öğretilmiştir ve bu yapılırken tiyatronun büyük bir sanat formu olarak uygun yere gelmesine de yardımcı olmuştur. Aslında, eski dönemde yaratıcı drama daha fazla bir eğlence biçimi olarak kullanılırken, gizli öğrenmeyi de sağlamıştır (McCaslin, 1996).

'Drama' tiyatroda dramatik bir oyun olarak tanımlanırken, 'yaratıcı drama', eğitim dünyasında, çeşitli ve farklı oyun ve evrelerde çevrelerindeki kişilerin hareket ve karakter özelliklerini taklit ederek çocukların özgürce oynarken öğrenmesi olarak tanımlanabilir (San, 1998). Yaratıcı drama, öncelikle çocuklarla eğitim ortamlarında kullanılan etkinlikler ve oyunları içerir. İlk olarak Amerika'da ortaya çıkan yaratıcı dramanın çıkış tarihinin 1900'lü yılların başında olduğu düşünülmektedir (Bolton, 1985; Rosenmeyer, 1981).

Yaratıcı drama taklit ve uygulama yoluyla kolay bir şekilde kullanılabilir. Çocukların müdahale edilmeden doğal ve kendiliğinden yaptıkları, aslında 'taklit' etmeleridir. Bu, özellikle erken çocuklukta temel bir insan tepkisidir. Oynamak için dürtü, insan tecrübesinin temelidir ve eğitsel drama için de şarttır. Doğada ise öğretici ve yapıcı bir özelliğe sahiptir.

Çocuklar için yaratıcı drama bir oyunken, onlara aslında dünyayı anlamamanın ve anlamlandırmanın bir fırsatını ve araçlarını sunar ve çocuğun dünyasıyla yetişkin dünyası arasında bir köprü kurar (Başbuğ, 2006).

Drama, çocuklar için doğuştan gelen doğal bir öğrenme biçimidir. Küçük çocuklar evde oyun oynarken, onları büyüleyen doktorlar, öğretmenler veya başka statülerin gerektirdiği gibi davranırlar. Dolayısıyla denilebilir ki, çocuklar yaşam için pratik yapmak ya da hayatı taklit etmek için doğal hayatında da yaratıcı drama kullanırlar, çevrelerindeki dünyaya bakırlar ve gördükleri şeyleri oynarlar. Örneğin; işe giderler, otobüse binerler, mağazalarda alışveriş yaparlar ya da partilerde dans ederler. Oyunculukta farklı yollar denerken, çeşitli roller üstlenerek ve kendilerini bu rollere bürürler. Diğer bir deyişle, yaratıcı drama çocukların hayata hazırlıklı olmalarına ve büyümeye başlamalarına yardımcı olmaktadır (Başbuğ, 2006; San, 1994). Böylelikle yaratıcı drama çocukların, daha az zorlanarak, yaşamın karmaşıklığını keşfedip anlamalarını da sağlar.

Bazı çalışmalarda taklit, rol yapma veya kimliğe bürünmenin yaşam boyu devam ettiği öne sürülmektedir. Bu çalışmalara göre aslında yaşam bir dramadır. İnsanlar daima doğaçlama ve oyunculuk yapar. Bu bağlamda, ilk kez biriyle tanışan kişinin konuşması, doğaçlama ile başlar ve hayatın ona sunduğu senaryo içerisinde rolünü oynatarak devam eder (Sheridan, 2012; Wilhelm, 1998).

Bazı çalışmalarda ise yaratıcı drama, katılımcılarının hayal gücünü aktif olarak kullanmasıyla veya liderin/öğretmenin belirlediği kısıtlamalarla sınırlı olan, kurgulanmış yaşantıları doğaçlamalarla canlandırmalarına olanak tanıyan süreç odaklı bir drama türü olarak tanımlanır (Adıgüzel, 2006; Batd, 2015; Karataş & Yavuzer, 2009; Milgram, 2003).

Yaratıcı drama, çocukların doğal dünyasını, yaratıcılık ile tiyatro tekniklerini kullanarak geliştirir. Öğrenme deneyimi kazanmalarını ve öğrenmeyi daha hızlı gerçekleştirmelerine katkı koyar. Genellikle çalışmalarda drama terimi üzerinde durulurken bu konuda uzman Çakır İlhan (2007) ‘yaratıcı drama ile örtüşen çağdaş sanat akımları’ çalışmasında yaratıcılığı şöyle vurgulamıştır:

‘Yaratıcılığı bilinen şeylerden yararlanarak yepyeni bir şey ortaya koymak olarak tanımlarsak, yaratıcılık eğitiminin yalnızca okuldaki etkinliklerle sınırlı olmadığını anlarız. Yaratıcılık kişinin çevresini yorumlayabildiği her yerde ortaya çıkabilir. Ancak yaratıcılığın yorucu, bir o kadar da eğlenceli olduğu da bilinen bir gerçektir. Çünkü yaratıcılık yeni fikirleri, eğlenceleri, sürprizleri içerisinde barındırır. Yaratıcılık aynı zamanda içerisinde çatışmayı da barındırır. Yaratıcı düşüncenin diğer var olan düşüncelerden farkı değişik olmasıdır.’

Eğitim sürecinde yaratıcı dramının yer alması çocukların hayal güçlerinin zenginleşmesini, ürettikleriyle çevredekiler ile müzakere etmelerini, yeni beceriler kazanmalarını, yaratıcı drama sürecinde deneyimleme şansına sahip olduklarından eleştirel ve yaratıcı düşünme düzeylerinin artmasını kolaylaştıracaktır. Bu bağlamda katılımcılar, rol alan herkesin birer parçası olduğu yeni bir kurgu dünya yarattıklarından, yüksek derecede yaratıcılıklarını kullanırlar. Bunu yaparak, perspektifler aracılığıyla öğrenebilirler ve hayal edilmiş durumda deneyim kazanırlar (Karakelle, 2009; Toivanen, Halkilahti, & Ruismäki, 2013; Yeh, 2008).

Karadağ ise (2012) yaratıcı dramayı teknik olarak şöyle tanımlamaktadır: Yaratıcı drama, doğaçlama, rol oynama gibi birçok teknikten yararlanarak yaşantı deneyimi kazandıran, soyut bir kavramı, düşünceyi ve bir davranışı yaşantılardan yola çıkarak süreç içinde geliştiren bir tekniktir.

Tutuman (2011) ise yaratıcı dramayı; bir kavramın, olayın, konunun, öykünün, çeşitli rollerin, sözel ve sözel olmayan davranışlarla, taklit yoluyla ifade edilmesi, canlandırılması olarak tanımlamaktadır. Rol oynama, doğaçlama, zihinde canlandırma, rol değiştirme, dans draması, paralel çalışma, müzikle drama, pandomim, öykü/olay canlandırma, kukla draması gibi tekniklerinin de olduğunu çalışmasında anlatmaktadır.

Sonuç olarak, yaratıcı drama çalışmalarının yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesini destekleyen, soyut kavramları somutlaştıran, bu nedenle öğrenmeyi kolaylaştıran, etkin ve anlamlı öğrenmeye olanak sağlayan, eğitim alanında kullanılmasına ihtiyaç duyulan bir yaklaşım olduğu var sayılmaktadır (Yıldırım, 2011).

2.2. Yaratıcı Dramanın Önemi ve Amacı

Yaratıcı drama ile çocukların yaparak-yaşayarak, birebir katıldıkları oyun etkinliklerinde en iyi şekilde öğrendikleri, bu nedenle eğitimde yaratıcı drama çalışmalarının çocukların öğrenmelerini etkilediği, hayatlarında önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Drama çalışmalarının çocuklara farklı bir sanat şeklini tanıma, farklı düşünceler kazanma, kendini geliştirme ve sosyalleşme fırsatı sunduğu da varsayılmaktadır (Yıldırım, 2011).

Bireylerdeki öğrenmenin kalıcılığını artırmak için teorik olarak elde edilen bilgilerin uygulanmasının da önemli olduğu savunulmaktadır. Dramanın eğitimde bir yöntem olarak kullanılması; kazanımların daha kolay ve çabuk uyarlanması, kalıcı ve yaşantısal olmasına olanak sağladığına dikkat çekilmektedir (Kara & Çam, 2007; Ozturk, 2007; Yıldırım, 2011).

En geniş anlamda, yaratıcı drama öğrenim ve öğretim deneyimleri yaşamak için araçlar sağlar. Crossan (1998) oyunculuk için gereken niteliklerin aynı zamanda son derece yaşanması için gereken nitelikler olduğunu belirtmektedir. Yaratıcı dramada çocuklar, kim olduklarını, sahip oldukları kimlikleri keşfederler ve duygusal, fiziksel ve sosyal çevreleri hakkında daha derin bir anlayışa varma fırsatına sahip olurlar. Oyunculuk "yaşamakta bir deneyim" olduğu için (Çetingöz, 2012) yaratıcı drama deneyler yoluyla nasıl yaşanacağını yani öğrenme deneyimi sunar. Bu deney, çocuklar üzerinde çok büyük bir etkiye sahiptir; çünkü çocuklar, yaratıcı drama faaliyetleriyle hareket ederken fikirler ve kavramlar ayrılmaz bir parçası haline gelir, bilgiyi içselleştirir ve onun hatırlanması olasılığını artırır (Jindal-Snape, Vettraino, Lowson, & McDuff, 2011; Kayhan, 2009).

Yönel (2004), eğitimde drama yoluyla kendini geliştirmenin yararlarını şöyle sıralamıştır:

1. Bireylere kendi problemlerini yeni bir bakışla inceleme olanağı vermek
2. Bireylere kazandıkları, değiştirdikleri ya da düzelttikleri davranışları hakkında bilgi vererek gelişimlerini göstermek
3. Bireylere kendi yaşantılarını yansıtmaya ve diğer insanlarla ortak özelliklerinin neler olduğunu görmelerini sağlamak

4. Bireylere grupla çalışmanın getirdiği belli kurallarla ilgili sorumluluklar yanında sonsuz özgürlükler vermek
5. Bireylere hoşlanmadıkları şeyler ile nasıl başa çıkılacağı ve nasıl başarıya ulaşılacağını göstermek
6. Bireylerin söz dağarcığını genişletmek ve başkaları ile konuşma ve oynama yoluyla yeni yaşantılar kazanmalarına yardımcı olmak
7. Bireylere önceden bildiklerini ve daha sonra öğreneceklerini keşfetmeleri için yardım etmek
8. Bireyleri hayal ettikleri durumlar ışığında, yaşadıkları gerçek dünyayı daha somut olarak görmeleri için yönlendirmek
9. Bireylere herhangi bir yaşantı kazanmada ve yaşantıyı anlamada yardım etmek
10. Bireyler ve bireylerin düşünceleri arasındaki farklılıklarla ilgili hoşgörüyü geliştirmek
11. Soyut kavramları ya da yaşantıları daha somutlaştırmak böylece bireylerin onları anlamalarını sağlamak

Yaratıcı drama, geleneksel öğretmen-öğrenci ilişkisini, paylaşılan yaratıcı keşif deneyimine dönüştürür. Yaratıcı dramayı herhangi bir okulda bir öğretim aracı olarak kullanmak kolaydır. Normal bir öğrenme ortamını kolay öğrenime dönüştüren öğretim için pratik, etkili ve güçlendirici bir yaklaşımdır çünkü gözlem ve taklit bebeklik ve çocukluk döneminde öğrenmenin başlıca mekanizmalarıdır. İnsanlar yaşamları boyunca, hatta bir gün boyunca çeşitli roller üstlenirler (Kara & Çam, 2007; Tam, 2016; Tanrıverdi, 2013). Önemli yaşam olayları hazırlamak, prova etmek ve gerçekleştirmek (örneğin, bir iş görüşmesi, üniversite başvurusu veya düğün), herhangi bir kültürdeki insan deneyiminin doğal bir parçasıdır. Duygu, hareket ve taklit, tüm kültürlerde anlaşılan evrensel iletişim biçimidir. Tarih, insanın bu kadar ilerlemesine hayal gücünün önemini gösterir. Farklı düşünmeye cesaret eden yaratıcı hayal dünyasını geniş tutan bilim adamları, sanatçılar, aktivistler ve politikacılar insanlık tarihinin gidişatı üzerinde en kalıcı etkiye sahip kişilerdir (Kardash & Wright, 1987; Walsh-Bowers & Basso, 1999).

Yaratıcı drama yenilikçilik, icat, problem çözme, bilim ve sanatın temelindedir. Ayrıca öğrencilerin yazma, konuşma ve kendini ifade etmesini ve sosyal becerilerini geliştirir ve öğrencilere hayal etmeyi, keşfetmeyi, yaratmayı ve başkalarının önünde paylaşmayı öğretir (Bil, 2013).

Yaratıcı drama eğitimde olduğu kadar günlük hayatta da önemlidir. Drama, aynı bilgiyi yorumlama, kişisel yaratıcılık ve yeni yollar öğretir. Aynı olay farklı bakış açılarıyla yaparak ve yaşayarak öğrenilir ve çok hata yapılmadan gerçek hayatta uygulaması yapılabilen bir yöntemdir. Öğrenciler çekici drama oyunları oynayarak yaratıcı hayal gücüne güvenmeyi ve geliştirmeyi öğrenirler çünkü drama, uygulama, deneyimsel öğrenme ve bilgi ve fikirleri yorumlamak ve iletmek için zihin, beden, ses ve duyguları içerir (Karadağ, 2012; San, 1994).

Bunlara ek olarak, etkilenen her his, bilgiyi ve tecrübeyi hatırlamak için bir fırsat sağlar. Öğrenci gördüğü, kokladığı, duyduğu, dokunduğu ya da taklit ettiği veya taklit edilmiş olsa bile oyun sırasında tadabileceği şeyden tetiklenebilir. Her bir duyu girdisi, bilgiyi öğrenmek ve koruyup hatırlamak için fırsat sağlar. Birçok araştırma, drama etkinliklerine duygusal katılımın bilginin derinleştirilmesini ve bilginin daha iyi muhafaza edilmesini teşvik ettiğini göstermiştir (Karadağ, 2012; Sedef, 2012; Tutuman & Demirtaş, 2011).

Daha önce de bahsedildiği gibi yaratıcı drama kullanılarak anlama ve öğrenme büyük ölçüde artar. Örneğin, bir öğrenci sınıfta matematikte yeni bir kavram öğrenmişse onu hatırlamak için gerçek hayatta kullanımı görerek ve taklit ederek öğrenme ile ezberlemek zorunda kalmamaktadır. Ezberleme genellikle birkaç hafta içinde azalıp unutulurken yani kısa öğrenmeyken yaratıcı drama uzun süreli öğrenmeyi sağlar (Bakker, 2002; Whitlock, Heynen, Shuler, & Bear, 2006).

Yaratıcı drama esnasında öğrenme hareketli olur, enerji yaratılır ve serbest bırakılır ve kaslar oyunlar sırasında kullanılır. Bütün bu faktörler, öğrencilerin öğrenme konusundaki motivasyonunu ve dikkatini arttırmaktadır (Başbuğ, 2006; Whitlock et al, 2006). Drama dinamik öğrenmede beden, duygular ve duyuları etkileyen zengin bir deneyim sunar.

Yaratıcı drama farklı öğretim yolları için de ideal bir stratejidir. Dil zorlukları, öğrenme zorlukları fiziksel veya zihinsel engelleri olan öğrenciler dahi dramada

parlayabilirler, oysa geleneksel eğitimde sıklıkla bu öğrenciler öğrenme ile mücadele ederler. Bunun yanında yetenekli, çalışkan ve motivasyonu yüksek öğrenciler, yeteneklerini sergileyebilir ve öğrenmeyi yaratıcı drama ile sentezleyebilirler. Utangaç öğrenciden kendinden emin kişiye, tecrübesiz veya başarısız öğrenciden üstün yetenekli kişilere kadar yaratıcı drama öğrenme deneyiminde farklı olan yeteneklerin her seviyesini içerir ve öğrenime olumlu ve başarılı bir katkı sağlar (Adıgüzel, 2013; Adıgüzel, 2006).

Yaratıcı drama kullanan eğitimciler öğrencilerinin bilgilerini ve yaratıcılığını sergilemek için drama oyunları oynayarak, ihtiyaç duyulan benlik saygısı kazanmalarını sağlayıp ve okuma yazma becerilerini geliştirebilirler (Heinig, 1993).

Drama, yaparak en iyi öğrenen öğrencilere fayda sağlayan, eğlendirici bir öğretim yöntemidir. Araştırma ve öğrenme için yeterli tekrar ve hareket sağlar. Hareket ile sadece grubun en iyi öğrencilerine değil, tüm katılımcıları yeniler ve enerjilendirir (Kara & Çam, 2007).

Ayrıca, drama, ikinci dil öğrenenleri veya engelli öğrenme öğrencileri ile etkili bir yöntemdir. Drama, yaratıcı yazıda daha fazla ayrıntıya katkıda bulunan hayal ve öykü anlatmayı geliştiren bir yaklaşımdır da (Bayraktar & Okvuran, 2012; Kırmızı, 2015).

Aktif antrenman, duyguyu, kavramı, tutumu ve diğer ses unsurlarını aktarmak için sesi ifade eden kullanımı geliştirir. Dramanın düzenli kullanılması monotonluğu azaltarak ve yüksek sesle ve net konuşma alışkanlıklarını geliştirerek okuma becerilerini önemli ölçüde geliştirir. Basit doğaçlamalı dramatizasyonlarda sınıftaki konuyu tekrar canlandırmak, okuduğunu anlama, öykü analizi, kelime hazinesi geliştirme ve öykü anlatma becerisini de büyük ölçüde geliştirir. Bu yararları sürekli olarak gösteren sayısız araştırmalar bulunmaktadır (Adıgüzel, 2013; Adıgüzel, 2006; Aylett, Louchart, & Weallans, 2011; Dodson, 2000; Harrison & Sidebottom, 2008).

Araştırmalar, küçük çocukların öncelikle oyun yoluyla öğrenmeyi daha kolay başarabildiklerini gösteriyor. Oyun yoluyla çocuklar sosyal beceriler, fiziksel koordinasyon ve bilişsel anlayışlarını geliştirirler. Birçok eğitimci, özellikle okul öncesi, ilköğretimde, çocukların oynamaları için zaman ayırdıklarını savunuyorlar (Bil, 2013; Okvuran, 1974; Sedef, 2012).

Drama oyunları, minimalistten aşırı etkileyciliğe ve yaratıcılığa kadar geniş bir katılım yelpazesine izin verir. Üstün zekalı öğrencilere çeşitli konularda öğrenme sentezi yapma şansı verilir. Aynı konuyu ortalama bir öğrenci de yaratıcı drama yoluyla aynı sürede öğrenebilir ve diğerleri öğrencilerle aynı zaman aralığında bunu gösterebilirler. Doğaçlama oyunları son derece sözel ve hızlı düşünen doğası, yetenekli öğrencilere de mükemmel yaratıcı çıkışlar sağlar (Reynolds, 2002; Sheridan, 2012; Wilhelm, 1998).

Yaratıcı drama, öğrencilere rollerini prova yapma olanağı vererek, doğal olarak yaşadıkları bireysel ve kişisel fikir ve duygulara daha fazla şekil verme imkânı da tanır. Genel olarak, bu öğrencilerin 'gerçek' yaşam problemlerinden anlamalarını sağlar. Bunlara ek olarak, öğrencileri yaratıcı problem çözme ve karar verme becerisine yönlendirir (Çetingöz, 2012; Karadag F. Nesrin, 2012; Szecsi, 2008).

Yaratıcı Drama öğretmenleri ve rehberleri aracılığıyla deneyimlerle öğrencilerin problem çözme becerilerini destekler, sorunların nasıl çözüleceği konusunda artan bir farkındalığı teşvik etmek için çalışırken okulu, sadece öğrencilerin okutulduğu ve ne düşüneceğini ve hissedeceğini söylediği bir yer olmak yerine, düşünce konusunda daha derin anlamlı hale getirir; öğrencileri, duygu ve düşünce biçimlerini sorgulamaya, yanıtlamaya ve açıklamalarına daha çok motive eder (Bramwell, Reilly, Lilly, Kronish, & Chennabathni, 2011; Toivanen, Komulainen, & Ruismäki, 2011).

Yaratıcı dramada, öğrenenler yalnızca öğrenciler değildir, öğretmenler de kendi sınıflarında drama egzersizi hazırlamayı ve uygulamayı ve gençlerin yaratıcı çalışma ve eleştirel düşünebilecekleri bir ortam yaratmayı öğrenirler. Ayrıca, öğretmenler düşünce, duygu ve yaratıcı insanlar olarak kendi öğrencilerinin gelişimine katkıda bulunmayı da öğrenirler. Drama gerçek hayatın bir parçasıdır ve öğrencilerini yaşamın sorunlarıyla baş etmeye hazırlamayı da öğrenirler (Erdogan, 2013; Sungurtekin & Çakır İlhan, 2015; Uzunöz & Demirhan, 2017).

Sonuç olarak, yaratıcı drama sadece sınıfta değil, çeşitli eğitim hedeflerini başarmanın basit ve uygun maliyetli bir yoludur. Oyunlar yaratıcı drama, doğaçlama, pandomim, yaratıcı hareket ve hikaye anlatımı gibi birçok oyunu öğrenme etkinliği olarak bir araya getiriyor. Okuryazarlık gelişimi, akademik başarı ve sosyal etkileşim üzerinde çok büyük pozitif etkileri olan yaratıcı drama, ihtiyaç duyulan temel becerileri de geliştirir. Yaratıcı drama ile öğretim konularını veya konu alanlarını birbiriyle entegre

etmek kolaydır. Ayrıca, yaratıcı drama çoklu öğrenme stillerine, içerik alanlarına, yaş gruplarına ve dil ve deneyim düzeylerine ulaşan çok yönlü bir öğretim aracıdır (K. Demir, 2012; Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003).

Kısaca, yaratıcı drama, çocuklarda yaratıcı düşüncüyü ve yaratıcı ifadeyi geliştiren bütüncü bir süreçtir. Hareket, pantomim, doğaçlama, öykü dramatizasyonu ve grup tartışmasıyla çocuklar dil ve iletişim becerilerini, sosyal farkındalık, problem çözme becerilerini, benlik kavramını güçlendirirler dolayısıyla önemli ve eğitim alanında özellikle de okul öncesi eğitimde kullanılan bir yaklaşımdır. Yaratıcı dramanın amacı, profesyonel çocuk oyuncularını yaratma girişiminden ziyade, yaratıcı drama teknikleri süreci boyunca bir çocuğun kendi kendini gerçekleştirmesine yönlendirmektir.

2.3. Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Drama

Yeni bir şey öğrenirken kişisel bir anlam taşımayan bir şeyi işlemek oldukça zordur. Yeni şeyler öğrenirsek, zaten bildiğimiz bir şeyle birleştiririz. Örneğin, birisi daha önce bir ülkeyi görmemiş veya deneyimlememişse, ancak birisinin o ülkeyi nasıl göründüğünü anlatırken dinlerse, bunu daha önceki deneyimlerine bağlayarak işleyecek ve canlandıracaktır. Yeni bilgileri, zaten bildiğimiz bir şeyle birleştirme bir çok araştırmacı tarafından teyit edilmiştir. Araştırmalara göre, insan beyni öğrenirken bağlantı kurmaya çalışıyor. Dolayısıyla derslerde de, yeni bilgiler öğrencinin zaten bildiği bir şeye bağlanacağı şekilde ve gerçeği taklitte öğretilmelidir. Yaratıcı drama öğrenmeyi tecrübelerle dayandırdığı ve rol oynamayı içerdiği için öğretimde başarılı olmaktadır. Bu, uygulamalar zaten doğduğumuzdan itibaren yaptığımız uygulamalardır. Bu yüzden yaratıcı drama ile okulda öğrenilenleri birbirine bağlayabilir ve öğrenmenin daha kolay olmasını sağlanabilir (Pinciotti, 1993; Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003).

Drama insanlara duyguların serbest bırakılması için bir yol sağladığına inanan Aristo zamanından başlayarak, eğitim sürecindeki ilerici hareketin başlangıcına doğru, ezberlemek yerine taklit ederek ve rol yaparak öğrenmenin sağlanmasını destekleyen bir yaklaşım oldu.

Dramanın bütünleşmesi, çocuklara öğrenmede çeşitli şekillerde yardımcı olmaktadır. Cornett and Smithrim (2001) yazdıkları kitapta 12 öğrenim noktasına değinmişlerdir.

- 1.Yaratıcı Drama eğitimi, öğrencinin bilişsel, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişimine olumlu etkileri olan güçlü bir öğretim ve öğrenme aracıdır.
2. Düzenli şekilde yapılan yaratıcı drama eğitiminin faydaları, tüm okul konularına ve gündelik hayata dökülebilir.
3. Yaratıcı drama, öğrencilere çoklu zeka ve farklı öğrenme stilleri kazandıran pedagojik bir derstir.
4. Zihin, beden, duyular ve hisleri anlama ve becerileri geliştiren kişisel bağlantılar oluşturmak için kullanılan duygusal bir öğrenme yaklaşımıdır.
5. Aslında eğitimde yaratıcı drama bir açıdan resmileştirilmiş çocuk tiyatrosunun diğer bir şeklidir.
6. Öğrenciler, sonuç ile ilgili zorlukları üstlenmeden önce, oyun ile ilgili kavramları öğrenerek yaratıcı drama tarafından sunulan deneyimsel öğrenme yoluyla becerilerini ve bilgiyi geliştirip öğrenirler.
7. Drama sözlü ve sözsüz iletişim geliştirir.
8. Drama, öğrencilerin psikolojik refah düzeyini artırabilir.
9. Drama, öğrencilerin ahlaki sorunları düşünmelerine ve değerleri geliştirmelerine yardımcı olur.
10. Drama öğrencilerde empati gelişmesine yardımcı olur ve yeni perspektifler geliştirir
11. Drama etkileşim yoluyla yoğunlaşmayı ve kavrayışı arttırır.
12. Drama, müfredatın diğer alanlarını geliştiren bir öğrenme yolu sunar (Cornett & Smithrim, 2001).

Yaratıcı drama, eğitimde, insan davranışını ve ilişkilerini anlayan hassas liderler ve disiplinde içerik bilgisi oluştururken öğrencilerin keşfetmesine izin veren öğrenme fırsatlarını yönlendirmeye ve kolaylaştırmaya yardımcı olan kişileri yani öğretmenleri de gerektirir.

Biri yaratmaya, karakterleri kullanmaya ve çeşitli noktalarından ses ve hareketi keşfetmeye başlamasına yol açan süreçleri kolaylaştırmalıdır. Yaratıcı drama eğitimin iyi düzenlenmiş, iyi organize edilmiş ve düzenlenmiş olması önemlidir, böylece katılımcıların yaratıcı bir şekilde kendilerini tehdit oluşturmeyen bir ortamda ifade etme fırsatı bulmuş olurlar (Szecsi, 2008).

Önder (2007)'e göre eğitim; toplumda meydana gelen değişimlerden etkilenen, günün koşullarına uygun, toplumun uyum sağlaması gerektiği düşünülen insan yetiştirme süreci olarak ifade edilmektedir. Drama etkinliklerinin dünyada daha da önem kazanmaya başladığını vurgulayan Önder, dramanın grup süreçleri yolu ile birçok gelişmenin ilerleyeceğini, bu nedenle drama yöntemi/tekniki kullanılarak eğitime ağırlık verilmesinin önemli olduğunu üstünde durmaktadır.

Eğitici drama çalışmalarının hayatımız boyunca gerekli olan sosyal, bedensel, fiziksel ve psikolojik becerilerin kazanılmasında ve geliştirilmesinde önemli rol oynadığının üzerinde durulmuştur. Bireylerin deneyim, beceri kazanmaları ve cesaretlendirilmeleri için eğitici drama süreçlerinin önemli olduğu vurgulanmakta, süreçlere aktif olarak katılarak kendilerini daha kolay ve iyi ifade edebilecekleri, eksikliklerin tamamlanabileceği varsayılmaktadır (Önder, 2007).

Okulöncesi eğitim kurumlarının çocukların programlarını oluştururken tüm gelişim alanlarını ve ihtiyaçlarını ele alarak hazırlanması gerektiği savunulmaktadır. Yaratıcı drama, öğrencileri eğitim ve öğretimde aktif kılmak, uygulama yapmalarına olanak tanımak, ezbercilikten uzakta, yaratıcılıklarını destekleyici bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Albayrak, 2004).

Bireylerde hale hazırda yaratıcılığın var olduğu, geliştirilmesi için desteğe ihtiyaç duyulduğu, desteğin ise bireyin ailesi, çevresi ve öğretmenleri tarafından sağlanabileceği düşünülmektedir. Çocuklarda olan yaratıcılığın önceden fark edilmesi, çocukların gelişiminin daha hızlı ve sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesine olanak sağlayacağından, çocukların okulla tanıştıkları ilk dönem olan okulöncesi dönemin önemini ortaya çıkardığı görüşü yaygındır (Yıldırım,2011).

Okulöncesi eğitim kurumlarında bazı bedensel ve müzik eğitim modelleri son yıllarda seçime bağlı olarak uygulanmaktadır. Bu modellerle çocukların bedensel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Ayrıca bu eğitim modelleri

aracılığıyla çocukların çeşitli sanatsal etkinliklerde faaliyet göstermelerine ve sanat eğitimine erken yaşlarda başlamalarına olanak sağlandığı da vurgulanmaktadır (Asımoğlu, 2012).

Çocukların kavram öğretiminde drama sürecinin etkisi Yıldırım (2011)'e göre; doğal, fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönden çocukların gelişimini sağlayan, aktif yaşayarak, oynayarak öğrenmelerini destekleyen bir etki olarak ifade edilmektedir (Yıldırım,2011).

Çocukların ne kadar çok duyu organına hitap edilirse, öğrenmenin o denli kalıcı olacağı, bu yüzden eğitim ve öğretim sürecinde konuların ve öğretmenin kullandığı tekniklerin açık olması, gözlem, deney gibi birçok duyuyu hareketlendiren etkinliklerin de yapılmasına olanak sağlanması gerektiği savunulmaktadır (Aykaç,2011).

“Yapılan araştırmalar ortalama bir insanın; duyduklarının %20’sini öğrendiğini ve hatırladığını, gördüklerinin %30’unu öğrendiğini ve hatırladığını, duyarak ve görerek elde ettikleri bilginin %50’sini öğrendiğini ve hatırladığını, duyarak, görerek, analiz ederek ve deneyerek elde ettikleri bilginin %90’ını öğrendiğini ve hatırladığını ortaya koymaktadır.”

Yukarıdaki tanıma göre ne kadar çok duyu organına hitap edilirse o kadar çok bilgilerin kazanılacağı, bu nedenle birçok duyu organına hitap eden öğrenme ortamlarının hazırlanması gerektiği anlatılmaktadır (Karadağ, 2012).

Sanat eğitiminde yaratıcı drama yönteminin yeni yöntemler arasında bulunduğu, derste, öğrenciye ve öğretmene yeni bakış açıları kazandırmada önemli rol üstlendiği düşünülmektedir. Sanat eğitiminin sağladığı yaratıcı süreçler dışında, çocukların yaratıcılıklarına olanak sağlayan yaratıcı dramanın, sanat alanlarından yararlanarak çocukların yaratıcı ve kendine yeten bireyler olarak yetişmesinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir (Aykaç, 2011).

Öğretmen ve öğrenciler için çok değerli olan sürenin, öğrencinin derse aktif katılamaması, dinliyor gibi yapıp dinlememesiyle ders ortamında zaman kaybına yol açtığı, öğretmenden öğrenciye tek yönlü bir sistemin verimsiz, yenilikçi olmayan ve yaratıcılığı engelleyen bir ortam yaratmasına neden olduğu anlatılmaktadır (Bil, 2012).

Öğrenme-öğretme ortamının, öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerine olanak sağlayacak şekilde planlanması verimli ve kalıcı öğrenmeyi etkilemektedir. Öğrenme-öğretme ortamının öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade etmelerine, gözlem yapmalarına ve deneyerek bilgiye kendilerinin ulaşmalarına olanak sağlaması gerektiği vurgulanmaktadır (Tanrıverdi, 2012).

Çocukların doğuştan inşa ettiği bu sihirli oyun ruhu genelde çocukların yaratıcı ve yapıcı potansiyellerini geliştirmeye başladıkları yer olmasına rağmen okul ortamında göz ardı edilmektedir (Çetingöz, 2012).

Drama süreçlerinin sınıfta kullanılmasının ardında yatan temel fikir, yaratıcılık gelişimini ve dramatik oyunla başlayan öğrencilerin yaratıcı potansiyelini geliştirmeye devam etme isteğidir. Günümüz toplumunda, yaratıcılık ve hayal gücü yalnızca sanatçı için değil, yaşamın her kesimindeki insanlar için gerekli becerilerdir. Eğitim sistemi çoğu zaman bu becerilerin önemini ve değerini kabul etmekle birlikte, özellikle ilk öğretmenlerin diğer müfredat alanlarında devlet görevlerini yerine getirme konusunda baskı altında olduğu durumlarda, yaratıcı drama maalesef sınıf uygulamasına dönüşmez. Tiyatronun sanat biçimi olan eğitimde yaratıcı drama, yaratıcılığın ve hayal gücünün gelişmesine ilaveten, toplumu ve insan tecrübesini eleştirel bir biçimde incelemek üzere bir ayna yaratır ve öğrencilere geçmişten günümüze insanlık ve kültür anlayışlarını derinleştirmek için bir fırsat sağlar.

2.3.1. Yaratıcı Dramayı Sınıfta Kullanmak

Sınıfta yaratıcı drama kullanmak, sınıfta tiyatro yapmak anlamına gelmez. Amaç, oyunculuk ve performans becerileri öğretmek değildir. Amaç çekirdek müfredat alanlarını drama kullanarak öğretmektir. Birçok konu alanı rahatlıkla sınıfta yaratıcı drama kullanarak öğretilirirken bazı konular diğerlerine göre daha fazla hazırlık gerektirse de tüm konuları öğretirken yaratıcı drama kullanılabilir. Yabancı dil,

temel dört beceri sosyal bilgiler, matematik ve bilim, drama kullanımında çok başarılı olan konular olarak çalışmalarda ifade edilmektedirler (Andersen, 2004; Byran & Fleming, 1998; Doppelt, 2009; Erbay & Doğru, 2010; Galazka, 2011; Kiliçaslant & Asasoğlu, 2010). Rol yapma ile konular doğaçlamalı bir şekilde öğrenciye öğretilir ve öğrenciler tarafından tecrübelerine dayanarak uzun süreli öğrenim belleğine eklenir. Belirli bir müfredat alanındaki öğrenmeyi arttırmak için belirli bir öğretim stratejisi olarak yaratıcı drama tekniklerinden seçilir ve ders konusu bunun üzerine kuruludur. Dramanın ilk sınıfa bütünleşme edilebilmesi için pek çok yol vardır. Drama, tüm konu alanlarını öğretmenin farklı veya benzer bir yolu olabilir. Sınıfta öğrenciler için rol yaparak bildikleri tarihi bir olay yaşatmak özellikle etkili olduğu için bu şekilde sınıfta uygulanması birçok çalışmada ortaya konmaktadır (K. Demir, 2012; Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003).

Gerçek hayat örneği, yaratıcı dramanın sınıfta nasıl kullanılabileceğini göstermenin en iyi yol olduğu yine çalışmalarda örneklendiriliyor. Öğrenciler, örneğin bir matematik hesaplaması öğrenecekse, gerçek hayattan bir süpermarket alışveriş etkinliği ile sınıfta kolayca aktiviteler yapılabilir ve öğrencinin öğrenmesi sağlanabilir (Ozdemir & Akkus Cıkla, 2005; Şengün & Iskenderoğlu, 2010; Turk & Arslan, 2012).

Rol oynama çok güçlü bir öğretim aracı olabilir. Bu ve dramanın farklı yönleri, tüm müfredat alanlarını öğretmek için kullanılabilir. Eğitim alanında, çocukların dışsal, kültürel olarak onaylanmış standartları karşılaması ve gittikçe artan araştırma ve teori yapısı ile öğrenmenin çok daha karmaşık olduğunu düşündüğü yönündeki artan endişeler arasında yaratıcı drama öğrenmede psikolojik bir refah sağlamaktadır. Eğitimciler, çocukları öğretirken bunu dikkate almalıdırlar.

2.4. Yaratıcı Drama ve Beceriler

Yaratıcı drama ile öğrencilerin kendilerindeki ve çevrelerindeki dünyayla ilgili yeni anlayışlar geliştirirler. Ayrıca, bu yaklaşım ses ile beden yoluyla iletişim kurmada yeni yollar konusunda bilgi sahibi olmalarına yardımcı olmak için gerekli becerileri oluşturmaya yöneliktir. Yaratıcı dramada öğrenme ve öğretme parçalara ayrılır ve çoğunlukla biçimlendirilmiş yaratıcı drama üretimiyle sonuçlanan bir nihai ürüne doğru

çalışır. Yaratıcı drama, katılımcıların çok sayıda yaratıcı fırsata sahip olmasını sağlar ve katılımcıların anlayışlarını derinleştirecek şekilde birbirini tamamlayıcı ardışık öğrenme faaliyetleri sunar. Bu faaliyetler öğrenme sürecinde ders konusunun yanında bir çok beceriyi de kazandırır (D'Amico, Lalonde, & Snow, 2015; Kempe & Tissot, 2012).

2.4.1. Yaratıcı Drama ve Okuma Yazma

Yaratıcı drama ile yaratıcılığı kolaylaştıran düşünme, hatırlama, akıl yürütme, merak uyandırma, keşfetme ve ifade özgürlüğü gibi etkinlikler yapılırken okuma veya yazma becerileri de geliştirilebilir. Okuma, yazma ve düşünme arasındaki ilişki yaratıcı drama ile bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Birçok araştırmacı, okuma ve yazmanın düşünceyle nasıl ilişkili olduğunu göstermişlerdir (Cornett, 2006; Kardash & Wright, 1987; Kırmızı, 2007; Wang, 2012). Ayrıca, yaratıcı drama ile okuma ve yazma öğretiminin eleştirel düşünmeyi cesaretlendirici özelliği de vardır (Bayraktar & Okvuran, 2012; F. S. Kırmızı, 2015; Wang, 2012).

Okuma ve yazma etkinlikleri yaratıcı düşünceyi teşvik eden yaratıcı etkinliklerle sezgisel olarak bağlantılıdır. Bunun nedeni, esas olarak, okuma ve yazma, kritik, analitik ve kendini ifade etme becerilerinin yanı sıra kendini keşfetme duygusu gerektirir. Wang'ın (2012) belirttiği gibi, metin okumak yaratıcı fikirlerin gelişmesi için bol miktarda kaynak sağlar. Kırmızı (2015) bir makalesinde, her türlü yazımın yaratıcı olduğunu ve sonsuz yaratıcı olasılıklar için okuma ve yazmanın yaratıcı drama ile artırılması gerektiğini ayrıntılarıyla anlatıyor. Yaratıcılığı kolaylaştıran özellikleri teşvik etmek için araştırmacılar, yaratıcı drama etkinlikleri aracılığıyla okuma ve yazma etkinlikleri yaparak birçok çalışma yapmışlardır (Bayraktar & Okvuran, 2012; Kırmızı, 2007, 2015; Wang, 2012).

İlgili literatür, (Bayraktar & Okvuran, 2012; Wang, 2012) yaratıcı drama ile bu beceriyi kazandırmak için gerekli iki öğeyi şöyle özetler: bilgi ve davranış. Onlara göre "bilgi", kaynakları, teknikleri ve ilgili bilgileri ifade eder. Belirli bir alanda bir şeyler yaratmak için, alanın kaynakları, teknikleri ve bilgileri olmalıdır. Öte yandan, "davranış", alışılmış eylemleri gerektirir. Yaratıcı bir zihin hazırlamak, yeni şeyler öğrenmenin, yapıcı eleştiri isteyen, düşünen ve kuluçka süren ve işe bilgi ekleyen

alışılmış eylemi teşvik etmek anlamına gelir. Bu öğeler aslında günlük okuma ve yazma deneyiminin bir parçasıdır. Bilgi toplamak için okuma ve bilgi ve kişisel fikirleri yordamlamaya fayda sağlamaktadır. Buna ek olarak, Wang (2007), yaratıcı yetenekler ile farklı konulardan alınan test puanları arasındaki ilişkiyi inceleyerek, özellikle de detaylandırmada yaratıcılık puanları ile okuma ve yazma puanları arasında anlamlı bir korelasyon olduğunu keşfetmiştir.

Literatürün incelemesi sonucunda, birçok araştırma okuma ve yazmanın bazı yönlerden yaratıcılığın geliştirilmesiyle bağlantılı olduğu sonucunu destekleyen bir çok kanıt getirmektedir. Yukarıdaki araştırmalarda, araştırmacılar, yaratıcı öğelerin açık olduğunu, yaratıcı drama ile okuma ve yazma becerilerinin hızlı geliştiğini belirtmişlerdir. Üstün yetenekli çocuklar için tasarlanmış okuma ve yazma aktiviteleri ve düzenli müfredat dışındaki özel kurslar için bile, bulgular katılımcı öğrencilerin yaratıcı drama etkinlikleri sonucunda, yaratıcı eserler ve fikirler üretme biçimine ilişkin gözlemleri de araştırmalarında belirtmişlerdir. Yaratıcı drama ile yapılan etkinliklerden sonra sadece yaratıcılık testinde okuma ve/veya yazmaya daha fazla zaman harcayan bir kişinin sözlü veya biçimsel problemleri çözmede daha yaratıcı olduğu da gözlemlenmiştir (T. Demir, 2012; Kırmızı, 2007, 2015; Kırmızı & Kasap, 2017).

Bazı çalışmalara (Demir, 2012; Kırmızı & Kasap, 2017) göre dört temel dil becerilerinden olan yazma ve okuma becerilerinin iletişim sürecindeki gelişmeler neticesinde önemi bir kat daha artmıştır.

Birçok çalışmada da değinildiği üzere yaratıcı dramanın okuma ve yazma becerilerine önemli derecede yararı olduğu görülmüştür.

2.4.2. Yaratıcı Drama ve Dinleme

Yaratıcı drama için esas olan, dinleme, anlama ve bazen ödün verme gibi iletişim yetenekleridir. Grup dinamikleri ve etkileşim, aslında bunlardan en önemlisi dinleme yaratıcı dramatiklerin kritik bir yönüdür ve başkalarının birbirleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaları için bir yoldur. Etkili bir oyun, işbirliği ve yaratım araçları yoluyla şekillenebilen dinleme becerisi, karsısındakini anlamanın yanında çevresini daha iyi anlamayı da geliştirmektedir.

Bu süreçte, görev, oyun veya etkinlikler bireysel arzulara göre değişebilir (Nordin, Sharif, Fong, Mansor, & Zakaria, 2012; Prendiville & Toye, 2007).

2.4.3. Yaratıcı Drama ve Konuşma

Yaratıcı drama etkinlikleri sırasında bütün katılımcılar katkıda bulunmak ve paylaşmak için kendilerini güvende hissettiklerinde, bazen fikirlerin bir bütün olarak grup tarafından kabul edilmeyeceğini bilerek olsa bile konuşma cesaretini bulurlar. Grubun bir görevi başarılı bir şekilde tamamlaması amacıyla kişisel çabalarını gösterirken, oyun katılımcıları bireysel olarak yapamadıkları bir şeyi başarmak için güçlendiren bir grup içinde yer alınca, normalde belki de çekindikleri bir beceriyi yaparak yani konuşarak başarıya ulaşırlar (Brouillette, 2012; Mages, 2008).

Farklı karakterler ile iletişimde iken, öğrenciler duygularını veya kişilik duygusunu, yargılanma veya eleştirilme korkusu olmadan yaratıcı drama etkinlikleri sırasında ifade edebilir. Kişisel halde çalışabilir ya da karakter problemi çözerken kişisel sorunlarını çözebilirler ve bu da genel olarak iyi olmalarına yardımcı olabilir. Esasen, öğrencilerin utangaçlıktan ve gerginlikten uzaklaşmasına, serbest ve rahat olmasına yani diğer bir deyişle oldukları gibi davranıp konuşmasına izin verir (Zafeiriadou, 2009).

Yaratıcı drama ile öğrenciler duyu bilincini derinleştirebilmelerini sağlayan becerilerini güçlendirdikleri gibi kendine güvenerek konuşmayı öğrenirler. Ayrıca çocuklar, diyalog ve doğaçlama gibi çeşitli öğretim ve öğrenme stratejileri aracılığıyla kendilerini nasıl ifade edebileceklerini de öğrenirler.

Çocukluk çağında sözlü dil yeterliliği, hem tek dilde hem de iki dilli okuryazarlık gelişimi için kritiktir (Dodson, 2000; Mages, 2008). Bir çocuğun ilk yıllarda kendi dili daha sonra da öğreneceği İngilizce gibi bir yabancı dil için sözlü dil becerileri, gelecekteki okuma anlama ve akademik başarısı için kritiktir. Yine de araştırmalar, yabancı dil öğrenen öğrencilerin, öğretmenlerinden daha fazla ana dili İngilizce olan akranlarını okul eğitiminde izlediğini ve taklit ettiğini yani yaratıcı dramının bir stratejisini kullandığını göstermektedir (Demircioğlu, 2010; Dervishaj, 2009).

İngilizce konuşulan sınıflara geçişini kolaylaştırmak için öğretmenler, bu öğrencilerin gelişmesine yardımcı olmak için gerekli olan sözlü dil uygulaması için açık araştırma tabanlı yaratıcı drama ile öğretim stratejilerine ihtiyaç duyar (Davies, 1990).

Kısacası, konuşma becerisi yaratıcı drama etkinlikleri ile kısa zamanda gelişebilmektedir.

2.4.4. Yaratıcı Drama ve Düşünme

Drama, öğrencilerin sorunları düşünmesine ve çözümler geliştirmesine yardımcı olur. Drama, öğrencilerin zaten farkında oldukları sorunların önemini daha iyi anlamalarına yardımcı olurken, onlara çözümler geliştirme ve şekillendirme konusunda yol gösterir (Bacanli, Dombayci, Demir, & Tarhan, 2011).

Öğrenciler onları düşünmeye iten ve ilgi duyduğu etkinliklerin yanı sıra etkinliklere aktif olarak katıldıklarında en iyi öğrenme seviyesine ulaşırlar. Öğrenciler yoğun bir şekilde odaklanmış ve konsantre oldukları için, hayal ederken düşünme kapasiteleri artarken genel anlayışları da artar. Sınıftaki öğrencileri yaratıcı drama etkinliklerine dahil edildiğinde, düşünme ile daha çok kavrar ve somut bir bağlantı kurar. Drama, bunun zayıf veya başarılı, utangaç veya kendine güvenen, engelli veya engelsiz tüm öğrencilerle yapılmasına izin veriyor (Bacanli et al, 2011; Bolton, 1985).

Yeni dersler verirken, her zaman ön bilgilere güvenilir ve bu ön bilgileri dikkate alarak yaratıcı drama etkinliklerinde öğrenciyi düşünmeye iterek kişideki tecrübeler ve bilgilere dayandırmasını sağlar. Öğrencilerin bildikleriyle başlanırken, düşünerek buldukları bilgi onlara rehberlik etmektedir. Dersi incelemek için de kullanılan bu beceri yaratıcı dramada çok sık başvurulmuş bir beceridir. Öğretmenlerin de öğrencilerin zaten bildikleri veya öğrendiklerini değerlendirmelerine yardımcı olan en önemli beceridir. Düşünme olmadan hiçbir beceri zaten gerçekleşmeyecektir, diğer bir deyişle, düşünme diğer becerilerin kaynağıdır. Öğrenciler gerçek hayatta karşılaşılan sorunları tartışmaktan, konuları anlamaktan, ilginç ve farklı şeyler yapmaktan hoşlanır ve yaratıcı drama sayesinde bunları ve daha fazlasını düşünme becerisini artırarak öğrenerek dersin keyfini çıkarır (Adair, 1991; Bacanli et al, 2011).

Yaratıcı drama, öğrencilerin iyi bir birey olması için gereken birtakım becerilerden anlam ifade etmelerine yardımcı olmak için bir öğrenme ve öğretme aracı olarak olumlu düşünmeye katkı sağlamaktadır. Ayrıca, çevrelerindeki dünyadaki farklı karakterleri ve rolleri keşfetmek ve ilişkiler kurmak için yaratıcı dramada öğrendikleri veya kullandıkları düşünme becerisi katılanlara ileri derecede katkı sağlar.

2.4.5. Yaratıcı Drama ve İletişim

Yaratıcı drama daha önce de bahsedildiği gibi sözlü ve sözsüz iletişim geliştirir. Farklı karakterler sayesinde, öğrenciler, problem çözme becerilerini hem sözlü hem de sözsüz olarak genişletme imkânını paylaşarak yaratıcılık duygusu için yer açarlar. Ayrıca, öğrenciler vücut dili, yüz ifadeleri ve farklı sesler aracılığıyla çeşitli iletişim becerileri üzerine pratik yaparlar ve bunları geliştirirler (Karakelle, 2009; Lin, 2010).

Yaratıcı dramanın bütünleştirilmesinin, öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olabileceği yollarla bağlantılı olarak, herhangi bir etkinliğin bir çocuğun gelişimini temel alarak sınıf ortamının geliştiren yaratıcı drama yollarının tümünde iletişim gerekli olduğu için, iletişimin gelişmesini de sağlamaktadır (Zafeiriadou, 2009).

Katılımcılar giderek tüm aktivitelerde çekingenliklerinden kurtulmakta ve daha etkili bir iletişim içerisine girmektedir.

2.4.5. Yaratıcı Drama ve Sosyal Beceriler

Sosyal beceriler yaratıcı drama ile öğretilir ve hedefe yönelik ve sosyal bağlama bağlı olarak değişen hem gözlemlenebilir hem de gözlemlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içerir. Buna ek olarak, sosyal beceriler, insanlar arasında yer alan toplumsal bilgilerin paylaşılmasını ve anlaşılmasını ve alınan bilgilere uygun yanıtların da verilmesini gerektirir (Kara & Çam, 2007; Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003). Birçok çalışma, sosyal becerileri, bireylerin doğal çevrelerinde, okulda, evde ve işyerinde başarılı etkileşimler yürütebilme becerisi olarak tanımlarlar (Erbay & Doğru, 2010; Kempe & Tissot, 2012; Toivanen et al, 2013).

Öğretimde yaratıcı drama kullanılarak, başkalarına olumlu tepkiler vermek ve olumsuz reaksiyonları önlemek, başkalarıyla etkileşim kurmak ve toplumsal olarak onaylanmış öğrenilmiş davranışlar sergileme becerileri de kazanılmaktadır. Ayrıca, bireyin kendisine başkalarının olumlu tepkiler vermesine ve olumsuz tepkilerden kaçmasına neden olacak davranışlar sergilemesine önderlik etmektedir. Duruma uygun davranışlar gösterip sosyal ortama bağlı olarak etkili iletişim kurmalarını sağlamaktadır (Akfirat, 2006).

Sosyal beceriler gözlemlenebilir ve gözlemlenemeyen bilişsel ve duyuşsal davranışlar olabilirler ancak yaratıcı dramanın katkıları ile sosyal açıdan yetenekli bir birey yaşadığı sosyal çevrede uygun davranabilir, kişiler arası düzgün ilişkiler kurabilir ve sosyal gereksinimlerini yerine getirebilir (Avcıoğlu, 2001).

Davranışların bir parçası olarak, sosyal beceriler bireylerin başkalarıyla olumlu etkileşim başlatmasına ve sürdürmesine olanak tanır. Bir çok araştırma, çocukların okul uyumunda ve başarısında sosyal davranış kazanmalarının önemini vurgulamaktadır (Kara & Çam, 2007; Milgram, 2003; Olsson & Nearing, 2007; Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003). Sosyal yetenekleri düşük olan öğrenciler sıklıkla davranışsal ve akademik başarı problemleri yaşayabilir ve akranları tarafından reddedilebilir (Brouillette, 2012; de la Cruz, Lian, & Morreau, 1998). Bununla birlikte, öğrencilerin kabul edilebilir sosyal becerilerini geliştirmeleri, yetişkinler ve arkadaşlarıyla olumsuz sosyal buluşmalar yaşamaktan kaçınmalarını sağlar. Buna ek olarak, yaratıcı drama etkinlikleri uygun toplumsal rolleri üstlenmelerini ve aynı yaş grubu ile ilişkilerini geliştirmelerini sağlar (Kara & Çam, 2007).

Bu sonuçlara paralel olarak, çocukların erken yaşlarda sosyal beceriler kazanmaları önemlidir. Okul öncesi eğitim, çocukların sosyal becerilerini edinme süreci için en uygun zamandır. Eğitimin en erken dönemlerinden bu yana çocukların sosyal becerilerini geliştirir ve cesaretlendirir ve bu yaş grubuna sosyal becerilerin öğretilmesi için yaratıcı drama etkinlikleri kritik önem taşır (Milgram, 2003).

Öğretme-öğrenme sürecinin eğitimsel bakış açısından bakıldığında yaratıcı dramanın etkinlikleri ile sosyal becerilerin gelişmesinde öğrenciler üzerinde çok olumlu sonuçları vardır. Öğrenciler, okul yaşantıları boyunca iletişim, kendini kontrol, uyum ve baş etme becerileri vb. etkin bir şekilde uygulayabiliyorlarsa, yaratıcı drama okul

içerisindeki uyum ve akademik başarıları üzerinde olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Eğitim sistemimiz sosyal ve kişisel gelişmeyi hedeflemektedir ancak hedeflerin çoğunda ve temelinde akademik başarıya odaklanmaktadır. Hâlbuki şiddet, yabancılaşıma, akran ilişkilerinde verimsizlik, iletişim güçlükleri ve sosyal yalıtım gibi sorunlarla baş etmek için bireylerin sosyal becerilerini geliştirmeleri zorunludur (I. San, 1998) Günümüzde, öğretme ve öğrenme deneyimleri düşünüldüğünde, duygusal alan önemsenmediğinden öğrencilerin sosyal beceri gelişimleri olumsuz yönde etkilenmektedir. Fakat yaratıcı drama ile aktif öğrenme prensipleri uygulandığında bu problemlerin de çözüleceği açıktır (Erbay & Doğru, 2010).

Yaratıcı drama, doğaçlama ve rol yapma teknikleri (San, 2002) kullanarak bir uzman liderliğinde grup içi etkileşim süreçleri sırasında oyun süreçlerinde ve yaşam koşullarında çarpıcı anların oluşturulmasına olarak tanımlanmaktadır. Drama, öğretme-öğrenme süreci için çok önemlidir ve öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarındaki gelişimini sağlar ve yine de bir oyun olarak görülür. Drama, edebi gelişim, öz yeterlik, kişinin kendini anlama, sempati geliştirme, sosyal farkındalık geliştirme, yaratıcılık, eleştirel düşünme, kendini gerçekleştirme, problem çözme ve problemlere çözüm üretme gibi becerileri öğretmek için etkili bir yöntemdir (Adıgüzel, 2006) .

Yaratıcı drama etkinliklerinin, çocukların sosyalleşmelerine ve toplumun bir üyesi olmalarına önemli katkıları olduğu söylenebilir çünkü yaratıcı drama etkinlikleri gruplar halinde gerçekleştirilmektedir.

Toplumsal beceriler, çocukların toplumun bir üyesi olabilmesi için çok önemlidir. Yaratıcı drama çalışmaları sırasında çocuklar farklı roller ve deneyimler üstlenebilir ve çeşitli toplumsal roller ve sosyal sorunlar yaşarlar. Özellikle drama etkinliklerinde yer alan çatışma çözümü yoluyla sosyal beceriler geliştirilmiştir (Kara & Çam, 2007). Buna ek olarak, çocuklar toplumu ve toplumda gerçekleşen etkileşim kalıplarını daha iyi anlayabilir ve bu etkileşim modellerinde yaşanan sorunların çözümünü araştırabilirler (Önder, 2007). Bu sorunlara güvenli bir şekilde çözüm bulabilir ve grup içi etkileşim süreçlerini benzer sorunlara sahip arkadaşlarıyla deneyebilirler. Yaratıcı drama grup içi etkileşim sağladığı için grup üyeleri arasındaki etkileşimi geliştirir, insanların farklı roller üstlenip kendilerini ifade etmelerini sağlar ve sosyal becerileri öğretmek için etkili bir yöntemdir (Çoban Çalışkan, 2007).

Kardash ve Wright (1987) drama faaliyetlerinin toplumsal becerileri geliştiren yöntemler arasında yer aldığını belirtmektedir. Drama aktiviteleri sırasında öğrenciler, duygusal kontrolü gerektiren yaratıcı ortamlarda rol yapma oyunu oynarlar, bu rolleri analiz ederler ve işbirliği içinde çalışırlar (Erbay & Doğru, 2010). Bu tür faaliyetlerin yer aldığı yaratıcı drama ortamı, öğrencilerin rahat hissedeceği ve eleştirilemeyeceği bir atmosfer sağlar ve bu atmosfer bireylerin sosyal becerilerinin gelişimini teşvik eder. Yaratıcı dramada kendini kabullenme, kooperatif faaliyetleri sırasında başkalarını kabullenmeye dönüşür ve sosyal becerileri geliştirir. Gelişmiş sosyal beceri ve sosyal kabul görmüş bireyler daha fazla motive olur ve daha sosyalleşmiş davranışlar sergilerler. Buna ek olarak, yaratıcı drama tepki verme, yanıt verme, yanıtları şekillendirme ve bilişsel yeniden yapılandırma unsurlarını içerir ve bu da dramanın sosyal becerileri geliştirme yeteneğini artırır (Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003).

Literatürde, yaratıcı dramanın çocukların sosyal-duygusal gelişimine (Metin, 1999), bireyin sosyal gelişimine (Kempe & Tissot, 2012) ve bireyin sosyalizasyon düzeyine etkilerini belirlemek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Milgram, 2003).

Drama işbirliği kurar ve diğer sosyal becerileri geliştirir. Birlikte çalışmak, işbirliğini teşvik ve motive eder. Herkesin öğrenmesi için güvenli bir ortam oluşturarak öğrencilerimizin her birinin kabul gördüğünü ve başkaları ile iyi çalıştığını hissetmesini sağlamak önemlidir. Drama, öğrencileri bir araya getirerek onlara en iyi uyan farklı karakterleri bulmalarına, kim olduklarını ifade etmede farklı roller yaşatarak sosyal farkındalık oluşturmalarına ve bunları geliştirmek için farklı yollar bulmalarına izin verir (Akfırat, 2006; Tatlı, 2015).

Yaratıcı dramanın her yaş için uygun olabileceği üzerinde duran (Akfırat, 2006) grupların katılımıyla yapılan yaratıcı drama süreçlerinin bireylere dil ve iletişim yeteneklerinde gelişmeler sağladığını, yaratıcılığı geliştirerek, problem çözme becerileri kazandırdığını, empati kurabilmeyi ve sosyal farkındalığı artırmasıyla kişiliği geliştirerek öğrenmeyi kolaylaştırıldığını ifade etmektedir.

Üretken, yaratıcı kararlar verebilen, değişik olmaktan ve değişiklik yapmaktan korkmayan, dilini iyi kullanan, eleştiren ve yargılayabilen bireyler olarak yetiştirmelerine olanak sağlayan yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı ortamlar, öğrencilerin yaparak-yaşayarak, zevk alarak ve üst düzey katılımlarını sağlayarak, kavramları, sosyal becerileri kazanmalarına olanak sağlandığı varsayılmaktadır (Tanrıverdi, 2012).

Tüm sanat dallarında drama, katılımcıyı en çok entelektüel, duygusal, fiziksel, sözlü ve toplumsal olarak anlatır. Oyuncular olarak çocuklar, diğerlerinin rollerini üstlenirler ve kendilerinden farklı olan kişilerin sorunlarına ve değerlerine karşı daha hassas olmayı, aynı zamanda işbirliği içinde çalışmayı öğrenirler (Kara & Çam, 2007).

Sonuç olarak, çeşitli karakteristik roller üstlenmek, öğrencilerin karakteri ve eldeki senaryoyu veya hikayeyi anlamaları için tüm duyuları ve karakteristik özelliklerini kullanmalarına olanak tanır. Kendimizi farklı şekillerde ve farklı yöntemlerle nasıl ifade edebileceğimizi öğrenmek, güçlü bir karakter ve kişilik geliştirmeye yardımcı olur (Adıgüzel, 2006).

2.4.7. Yaratıcı Drama ve Yaratıcılık

Yaratıcı drama etkinlikleri, insanların kişisel ve duyuşal açıdan zengin deneyimleri hatırlamalarını ayrıca ifade ve görüntü için belirli dramatik eylemleri seçmelerini gerektirir. Yaratıcı drama etkinliğinde yer alanlar gevşeme, konsantrasyon ve dönüşüm stratejileri becerilerini geliştirdikçe dünyayı drama için malzeme olarak görmeye ve deneyimlemeye başlarlar. Bu yaratıcı drama deneyimleri sayesinde bireyler hayal güçlerini gerçekleştirmek için bilinçli bir şekilde gelirler. Bu güç, onların günlük hatırlama, öğrenme, problem çözme ve bir şey yaratma süreçlerinde de yer alır (Akdemir & Karakuş, 2016; Kara & Çam, 2007) .

Hayal her zaman var olmak için geçici bir an gerektirir ancak kısa sürer. Oyunda dramatik öğrenme her zaman bir grup imajının geliştirilmesini gerektirmez. Bununla birlikte, çoğunlukla göz ardı edilen hayal gücünün sosyal boyutu, sanat formunun grup doğası nedeniyle yaratıcı dramada vurgulanır ve detaylandırılır.

Birçok araştırmacıya göre (Bil, 2013; Kara & Çam, 2007; Karadag F. Nesrin, 2012) kültürel ve eğitimsel faktörler farklı yaratıcı performansları etkiler ve yaratıcılık öğretme faaliyetleri ile desteklenebilir (Adıgüzel, 2006; Bil, 2013; Kara & Çam, 2007). Çoğu yaratıcılık çalışması, öğretmenlerin öğrencileri için değer vermeleri ve teşvik etmeleri gereken çeşitli özellikleri tanımlar. Önemli yönler bilişsel motivasyon, kişilik ve sosyal faktörleri içerir.

Bilişsel faktörler için yaratıcılık, düşünme, hatırlama ve akıl yürütme yoluyla yükseltilebilir (Akfırat, 2006; Bora & Alper, 2005; Kara & Çam, 2007; Karadag F. Nesrin, 2012). Motivasyon faktörleri için, kendi kendini keşfetme (Başbuğ, 2006) özerklik, cesaret, merak, isteklilik ve görev taahhüdü teşvik edilmektedir (Momeni, Khaki, & Amini, 2017; Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, 2003; Yassa, 1999). Kişilik faktörleri için kendine güven, benlik saygısı, kararlılık, devamlılık, belirsizliğe tolerans ve yeni deneyimler için açıklık yaratıcı düşünce için önemlidir (Adıgüzel, 2013; Korkut, n.d.; Sedef, 2012; Tutuman & Demirtaş, n.d.; Wilhelm, 1998). Sosyal faktörler arasında bol kaynaklar, bağımsızlık, uyumsuzluk ve fikir iletişimi bulunmaktadır (Kara & Çam, 2007).

San'ın (1994) özellikle vurguladığı gibi, yaratıcılığı teşvik eden bir ortam hem açıklama özgürlüğü hem de iyi kalitede birliktelik rezervuarları sağlar. Bu faktörlere uygun olarak yaratıcı bir birey için belirleyici merak, bağımsızlık (karar verme ve düşünme), dayanışma, özgüven ve risk alma istekliliği sıralanabilir (Adıgüzel, 2013; Adıgüzel, 2006; Bil, 2013; Kara & Çam, 2007; Okvuran, 1974). Bir dizi çalışma da, (Karadag F. Nesrin, 2012; Sedef, 2012) yaratıcılığı kolaylaştıran özellikleri değerlendirecek öğretmenlerin aslında öğrencilerin yüksek düzeyde bir yaratıcı performans elde etmelerine yardımcı olduklarını doğrulamaktadır.

Yaratıcılık, insan zihninin en karmaşık ürünlerinden biridir. Genel olarak, sorunun içeriğinde görevle ilişkili yeni, yani orijinal, beklenmedik ve yüksek kaliteli düşünme yeteneği vardır (Adıgüzel, 2006). Yaratıcılık ayrıca alışılmadık bir şekilde düşünme ve sorunlara yeni çözümler geliştirme kabiliyeti olarak da tanımlanabilir. Yaratıcılık çalışması için kabul edilen farklı yaklaşımlar mistik, faydacı, psikodinamik, psikometrik, bilişsel, sosyal-kişisel ve evrimsel olarak sınıflandırılabilir. Her yaklaşım, yaratıcılık sürecinin farklı bir yönüne odaklanmıştır. Bununla birlikte, Adıgüzel birçok

araştırmanın yaratıcılığı çok sayıda faktörün birleşmesinden oluşan bir süreç olarak gördüğünü ve dolayısıyla sürecin tüm yönlerini açıklamak için birleşik bir yaklaşım önerdiklerine dikkat çekiyor (Adıgüzel, 2006).

Aslında, düşünme süreçlerinde akıcılık ve esneklik kavramlarını doğuran farklı düşünce veya yaratıcılık değerlendirme kriterlerini belirlemede yaratıcı drama büyük rol oynamaktadır. Düşüncede akıcılık, belirli bir sayı üzerinde üretilen alışılmadık ve ilişkili fikirlerin sayısı veya uyarıcıya yanıt olarak üretilen ilişkilerin sayısı olarak tanımlanabilir. Yaratıcı özelliklere sahip kişilerin akıcı düşünmeleri ve zengin bir düşünce zinciri geliştirmeleri beklenmektedir. Öte yandan esnek düşünme, uyarıcıya yanıt olarak farklı alanlarla ilişkili bağıntılar üretmekte ya da aynı uyarıcıyı farklı perspektiflerden yeniden tanımlamaktadır. Yaratıcı bireylerin çok sayıda farklı kategoride veya boyutta düşünmesi beklenir. Aslında, özgünlük belirli bir durum veya konuda sıra dışı, ender fikir veya düşünce oluşturma becerisidir. Yaratıcı bireylerin başkalarından farklı düşüncelerinin yanı sıra benzersiz fikirler geliştirme ve konulara farklı bakış açıları getirmeleri beklenir. Bu üç özellik - esneklik, akıcılık ve özgünlük - yaratıcı bireylerin düşünme biçimini tanımlamak için yaygın olarak kullanılmaktadır (Adıgüzel, 2013; Adıgüzel, 2006; Çakır İlhan, 2007; Filiz et al., 2011; Kempe & Tissot, 2012).

Yaratıcı drama, çeşitli uyarıcı kelimeler, müzik, nesneler, olaylar, şiirler vb. yoluyla bir bireyin entelektüel ağının aktivasyonunu ve ilişkileri ifade eden performans içeren bir yansıma sürecidir. Yaratıcı dramada bir bireyin ilişkileri, grup çalışmaları, drama teknikleri ve doğaçlama kullanılarak incelenir. Yaratıcı drama da katılımcılar düşüncelerine, buluşlarına, bilgilerine ve deneyimlerine dayanan eylemleri gerçekleştirirler. Yaratıcı drama da yazılı metin yoktur. Bu süreç, doğal olarak, bireyin geçmiş yaşam deneyimlerini yeniden yapılandırmasına olanak tanır (Adıgüzel, 2013). Süreç boyunca icracı, kendi eylemleri aracılığıyla sunulan, uyarıcı tarafından uyandırılan ilişkileri, duyguları veya düşünceleri sembolize eder ve ifade eder. Sanatçının ifade metodu, sesi, beden dili, hareket, resim, oyun ya da benzeri bir sembolleştirme olabilir. Her durumda, ifade metni, icracının uyarıcının izlenimlerini ve onun benzersiz yorumlarını gösterir. Yaratıcı dramanın yaratıcı gücü, rol ve bulunduğu dünyalara erişim ve deneyimden kaynaklanır (Woodson, 1999).

Bir liderin rehberliğinde yaratıcı drama katılımcılarının hayal güçlerini insan tecrübelerine dayandırarak, ancak gösterilme niyeti olmadan hareket etmeleri ve yalnızca sürece odaklanmaları beklenir (Woodson, 1999). Lider belirli ve belirlenmiş bir hedefle başlar ve oyunu veya etkinlikleri buna göre seçer. Drama süreci, bireyin belirli bir amaç çerçevesinde değişebilen belirli bir olay yaşamasını sağlamayı amaçlamaktadır. Drama çeşitli alanlarda farklı amaçlar için kullanılabilir ve bu farklı amaçlar farklı yaratıcılık becerilerini ortaya çıkarır ve geliştirir.

2.4.8. Yaratıcı Drama ve Sanatsal Beceriler

Yaratıcı dramanın sanatsal ve gelişimsel kökenleri, çocuğun kendiliğinden yaratıcı oyununun başlangıcından tiyatro sanatçılarının yaratıcı etkinliklerine ve üretimine uzanan bir öğrenme süreci olarak görülmelidir. Yaratıcı drama, çocukların dramatik oyunlarını detaylandıran ve genişleten, aynı zamanda tiyatronun projesi ve ürünü için bir anlayış ve saygı geliştiren eğitimsel bir sanatsal araç sağlar (Zangwill, 1995).

Çocukların kendi dünyalarını temsil etme ve bunları bir başka realiteye bağlama yeteneği, düşünce ve dili geliştirmede çok önemlidir. Erken dramatik öğrenme taklit ile başlar ve çocuğun gerçeği dönüştürmesi ve hayal gücü ile eylem arasında fiziksel ve zihinsel bağlantı kurması için büyür. Yaratıcı drama ve yaratıcı oyun aynı dramatik öğrenme stratejilerinin çoğunu kullansa da, yaratıcı drama daha yapılandırılmış ve karmaşık bir öğrenme aktivitesidir. Her ikisi de imajların, düşüncelerin ve duyguların dramatik eylemlere dönüşmesini gerektirir. Her ikisi de hayal edilmiş nesneler, olaylar veya karakterler hakkında iletişim, hareket ve hareket veya diyalog biçimlerini içerir. Farklı olan, her etkinliğin amacı ve önemidir (Haseman & Winston, 2010; Mateas, 2002).

Bir öğrenme ortamı olarak görülen yaratıcı drama, katılımcıların sayısız yetenek geliştirdiği düşüncesiyle planlamalarını ve değerlendirmelerini gerektirir. Küçük çocuk oyunlarında nadiren yansıtma ve provayı içerir. Bilinçli ve kasıtlı olarak, yaratıcı drama hayal gücünün iç dünyasını koordine etmek ve onu dramatik hareketin dış dünyasına bağlamak için fırsatlar sağlar. Yeni bilişsel, sosyal ve duyuşsal yetenekler dramatik

nitelikler ortaya çıktıkça ve dünyadaki kişisel bilgiler arttıkça gelişirler. Küçük çocuklar, kendilerini, nesneleri, yerleri ve diğerlerini hâkim hale getirme ve paylaşılan bir gerçeklik haline dönüştürme konusunda sonsuz imkânları daha da güçlendirecekleri için dramının amaç ve gücünden daha fazla haberdar olurlar. Yaratıcı drama etkinlikleri, çocukların eylemleri ve kelimeleri toplumsal bağlamda denemelerine, prova yapmalarına ve yeniden yaratmalarına olanak tanır. Çocuklar çevrelerindeki dünyaya karşı tepki göstermeyi öğrenirler (Adıgüzel, 2006; Korkut, 2012).

Küçük çocukların oyun davranışlarına dayanan yaratıcı drama, özellikle hayal gücünü ve dramatik yetenekleri geliştirmek için yaratıcı drama formu kullanılır. Bu formlar birçok yönde ortaya çıkar. Birçok yaratıcı drama stratejisi ile bireyler sanatsal yeteneklerini bulup ortaya dökmeye başlarlar. Bunlardan en başta tahmin edilebileceği gibi sahne becerileridir. Bunu takip eden şarkı söyleme, dans etme, yazarlık, şairlik, ressam gibi sanatsal becerilerini de yaratıcı drama ile keşfedip devam ettirirler.

2.4.9. Yaratıcı Drama ve İngilizce Öğrenme Becerisi

Dünya çapında, okul çağındaki İngiliz dilinin önemi hızla artıyor. Ancak, birincil notlarda birçok öğretmen, İngilizce bilgisi az olan öğrencilere öğretim için yeterli hazırlık yapılamadığından, sınıfların kalabalık olmasından ve yeterince aktivite yapamamalarından şikâyetçidirler.

Hâlbuki yaratıcı drama, doğal olarak dil öğrenenlere öğrenme sürecinde önemli bir katkıda bulunur (Demircioğlu, 2010; Dodson, 2000). Çocuklar, öykü anlatarak veya karakter ve temaları tartışarak dil derslerinde kullanabilecekleri dramatik bir anlatım stratejisi geliştirebilirler.

Sınırlı bir İngilizce kelime dağarcığına rağmen drama çocukların anlamlı bir diyalog kurmak için diğer iletişim biçimlerini kullanarak kendi kültürel algılarını öyküye katmalarını sağlar (Demircioğlu, 2010). Birçok çalışma İngilizce dili derslerinde yapılan yaratıcı drama çalışmalarında, öğrencilerin gerçekleri kurgulamak için güvende hissettikleri bir alan oluşturduklarını ve diğerlerinin de öğrenebileceği daha bireysel ve kolektif öğrenmeyi güçlendirdiklerini keşfettiler (Brouillette, 2012; Davies, 1990; Demircioğlu, 2010; Miccoli, 2003; Pitfield, 2006).

Pitfield (2006) yaratıcı dramanın dil gelişimine olan etkisini ortaya koyan nedensel bir çalışma yapmıştır. Pitfield'e göre kendi vücut ve seslerini karakterlerin kelime ve eylemlerini dramatik hale getirmek için kullanan çocukların, karakterler arasındaki etkileşimlerinin öyküde anlatılan olayları nasıl şekillendirdiğini yaratıcı drama ile daha kolay anladıklarını savunmaktadır. Bu şekilde metin içindeki kelimelerin anlamlarına dokunabilir, onları görebilir ve yaşayabilirler (Davies, 1990; Demircioğlu, 2010).

Çocuklar hikayeleri dramatize etmeye devam ederken, sözcüklerin ne anlama geldiğini anlamak için daha güçlü ve daha doğrudan bir yol inşa edebilirler. Düşüncelerini tam anlamıyla zihinlerine yerleştiren çocuklar, bir hikayenin olaylarını, karakterlerini ve nüanslarını zihinsel olarak taklit etme yeteneklerini artırabilir ve daha kolay anlayabilirler (Pitfield, 2006).

İngilizce öğreniminde öğrencilerin kendilerini öykünün dünyasına yansıtma anlama süreçlerini kolaylaştıracak, yaratıcı dramaya ihtiyaç seviyeleri dili öğrendikçe azalacak, ancak eğlence ve kendini ifade özgürlüğü nedeniyle İngilizce hep öğrenmede yerini alacaktır (Brouillette, 2012).

Olumlu güdülenmenin önemini kavramanın, kişinin hayatının motivasyonunu kaybetmeme ve gayretsiz deneyimlerini söküp atmasının, öğrencilerin yabancı bir dil öğrenmeyle ilgili mevcut engellemelere karşı koymalarına ve sonuç olarak onları daha üretken ve yaratıcı bir şeyler yapmaya motive ettikleri savunulmaktadır. Bu bağlamda, İngilizce dili sınıfında dramanın rolü, tartışılan ve istenen etkileri elde etmek için daima önerilmektedir. Bununla birlikte, tıpkı İngilizce gibi diğer yabancı dilleri de İngilizce olarak öğretmenin nedeni, genç öğrencileri profesyonel olarak hareket ettirmek değil, belirli çerçevede dil öğrenmelerini hızlandırmak ve onları bir nevi prova etmek için yardımcı olmaktır. İngilizce dili sınıfta yaratıcı drama kullanımını destekleyen, bu argümanları araştıran ilgili yazında, öğrencilerin İngilizce konuşmalarında, öğrenme istekleri ve düşüncelerinde onlara yardımcı olmak için bir öğretim metodolojisi olarak dramanın faydalarını ortaya koyuyor.

İngilizce dil sınıfında tiyatro kullanımı dil öğrencileri için pek çok fayda sağladığından, yaratıcı dramının başarıyla tanıtılması ve etkili, motive edici olması için yabancı dil sınıflarına eklenebilecek farklı teknikler ve yöntemler araştırılmakta ve tartışılmaktadır. (Brouillette, 2012; Davies, 1990; Demircioğlu, 2010).

Dilin işlevlerinden biri de gerçekliği temsil etmektir. Bu, dili kullanarak, başkalarına doğrudan deneyimlemediği farklı durumları, manzara, duygu vb. bilgilerini anlatabiliriz demektir. Dilin bu gösterimsel fonksiyonu sadece ana dil için değil, aynı zamanda ikinci dil ya da daha fazla yabancı dil için de geçerlidir. Her ne kadar bir yabancı dil dersinde öğrenciler, dilin temsil işlevini sınırlı bir şekilde kullanabilseler de, kendilerini ifade etmek için gerekli olan sözcük dağarcığı ve yapılardan yoksun olabilirler. Bununla birlikte, İngilizce dilindeki yetersizliklerini yaratıcı dramının verdiği olanaklar ile mimikler, beden dili, hareketler, jestler ve seslerle minimize ederek karşı taraf ile iletişim kurabiliyorlar (Davies, 1990).

Yaratıcı Drama kendini ifade ederek kendiliğindenlik ve yaratıcılık oluşturmak için bir kaynak oluşturmaktadır. Ayrıca, sosyal becerilerin geliştirilmesine de yardımcı olurken, dilin rahat kullanımına da yararlı olmaktadır (Davies, 1990).

Bir İngilizce dersinde yaratıcı drama kullanmanın yararları şöyle sıralanmaktadır.

- 1.Çeşitli öğrenme durumlarına çeşitlilik kazandırır.
2. Dersin hızı değişebilir.
3. Dersi hafifletebilir.
4. Belirli dil kalıpları, kelime dağarcığı ve telaffuzun uygulanmasına yardım eder.
5. Dikkat süresi ve konsantrasyonu iyileştirir.
6. Öğrencilerin katılımı teşvik edilir.
7. Öğrenci - öğrenci iletişimi artar.
8. Öğretmen ve öğrenci arasındaki mesafe azaltılabilir.

3.1. Yaratıcı Drama Teknikleri

Drama etkinlikleri sırasında, öğrencinin şeması veya konu hakkındaki önceden bilgisi gerçek tam bir anlayışa ulaşabilmek için etkinleştirilir. Esasen, öğrenirken sentez yapılır. Önceden edinilen bilgiler yeni bilgilerle birleştirilir. Yaratıcı Drama, katılımcılarının çok farklı teknik ve stratejiler kullanmalarından dolayı harika bir sentez yoludur.

Özünde yaratıcı drama, katılımcıların hedefleri olan deneyim sahibi dramatik etkinlikler, teknikler veya stratejiler bütünüdür. Bu, bir performansa hazırlığın amaçlandığı drama sınıflarından farklıdır. Yaratıcı drama genellikle çocuklarda kullanılsa da her yaş için kullanılabilecek bir yaklaşımdır. Her katılımcı gerçekleştirilecek herhangi bir baskı yoksa dramatik tecrübeden yararlanabilir. Yaratıcı drama dramatik oyun, öykü oluşturma, hayal gücü yolculukları, tiyatro oyunları, müzik ve dans içerebilir. Yaratıcı drama sınıfındaki oyunlar sadece bir çocuğun oyunu değil, "taklit edelim" normudur. Yaratıcı dramada vurgu ürün yerine süreç olduğu için öğretmenler, dersleriyle birlikte ihtiyaç duydukları süreyi alma özgürlüğüne sahiptirler. Yaratıcı drama sınıfındaki bir öğrenci, utangaçlık veya korku yüzünden katılım yerine izlemeyi tercih ettiğinde, bir öğretmen buna izin verebilir. Öğretmen katılımcı olabilir ve çocukların aktiviteleri onlara rehberlik etmekten çok yönlendirmesine izin verir. Yaratıcı drama, çocukların duygu, problem çözme ve diğer insanlarla ilgili bilgi vermelerine yardımcı olabilir. Tiyatro konusundaki tecrübeleriyle öğrenciler hayal gücünü ve güveni geliştirirler. Yaratıcı drama ile ilgili en özel şeylerden biri, sahte araçlarla oynayarak, hayvanların konuşabileceği, çocukların uzaya ya da ormanda seyahat edebileceği, gölün mavi olduğu sürece gökyüzünün yeşil olabileceği gibi "yanlış" yanıtların bulunmamasıdır (Kılıçaslan, 2010; Özen, 2013) .

Kullandıkları materyalleri sınıf ya da tam ölçekli bir prodüksiyon içinde diğer katılımcılara sunabilmek için katılımcıların materyalleri anlamaları, aynı zamanda onu yaratıcı ve etkin bir şekilde izleyici kitlesine ulaştırmanın yollarını bulmaları gerekmektedir. Bu nedenle, bilgi yeterli değildir; Hayal gücü, yaratıcılık ve iletişim etkin yaratıcılık yapmak için gereklidir.

Birkaç kilit unsur eğitim ortamında farklılaşmayı yönlendirmektedir. Özen (2013) müfredatın ayırt edilebilen üç ögesini tanımlar bunlar; içerik, süreç ve ürünlerdir.

İçerik, öğretim içeriğini desteklemek için çeşitli öğeler ve malzemeler kullanılır. Bunlara, fiiller, kavramlar, genellemeler veya ilkeler, tutumlar ve beceriler dahildir. Farklılaşmış bir sınıfta görülen varyasyon, öğrencilerin önemli öğrenime erişme biçimidir. İçeriğe erişim, anahtar olarak görülür.

Görevler ve hedefler öğrenme hedeflerine dengeli bir şekilde dağıtılır. Farklı öğretim tasarımcıları, görevlerin öğretim hedefleri ile uyumlu olması gerektiği konusunda uyuşmaktadırlar. Hedefler en çok, geçerli sınavlar veya testler ve sıklıkla uygulanan standartlaştırılmış ölçütler ile değerlendirilir. Hedefler, artan adımlarla, beceri geliştirme görevlerinin devamlılığıyla sonuçlanan sıklıkla yazılır. Hedeflere dayalı bir kriter, öğrencilere farklı seviyelerde girmek için bir sonraki öğretim adımını bulmayı kolaylaştırır.

Öğretim kavram odaklı ve ilkeye dayalıdır. Öğretim kavramları geniş tabanlı olmalı ve dakika ayrıntılarına veya sınırsız gerçeklere odaklanmamalıdır. Öğretmenler, öğrencilerin öğrenmesi gereken kavramlara, ilkelere ve becerilere odaklanmalıdır. Öğretim içeriği, tüm öğrencilerle aynı kavramlara hitap etmeli, ancak sınıftaki öğrencilerin çeşitliliği için karmaşıklığın derecesine göre ayarlanmalıdır (Özen, 2013).

Süreç, esnek sayı gruplamada sürekli kullanılmaktadır. Esnek sayı gruplama stratejileri önemlidir. Öğrencilerin yeni içerikle ilgili bilgileri geliştikçe birbirleriyle etkileşime girmesi ve birlikte çalışması beklenir. Öğretmenler içerikteki büyük fikirlerin ve küçük grup ya da çift çalışmanın ardından tüm sınıf giriş tartışmalarını yapabilirler. Öğrenci gruplarına, atanmış görevleri tamamlamak için öğretmenler tarafından koçluk edilebilir. Öğrencilerin gruplanması sabit değildir. İçerik, proje ve devam eden değerlendirmelere dayanarak, gruplama ve yeniden gruplaşma, farklı öğretim yöntemlerinin temellerinden biri olan dinamik bir süreç olmalıdır.

Ürün, sınıf yönetimi öğrencilere ve öğretmenlere fayda sağlar. Öğretmenler, bir sınıfta farklı talimatlar kullanarak etkili bir şekilde çalışmak için organizasyon ve öğretim sunma stratejilerini dikkate almalıdırlar. Öğretmenler metin içinde, karma beceri sınıflarında, öğretim farklılaşacağı konusunda farklı öğretim tasarlama ve yönetme zorunluluğunu başarıyla karşılamak için temel stratejileri tanımlarlar.

3.2. Yaratıcı Dramada Kullanılan Temel Teknikler

Yaratıcı dramada birçok teknik yer almaktadır. Akar Vural ve Somers (2012) kitaplarında aşağıda verilen teknikleri açıklamışlardır.

Donuk imge, hareketsiz görüntüler ve donma ya da her ikisi kullanılır. Bir oyunda veya sahnedeki eylem, fotoğraf veya video çerçevesinde olduğu gibi dondurulur. Öte yandan hareketsiz görüntüler, mevcut eylemi dondurmadan bireylerin veya grupların vücut biçimlerini veya duruşlarını kendileri yaratmaları gerekir. Gruplardan bir dizi hazırlanmış hareketsiz görüntüler yoluyla bir hikaye anlatmaları istenebilir. Bu diyalog, doğaçlama eğilimi daha az olan öğrenciler için etkili bir yöntem olabilir. Hareketsiz görüntüler doğaçlamayla hayata geçirilebilir.

Dans drama, genellikle müzik eşliğinde düşüncelerin harekete aktarılmasıdır. Çocuklardan çalan müzikler eşliğinde kafalarından geçirdikleri düşüncelerini dans hareketleri ile göstermeleri beklenir.

Ses takibi, katılımcılar istedikleri sesi ya bir araç yardımı ile ya da kendi sesleriyle çıkartırlar. Çıkarılan sesin istedikleri sese ne kadar benzediğini ses takibi ile anlatmaları istenir.

Fotoğraf karesi, bir fotoğraf verilerek katılımcıların bu fotoğraf üzerinden edindikleri duygu ve düşünceleri tartışır. Fotoğraftan edinilen izlenimleri anlatmaları istenir.

Düşünce takibi (düşünme vurması da denir), çocukların provalara ihtiyaç duymadan karakter ve durumlarla ilgili anlayışlarını sözlü olarak ifade etmelerini sağlayan hızlı bir oluşum stratejisidir. Öğrenciler başkalarının önünde konuşmaya ve uzun süren doğaçlamaya geçme zemini hazırlayarak kendine güven kazanırlar. Öğrenciler için bir rolü tanımlamak ve bir süre için hareketsiz görüntü oluşturduktan sonra düşüncelerini ifade etmek şaşırtıcı derecede kolaydır. Bu nedenle öğretmen tüm öğrencilerden verimli bir şekilde geribildirim toplayabilir.

Doğaçlama, bu teknikte katılımcıdan beklenen aniden gelişen olaylara karşı doğaçlama yoluyla yaratıcı tepkiler verebilmesidir. Anlık reaksiyon kabiliyeti ve ifade hızı pek çok kazanım ile katılımcıları analiz etmeye yardımcı olur.

Sıcak sandalye, gruptan birinin seçilmesi ve bir sandalyeye oturtulmasıyla başlayan bu teknik, seçilen kişinin grubun sorunlarını cevaplamasıyla devam eder. Sıcak sandalye seçilen kişiye grup adına sözcü olması nedeni ile büyük sorumluluklar yükleyerek sözel ifade yeteneğini artırmaktadır.

Aradaki boşluk, oyunlar ve teknikler arasında oluşan kişisel mesafenin gerçek hayatı yansıtabileceği düşünülmektedir. Oyun ve oyun içi çözüm arayışlarının neticesinde geliştirilen teknikler aslında kişilerin hayatlarının bir kesiti gibi görülmektedir.

Bilinç koridoru, gruptan birinin önemli bir karar vereceğinde, o kişi belirlenen koridorda yürürken diğer kişiler ona bir şeyler fısıldayarak kararını vermeye yardımcı olmaya çalışır. Çoklu ortamda yalın düşünebilmeyi ve diğer yandan grup içi farklılaşmalar ile baş edebilmeyi sağlayan etkili bir yoldur.

Forum tiyatrosu, ezilen ve ezen temelli bir tiyatro oluşturulur ve öğretmen hakem rolünü üstelenebilir. Davranışlarını beğenmediklerini oyundan çıkartabilir. Normal ve genel kabul gören davranışlar geliştirmeleri için çocuklara öğretici rehber niteliğinde eylemler bütünüdür.

İmge tiyatrosu, katılımcılar belirli bir imgeyi rol veya beden hareketleri ile temsil ederler. Temsil edilen imge farklılaştıkça kullanılan rol ve beden hareketleri de çeşitlenmektedir.

Buzdağı, sorun gibi görülen bir konu buzdağı çizilerek tartışılır. Gerçek sorun ile altta yatan sorunlar tüm yönleri ile ele alınarak değerlendirilirler.

Rol içinde yazma, katılımcıların belirli bir konu üzerinde yaratıcılıklarını kullanarak yazmaları beklenir. Yazan birey düşünmeye ve daha fazla yaratıcı olamaya yönlendirilir.

Ritüel ve seremoniler, hayatımızdaki ritüellerden seçimler yapılarak doğaçlama konularında kullanılır. Birebir hayat içinden olan bu ritüel ve seremoniler anlaşılmayı ve anlamayı kolaylaştırmaktadırlar.

Toplantı düzenleme, öğrencilerin bir karar alması gerektiğinde planlanarak yapılan bir toplantı etkinliğidir. Bu şekilde hem grup ile hareket edebilmeleri hem de planlama yapmayı öğrenmeleri sağlanır.

Dedikodu halkası, bir olaydan etkilenen katılımcıların bu olay üzerinde konuşmaları sağlanır. Dedikodu benzeri katılımcılar öğrendikleri bir konuyu diğerine aktarmakta ve çeşitli yorumlar katarak geçekte olandan daha derin bir noktalara vararak konuşma yetilerini de pekiştirmektedirler.

Sevgili günlük, katılımcılar duygu ve düşüncelerini yazıya dökerler. Yazılan duygu ve düşünceler kıyaslanabilecek şekilde ele alınarak çeşitli ortak çıkarımlar yapılabilir.

Öğretmenin role girmesi, eğitimde drama çalışmalarında kontrolü elde tutmak ve odağı belirlemek amacıyla öğretmenin role girmesidir. Bu şekilde otoritenin yönlendirmeleri ile süreç istenilen sınırlar içinde yürütülmeye devam eder ve amaç dışına çıkmamış olunur.

Kukla ve maske kullanımı, yaratıcı drama etkinliğinde kukla ve maske araçlarının kullanımı vardır. Kullanılan kukla karakterleri ile takılan maskelerin temsil ettikleri karşıdakine dolaylı olarak anlatılmaya çalışılır.

Gölge oyunu, sessiz olarak perde arkasından canlandırmalar yoluyla yapılır. Çoğu zaman ilgi odağı olmayı sağlayan bu yöntem ile karşı tarafa inceden mesajlar ve göndermeler yollar.

Özel eşyalar, önemli bir karakter tartışılırken, onun önemli bir eşyası alınır ve tartışma o eşya üzerinden devam eder. Karakter ile özdeşleşmiş olan bu eşya aslında tartışmanın örtülü bir şekilde eşya üzerinden karakterin kendisini anlattıran bir sürece girer.

Yeniden canlandırma, daha önceden bir oyunun analiz edildikten sonra tekrar oynanmasıdır. Böylece analiz sonuçlarından elde edilen bulgu ve düşüncelere göre canlandırılan oyundan yeni çıkarımlar yapılırken mevcut analizlerin kesin tespit de sınanmaktadır.

Koro halinde konuşma, ortak belirlenen bir metnin küçük gruplara bölünerek koro halinde okunmasıdır. Gruplar arası ve grup içi etkileşimi ve iletişimi pekiştiren geliştirilen bir yöntemdir.

Sirküler drama, oyunda önemli karakter ile ilgili somut bilgiler ve veriler sunar. Bu bilgi ve veriler karakterin daha iyi anlaşılması ve analizi için katılımcılara rehber görevi görür.

Başlık koyma, donuk imge veya fotoğraf karesi tekniklerinde seçilene isim seçip başlık koyma. Böylece bu başlık ve isim üzerinden çeşitli ayıtışma ve iletişim kurma sebepleri yaratılır.

Geriye dönüş, seçilen kişinin geçmiş yaşantısından bölümlerin canlandırılmasıdır. Seçilen kişi üzerinden iletişim kurma ve canlandıracak olanların etkileşimi konularında çeşitli temas ve işbirlikleri tesis edilmektedir.

Kağıt üzerinde karakter oluşturma, bir kağıt üzerinde belirlenen karakterin özelliklerini dikkate alarak karakteri kağıt üzerinde oluşturmak. Çizerek ifade etme yaratıcılık özelliklerini ve yeteneğini ortaya çıkarmaya çok fazla yardımcı olmaktadır.

Tamamlanmamış materyaller, sınıfa bitmemiş çizim, yazı ve benzerlerini getirerek tartışarak tamamlanması beklenir. Eksik çizim, yazı ve benzeri materyaller kullanıcı ufkunu geliştiren, eksikleri tamamlarken var olanla ilişkilendirmeyi sağlayan perspektifler açmakta ve ayışma konuları meydana getirmektedir.

Dramanın geçtiği kurgusal mekanın oluşturulması, etkinlikte hayal edilen mekanın oluşturulmasıdır. Kurgulanan mekan drama konusu ve hayaller karışımı yaratıcılığı artırıcı oluşumlar sağlamaktadır. (Akar Vural & Somers, 2012)

BÖLÜM III

YÖNTEM

4.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel analiz yöntemi olan içerik analizi ile yapılmıştır. İçerik analizi için içerik analiz tabloları oluşturulduktan sonra bu tabloların özet tabloları oluşturularak her bir başlık için elde edilen konsolide bulgular değerlendirilmiştir.

4.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırma sadece üç veri tabanı EBSCO, Web of Science, Ulakbim dikkate alınarak yapılmıştır. Tarih sınırlaması verilmeden “Creative drama” , “Yaratıcı drama” anahtar kelimeleri ile tarama yapılarak yaratıcı drama yönteminin incelendiği, toplam 124 makaleye ulaşılmıştır. Bulunan makalelerden sadece 103 tanesi gerçekten yaratıcı drama ile ilgili olduğundan çalışmaya bu makaleler dahil edilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Veri tabanları kullanılarak, veri tabanlarına anahtar kelimeler girildikten sonra çıkan makalelerin hepsi indirilmiş, yabancı dilde olanlar Türkçeye çevrilerek ve tek tek 9 analiz başlığına göre ayrıştırılarak veriler Microsoft excel programına girilmiştir.

4.4. Verilerin Analizi

Veriler iki şekilde analiz edilmiştir. Birincisi rakamlara dönüştürülebilen kısmı rakamsallaştırılarak Microsoft excel programına girilmiş ve dağılım tabloları alınmıştır. Geriye kalan analizler araştırmacı tarafından elde yapılmıştır.

4.4.1. İçerik Analizi

İçerik analizinde genel amaç, temel verileri açıklayabilecek kavramlara ve bu kavramlar arasındaki bağlantılara ulaşmaktır. Bu amaçla elde edilen verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra bu kavramlara göre düzenlenmesi ve buradan yola çıkılarak veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. Bu çerçevede içerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışılır.

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, benzer verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları anlaşılabilir bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır.

İçerik analizinde veriler görüşme, gözlem veya dokümanlar yoluyla elde edilmektedir. Bu veriler dört aşamada analiz edilmektedir. Bu aşamalar verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır.

Elde edilen veriler öncelikle kodlanır ve bu kodları kapsayacak daha genel yapılara yani temalara ulaşılır. Kodlar ulaşılan temaların çatısı altında toplanır. Bulgular açık bir şekilde ortaya konularak araştırmacı tarafından derinlemesine irdelenip yorumlanarak araştırma tamamlanmış olur (Yıldırım ve şimşek, 2006).

BÖLÜM IV

BULGULAR, YORUM ve TARTIŞMA

5.1. Bulgular

5.1.1. Analize Dahil Edilen Makale Konu Başlıkları

Tablo 1’de İçerik analizinde kullanılan makalelerin konu başlıkları verilmiştir. İçerik analizi konu başlıkları belirlenirken arama yapılan veri tabanlarında “Yaratıcı drama” ve “Creative drama” anahtar sözcükleri kullanılmıştır.

Tablo 1.

İçerik Analizinde Kullanılan Makalelerin Başlıkları

Sıra No	Başlık
1	Yaratıcı Dramanın 4-6 Yaş Çocukların Yaratıcılıklarını Artırmadaki Rolü
2	Akademik Başarıda Yaratıcı Dramanın Etkisi: Meta Analizi ve Tema Analizi
3	Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Düzeyleri ve Yaratıcı Drama Eğitimi İlişkisi
4	İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Gözünden Yaratıcı Drama ile Etkili Öğrenme Ortamlarının Yapılandırılması
5	Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri
6	Yaratıcı Drama Aktivitelerinin 6 Yaş Çocukların Sosyal Beceri Kazanmalarına Olan Etkisi
7	Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiğine İlişkin Görüşleri
8	Yaratıcı Dramaya Dayalı Girişimcilik Programlarının Psikolojik Danışman Adaylarının Girişimciliklerine Etkisi
9	Öğretim Stratejileri: Okul Müfredatında Yaratıcı Drama: Macaristan’daki Öğretim Stratejileri
10	Yaratıcı Drama Destekli Erken Çocukluk Eğitimi
11	Sahneyi Kapmak: Sanat Temelli Yüksek Sesli Okumak
12	Eğitici/Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İlköğretimde Sözlü İfade Becerilerini Geliştirmeye Etkisi
13	Geliyorum Diyen Kriz 11-14 Yaşlar İçin Ders Müfredatındaki İngilizce ve Drama Arasındaki İlişki
14	Yaratıcı Başarıda Sanat, Drama, Dans ve Sosyal Liderlikte Okul Aktivitelerini Kamçulamak
15	Yaratıcı Dramanın Benlik Algısı, Sosyal Yetenekler ve Problem Davranışı Üzerindeki Etkileri

Sıra No	Başlık
16	Yaratıcı Boş Zaman Aktivitelerinin Öğrenme Güçlüğü Çeken İnsanlara Yarattığı Fırsatlar ve Engeller İçin Bir Araştırma
17	Oedipus Skywalker İkilemi: Drama Eğitiminde Biçimsel Yapı ve Sadeleştirme Vaka Çalışması
18	Erken Çocukluk Eğitiminde Dramanın Desteklenmesi
19	Yaratıcı Dramayı Yeniden Tasarlama: Keşif ve Yayılma Mecazi Amerikan Paradigmaları
20	Yaratıcı Dramada Liseliler
21	Yaratıcı Drama veya Video Geri Bildirimi ile Yedi Yaşındaki Şehirli Yoksul Çocukların Benlik Kavramlarının Değişimi
22	Yaratıcı Drama ve Küçük Çocuklar: Drama Öğrenme İlişkisi
23	Genel Müzik Sınıfında Yaratıcı Drama: Orta Düzey Öğrenciler İçin Bütüncül Yaklaşım
24	Matematik Öğretmen Adaylarının Dramaya Dayalı Öğretme Algıları
25	Birinci Grup Hemşirelerin Empati Eğitimlerinde Grup ve Yaratıcı Drama Teknikleri
26	Çocukların Yaratıcı Drama Eğitimi Anlayışları: Bakhtinian Yaklaşımı
27	İnsan Hakları Eğitiminin Yaratıcı Drama Metodu ile Aday Öğretmenlerin Davranışlarına Olan Etkisi
28	Otistik Çocukların Öğrenme Öncesi Yeteneklerini ve Sosyal İletişim Davranışlarında Yaratıcı Dramanın Etkisi
29	Sanat Programı Yapmanın Genç İngilizce Öğrenenlerin İngilizce Konuşma Becerisi Üzerinde Etkisi
30	Şehir Eğitiminde Çok Dilli ve Çok Kip’li Okur-Yazarlı Öğretimi ve Öğrenimi: İşbirliğine Dayalı Şehir İçi İlkokul Soruşturma Projesi
31	Temel Moleküler Biyolojinin Türk Şehir ve Kırsalındaki İlk Okullardaki Çocukların PCR Üzerindeki Elleri ve Elektroforezler
32	Okul Uygulamalarında Eğitimde Drama Kullanmanın Öğretmen Adaylarına Etkileri
33	İngilizce Öğrenenlerin Öğrenme Yeteneklerini Drama ve Hareket İle Hızlandırma
34	Sağlıklı Yaşam Programları, Okul Çağındaki Çocuklarda Obeziteyi Önlemek İçin Alışılmamış Okul Temelli Müdahale Programı: Gelişigüzel Seçilmiş Kontrol Grubu
35	Sosyal Beceri Aracılık Programı: Sosyal Zorluklar Yaşayan Gençlerin Yaratıcı Drama Programı Pilot Çalışması
36	Yaratıcı Drama Temelli Rehberliğin Delikanlılık Çağındaki Erkeklerde Çatışma Çözme Becerilerine Olan Etkisi
37	Ebeveyn Boşanması Yaşayan Ergenlik Öncesi Gençlerle Sinema Tedavisi: Toplu Bir Vaka Çalışması
38	Grup Blokları: Ortak Drama Süreçlerini Belgelemek
39	Yaratıcı Drama Süreçleri ile Akıcı ve Esnek Düşünce Sağlama
40	Müzik Öğretmenlerinin Daha İleri Eğitime Hazırlanmalarında Aktif Uygulama-Hedef Grup İhtiyaçlarının Analizi

Sıra No	Başlık
41	Drama Eğitimi: Hong Kong'daki İlkokul Çocuklarının Yaratıcı Zihne Dokunuş ve İletişimsel İfade Kabiliyetleri
42	Az Gören Çocuklarda Birey Merkezli Eğitimin Grup İçİ Sosyal Yeterliğe Etkisinin İncelenmesi
43	Çocukların Bilim İnsanları ve İcatlarına Yönelik Fikirlerinin Oluşumunda Drama Yönteminin Etkisini İncelemek
44	Tiyatro ve Drama Uygulamaları Dersi Kapsamında Sergilenen Oyunlara Dair Tematik Bir Değerlendirme
45	Çevre Okur Yazarlığının Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi
46	6.Sınıf “Kuvvet ve Hareket” Ünitesinde Basamaklı Öğretim Yöntemi ve Yaratıcı Drama Yönteminin Erişime, Tutuma ve Kalıcılığa Etkisi
47	Türkçe Öğretiminde Drama
48	Yaratıcı Drama ve Yaratıcı Yazma Uygulamalarının Yaratıcı Yazma Başarısına Etkisi
49	Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta- Analiz Çalışması
50	Yaratıcı Drama Yöntemi ile Öğretmen Yeterliklerinden Kişisel Gelişim Üzerine Nitel Bir Çalışma
51	Matematik Tarihinin Öğretimi İçin Alternatif Bir Öğretim Yöntemi: Yaratıcı Drama
52	Yaratıcı Drama Yönteminin Kadınların Cinsiyet Rolü Bilincine Etkililiği
53	Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Örnek Bir Uygulama: “Bir Devrin Analizi: Nutuk
54	İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Gözünden Yaratıcı Drama ile Etkili Öğrenme Ortamlarının Yapılandırılması
55	Çocuk Edebiyatı Metinleriyle Kurgulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Konuşma Becerilerine Etkisi
56	Anasınıfına Devam Eden Çocuklara Verilen Yaratıcı Drama Eğitiminin Çocukların İşitsel Muhakeme ve İşlem Becerilerine Etkisinin İncelenmesi
57	İç Mimarlık Eğitiminde Yaratıcı Drama
58	Fen Bilimleri Eğitiminde Yaratıcı Drama Kullanmanın Öğrenci Başarılarında ve Bilimsel İlerleme Yeteneklerine Olan Etkisi
59	Öğrenci Gözüyle Hayat Bilgisi Dersinin İşlenişi: Bir Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama
60	Türkçe Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Uygulama Yeterlilikleri
61	Üstün Yetenekli ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Ahlaki Yargı Düzeyine Yaratıcı Drama Programlarının Etkisinin İncelenmesi
62	Dramayla Oluşturulmuş Öykülerin Türkçe Eğitiminde Kullanılması
63	Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Algıları
64	Yaratıcı Drama Tekniğinin Öğrencilerin Yazma Kaygıları Üzerindeki Etkileri
65	Eğitim ve Öğretimde Alternatif Bir Yöntem: Yaratıcı Drama
66	Üniversite Öğrencilerinin Yaratıcı Dramanın Kişisel ve Mesleki Yaşantılarına Katkısına İlişkin Görüşleri

Sıra No	Başlık
67	7. Sınıf Fen ve Teknoloji Sınıfının Yaratıcı Dramayı Düşündüğü Zaman Kritik Düşünme Yeteneği ve Başarısı
68	Sanat Eserlerini İncelemede Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Katılımcı Görüşleri
69	Yaratıcı Drama Temelli Atılganlık Programının Psikolojik Danışman Adaylarının Atılganlık Becerisine Etkisi
70	Yaratıcı Drama Eğitimi Alan ve Almayan 60-72 Aylar Arasındaki Çocukların Sosyal-Duygusal Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi
71	9-11 Yaş Grubu Çocukların Temel Hareket Becerilerinin Örüntüleşmesinde Yaratıcı Drama'nın Etkisi
72	Okulöncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlikleri
73	Yaratıcı Drama Yönteminin Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarına ve Fransızca Konuşmaya Yönelik Tutumlarına Etkisi
74	Türkiye'deki Drama Ağırlıklı Matematik Öğretimi Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme
75	Tasarım Çalışmaları-1 Stüdyosunda Uygulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Mimarlık Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünce Becerilerinin Gelişimine Etkisi
76	Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi
77	Öğretmen Adaylarının Drama Dersine İlişkin Tutumları ve Görüşleri: Atatürk Üniversitesi Örneği
78	Müzik Öğretim Yöntemlerinin Yaratıcı Dramayla Birlikte Kullanılması: Diyafram Nefesi Ve Ses Çalışmaları Alt Öğrenme Alanında Bir Uygulama Örneği
79	İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması ve Yaygınlaşması Sürecinde Karşılaşılan Engeller ve Sorunların Müfettişlerin Görüşleri İle Belirlenmesi
80	Yaratıcı Drama Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Tutumlarına Etkisi
81	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları
82	Yaratıcı Drama Yönteminin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Geometriye Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarına Etkisi
83	Türkçe Öğretmenlerinin Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlikleri
84	8. Sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemi ve Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin Kullanılmasının Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi
85	Müzikte Yaratıcı Drama
86	Ölçme ve Değerlendirme Dersinde Yaratıcı Dramanın Kullanılmasına İlişkin Katılımcı Görüşleri
87	Yaratıcı Drama ile Bütünleştirilmiş İletişim Becerileri Eğitiminin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin İletişim Becerilerine Etkisinin İncelenmesi

Sıra No	Başlık
88	Fen Bilgisi Dersinin Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi
89	Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler
90	Dramanın İlköğretimde Kullanılabilirliğine Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri: Demirci Eğitim Fakültesi Örneği
91	Yaratıcı Drama Hakkında Hizmet Öncesi Öğretmenlerin Görüşleri: Cinsiyete Göre Bir Çalışma
92	Yaratıcı Dramanın İngilizce Konuşmaya ve Tutuma Etkisi
93	Metafor (Benzetme) Yöntemi İle Türkiye ve Almanya Örneklemindeki Katılımcıların Yaratıcı Dramaya İlişkin Algılarının Belirlenmesi ve Karşılaştırılması
94	Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Tutum ve Okuduğunu Anlama Stratejileri Üzerindeki Etkisi
95	Müze Eğitimi ve Yaratıcı Drama
96	Yaratıcı Drama ile Bütünleştirilmiş Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinin Utangaçlık Düzeylerine Etkisi
97	Fen ve Teknoloji Alanındaki Ünlü Bilim Adamlarına İlişkin Yaratıcı Drama Eğitim Programı
98	Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi
99	Matematikçilerin Yaşam Öyküleri ve Yaratıcı Drama
100	Prizren Eğitim Fakültesi Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde Yaratıcı Yazı Uygulamaları
101	Fen ve Matematik Derslerinde Sınıf Öğretmeni ve Öğretmen Adayları Tarafından Yaratıcı Dramanın Kullanımı
102	Dramada Beden Dili
103	Eğitimde Yaratıcı Dramanın Alımlanması

5.1.2. İçerik Analizinde Kullanılan Makalelerin Veri Tabanı Çalışılan Ülke Tarih Yazar ve Kaynak Bilgileri

Yukarıda konu başlıkları verilen makalelerin sıra numaralarına göre listelenmiş makalelerin bulunduğu veri tabanı, çalışmanın yapıldığı ülke, çalışmanın yayın tarihi, çalışmanın yazar sayısı ve çalışmanın kaynak sayısına göre dağılımları Tablo 2'de verilmiştir. Çalışmada veri tabanı olarak Ulakbim, Web of Science ve EBSCO kullanılmıştır.

Tablo 2.

İçerik Analizinde Kullanılan Makalelerin Veri Tabanı Çalışılan Ülke Tarih Yazar ve Kaynak Bilgileri

Sıra No	Veri Tabanı	Çalışmanın Yapıldığı Ülke	Yayın Tarihi	Yazar Sayısı	Kaynak Sayısı
1	EBSCO	İran	2017	2	7
2	EBSCO	Türkiye	2015	2	85
3	EBSCO	Türkiye	2015	1	67
4	EBSCO	Türkiye	2014	2	15
5	EBSCO	Türkiye	2013	2	46
6	EBSCO	Türkiye	2012	2	38
7	EBSCO	Türkiye	2012	1	50
8	EBSCO	Türkiye	2012	1	87
9	EBSCO	Macaristan	2012	1	9
10	EBSCO	Amerika Birleşik Devletleri	2000	1	39
11	EBSCO	Amerika Birleşik Devletleri	2006	1	28
12	EBSCO	Türkiye	2006	2	9
13	EBSCO	İngiltere	2006	1	30
14	EBSCO	İsrail	2003	1	45
15	EBSCO	Amerika Birleşik Devletleri	2003	2	41
16	EBSCO	İngiltere	2002	1	18
17	EBSCO	Kanada	2000	1	1
18	EBSCO	Washington	2000	1	39
19	EBSCO	Amerika Birleşik Devletleri	1999	1	35
20	EBSCO	Kanada	1999	1	20
21	EBSCO	İrlanda	1977	3	16
22	EBSCO	Amerika Birleşik Devletleri	2010	1	8
23	EBSCO	Amerika Birleşik Devletleri	2013	1	15
24	Web of Science	Türkiye	2016	1	34
25	Web of Science	Türkiye	2016	6	31
26	Web of Science	Hong Kong	2016	1	44
27	Web of Science	Türkiye	2016	2	86
28	Web of Science	Türkiye	2015	1	39
29	Web of Science	Amerika Birleşik Devletleri	2014	3	80
30	Web of Science	Kanada	2014	4	80
31	Web of Science	Türkiye	2014	10	10
32	Web of Science	Türkiye	2013	1	91
33	Web of Science	Amerika Birleşik Devletleri	2013	2	22

Sıra No	Veri Tabanı	Çalışmanın Yapıldığı Ülke	Yayın Tarihi	Yazar Sayısı	Kaynak Sayısı
34	Web of Science	İngiltere	2013	13	57
35	Web of Science	Amerika Birleşik Devletleri	2013	4	53
36	Web of Science	Türkiye	2012	1	56
37	Web of Science	Amerika Birleşik Devletleri	2010	1	64
38	Web of Science	Avustralya	2009	2	23
39	Web of Science	Türkiye	2009	1	45
40	Web of Science	Slovakya	2008	2	11
41	Web of Science	Hong Kong	2006	2	23
42	ULAKBİM	Türkiye	2016	2	17
43	ULAKBİM	Türkiye	2016	2	19
44	ULAKBİM	Türkiye	2016	2	19
45	ULAKBİM	Türkiye	2016	2	60
46	ULAKBİM	Türkiye	2015	2	64
47	ULAKBİM	Türkiye	2015	2	25
48	ULAKBİM	Türkiye	2015	1	81
49	ULAKBİM	Türkiye	2015	2	141
50	ULAKBİM	Türkiye	2015	2	33
51	ULAKBİM	Türkiye	2015	3	64
52	ULAKBİM	Türkiye	2014	2	51
53	ULAKBİM	Türkiye	2014	2	38
54	ULAKBİM	Türkiye	2014	2	15
55	ULAKBİM	Türkiye	2014	2	24
56	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	31
57	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	8
58	ULAKBİM	Türkiye	2013	1	46
59	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	51
60	ULAKBİM	Türkiye	2011	2	24
61	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	39
62	ULAKBİM	Türkiye	2013	1	43
63	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	25
64	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	22
65	ULAKBİM	Türkiye	2013	1	5
66	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	28
67	ULAKBİM	Türkiye	2013	3	19
68	ULAKBİM	Türkiye	2013	2	12
69	ULAKBİM	Türkiye	2012	1	87
70	ULAKBİM	Türkiye	2012	2	31
71	ULAKBİM	Türkiye	2012	4	25
72	ULAKBİM	Türkiye	2012	1	43
73	ULAKBİM	Türkiye	2012	2	39
74	ULAKBİM	Türkiye	2012	1	53
75	ULAKBİM	Türkiye	2012	2	56
76	ULAKBİM	Türkiye	2011	2	21

Sıra No	Veri Tabanı	Çalışmanın Yapıldığı Ülke	Yayın Tarihi	Yazar Sayısı	Kaynak Sayısı
77	ULAKBİM	Türkiye	2011	2	40
78	ULAKBİM	Türkiye	2011	1	19
79	ULAKBİM	Türkiye	2011	1	39
80	ULAKBİM	Türkiye	2011	4	22
81	ULAKBİM	Türkiye	2010	1	27
82	ULAKBİM	Türkiye	2010	2	23
83	ULAKBİM	Türkiye	2010	1	26
84	ULAKBİM	Türkiye	2010	2	18
85	ULAKBİM	Türkiye	2010	1	7
86	ULAKBİM	Türkiye	2010	2	14
87	ULAKBİM	Türkiye	2010	3	31
88	ULAKBİM	Türkiye	2010	3	31
89	ULAKBİM	Türkiye	2010	1	36
90	ULAKBİM	Türkiye	2010	2	43
91	ULAKBİM	Türkiye	2009	4	32
92	ULAKBİM	Türkiye	2009	2	23
93	ULAKBİM	Türkiye	2009	1	20
94	ULAKBİM	Türkiye	2008	1	30
95	ULAKBİM	Türkiye	2008	2	36
96	ULAKBİM	Türkiye	2008	1	53
97	ULAKBİM	Türkiye	2007	2	20
98	ULAKBİM	Türkiye	2007	2	36
99	ULAKBİM	Türkiye	2006	2	17
100	ULAKBİM	Kosova	2005	1	6
101	ULAKBİM	Türkiye	2005	2	34
102	ULAKBİM	Türkiye	2005	2	26
103	ULAKBİM	Türkiye	2003	1	34

5.1.3. Makalelerin Örnekleme ve Sayı Bilgileri Veri Toplama Yöntemleri

İçerik analizinin üçüncü kısmında sıra numarasına göre listelenmiş makalelerde yer alan örneklem ve sayısı, veri toplama yöntemine değinilmiştir. Tablo 3’de makalelerin örnekleme ve sayı bilgileri, veri toplama yöntemleri verilmiştir.

Tablo 3.

Makalelerin Örneklemi ve Sayı Bilgileri Veri Toplama Yöntemleri

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
1	4-6 Yaş Anaokulu Öğrencisi	52	Gözlem
2	2000-2014 Dönemindeki çalışmalar (8 makale, 28 Master ve 4 PhD tezi)	40	Deneysel Çalışma
3	Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki Öğrenciler	106	Deneysel Çalışma
4	Anakara Devlet Üniversitesi İlköğretim matematik öğretmen adayları	21	Nitel-Nicel-Betimsel
5	Ankara ili Çankaya Merkez ilçesinde dördüncü ve besinci sınıf öğretmenleri	102	5'li Likert Anketi ve Yarı Yapılandırılmış görüşme
6	İzmir Buca anaokulundaki öğrenciler	19	Deneysel Çalışma
7	Siirt Üniversitesi sınıf öğretmenliği öğrencileri	150	Betimsel Araştırma
8	Aksaray üniversitesi eğitim fakültesi birinci yıl öğrencileri	23	Yarı deneysel
9	"Little Snug House" okul 3-7 Yaş grubundaki çocukların gözlemlenmesi	9	Gözlem
10	2-6 Yaş grubundaki çocukların aileleri ve öğretmenleri	103	Anket
11	Charleston'daki yaratıcı sanatlar ilkokul öğrencileri	17	Literatür taraması
12	2006/2007 öğretim yılında Erzurum İl merkezinde yer alan, bir ilköğretim okuluna devam eden dördüncü sınıf öğrencileri	65	Deneysel Çalışma
13	Londradaki sanat okullarında okuyan lisansüstü eğitim sertifikalı öğrencileri	35	Anket
14	14-17 Yaşındaki lise öğrencileri	222	Dört farklı alanda okuyan öğrencilerin spesifik yeteneklerinin psikometrik değerlendirilmesi
15	Üçüncü ve dördüncü sınıftan rastgele seçilen öğrenciler	237	Solomon 4-grup modeli ve öz benlik ölçeği kullanılarak öğrencilerin benlik saygısı, benlik algıları ve akademik benlik algıları ölçülmüştür

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
16	İngiltere'nin Londra ve Leeds şehirlerindeki huzur evlerinde yönetici olan kişiler	34	Sağlık ve sosyal hizmetler yılığında rastgele seçilen yöneticilere posta yolu ile gönderilen anket soruları
17	Roman katolik ferdi okulunda drama sanatları okuyan lise son sınıf öğrencileri	25	Monografi
18	Drama çalışması yapan yazarlar	39	Literatür Taraması
19	Çocuk draması alanındaki yazın	35	Literatür Taraması
20	Öğrenci ve öğretmenler	9	Nitel araştırma görüşme ve gözlemler
21	Şehirdeki yoksul çocuklardan rastgele seçilenler	10	Betimsel Araştırma
22	Bulunamadı	8	Literatür Taraması
23	Müzik sınıfındaki yaratıcı drama uygulamaları	9	Değişik öğrenme teorileri ve temel tiyatro kavramları incelemesi
24	Türkiye kamu üniversitesindeki son sınıf hizmet öncesi aday öğretmenleri	21	Açık uçlu değerlendirme formu, ders planları ve kişisel değerlendirme raporları
25	Karadeniz Teknik Üniversitesi Farabi Hastanesi Çocuk Kliniği'nde çalışan hemşireler	48	Betimsel Araştırma
26	Hong Kong anaokulundaki 4-5 yaş okul öncesi çocuklar	20	Drama sınıfında yapılan gözlem
27	Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi öğretim teknolojisi bölümü aday öğretmenleri	19	İnsan hakları eğitimi tutum ölçeği, demokrasi ve yarı yapılandırılmış görüşme programı öğretmen görüş anketi
28	İzmir'de okul öncesi sınıfına giden 6 yaşındaki otistik kız çocuğu	1	Betimsel Araştırma
29	2 yıllık sanat ve okur yazarlık programına dahil K-2 öğretmenleri	5.240	Anket
30	İlkokul öğretmenleri, üniversite araştırmacıları	552	Anket
31	15 farklı okuldan 13 yaş çocuklar	80	Küçük değerlendirme testleri, deneysel ve sunum becerileri değerlendirme formları
32	Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenimine devam eden drama dersini alan bu branşta okul öncesi eğitim gören öğrenciler deneme grubu, drama dersini alan diğer branşta ise kontrol grubu seçilmiştir	52	Betimsel Araştırma, öz yeterlilik ölçeği, açık uçlu sorular

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
33	Anaokul ve birinci sınıf çocuklar	261	Gözlem
34	İngiltere'nin Güney Batısında yer alan 32 okuldan 9-10 yaş grubu çocuklar	1.300	Ölçme
35	8-14 yaş otistik, konuşma güçlüğü çeken ve dikkat dağınıklığı yaşayan hiperaktif çocuklar	39	Gözlem
36	Niğde ilindeki bir meslek okulunda okuyan 9-11 sınıflardaki erkek öğrenciler	24	Yarı deneysel, analiz sonrası takip ve çatışma çözme davranışlarının belirlenmesi Ölçeği
37	Ailesi boşanmış ergenlik yaşındaki çocuklardan terapiye katılanlar arasından rastgele seçilenler	18	Katılımcı gözlemleri, oturum belgeleri, mülakat belgeleri ve sanat ürünleri
38	Öğrenciler	41	Bloglara yazı yazan gençlerin yazdıklarının öğrencilere sorulması, açık uçlu sorular ile anket
39	Yaş ortalaması 25 olan üniversite mezunu kadın ve erkekler	30	Ön test ve son testte yaratıcı drama almadan önce ve aldıktan sonra daire çizimi ile nesnelerin alternatif kullanımları karşılaştırılmıştır
40	Mekez ve kuzey Slovakya'da müzik öğretmenleri	282	Anket
41	1. ve 4. sınıf öğrencileri 17 okulun yedisinden rastgele seçilmiştir	126	Deneysel Çalışma
42	Hacettepe Üniversitesi Ergoterapi Bölümü Az Gören Rehabilitasyonu ünitesinde tedavi gören Retinitis Pigmentosa ve Rod Kon Distrofisi tanısı almış çocuk bireyler	2	Gözlem
43	Ankara ve Kırklareli illerinde okul öncesi kurumlarına 6 yaş çocuklar	98	Drama yöntemi
44	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalındaki tiyatro ve drama uygulamaları dersi kapsamında öğrencilerinin sergiledikleri tiyatro oyunları	246	Metin içerikleri analizi, doküman analizi
45	Yaratıcı drama derslerine sürekli devam eden Kayseri il merkezinde özel bir dershaneye devam eden öğrenciler	8	Nicel veriler için çevreye yönelik duyuşsal eğilimler ölçeği ve çevreye yönelik sorumlu davranış ölçeği, nicel veriler için çevre okuryazarlığı ölçeği, yaratıcı dramaya ilişkin öğrenci görüşleri ölçekleri ile mülakat

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
46	Antalya ilinin güneyinde 6. sınıfta okumakta olan öğrenciler	44	Nitel ve nitel karma yöntem biri deney biri karşılaştırma nicel veriler başarı testi, tutum ölçeği ve öğrenme stili ölçeğiyle; nitel veriler ise öğrenci günlükleri, gözlem formu, süreç değerlendirmeleri ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Karma model çeşitlerinden sıralı betimleyici desen kullanılmıştır
47	İnceleme, Literatür	25	Literatür inceleme
48	Denizli merkez ilçede orta sosyo-ekonomik düzeydeki bir okul	60	Nitel ve nicel (ön-test, son-test kontrol gruplu deneme deseni), karma yöntem gömülü desen, yaratıcı yazma ürünlerini değerlendirme ölçeği (YAYÜDÖ) ve araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu açık uçlu sorular
49	Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Arama Sistemi, ProQuest Citations, Google Akademik ve EBSCO bilimsel veri tabanlarından yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği makale, yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir	65	Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Arama Sistemi, ProQuest Citations, Google Akademik ve EBSCO bilimsel veri tabanlarından yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği makale, yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir
50	Ankara'da bir üniversitede Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı üçüncü sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür	31	Görüşme, katılımcı günlükleri ve süreç içinde oluşturulan yazılı ürünler
51	Bir devlet üniversitesindeki İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümü matematik tarihi dersinde öğrenim gören 2. sınıf öğretmen adayları	22	Değerlendirme formu, yapılandırılmış ortamları değerlendirme formu, yansıtıcı günlükler, öğrenci ürünleri, video gözlem kayıtları ve görüşmeler
52	Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı 75. Yıl Toplum Merkezi'nden her yaştan kadınlar	31	Bem Cinsiyet Rolü Envanteri ve soru kağıdı
53	Ankara merkezdeki bir ortaokulun 8. sınıfına devam eden 24 öğrenciler	24	Nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması veri çözümleme yaklaşımlarından betimsel analiz ve doküman analizi

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
54	Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin dördüncü sınıfında öğrenim gören ilköğretim matematik öğretmen adayları	21	Ön test son test tek gruplu deneysel desenin hem nicel hem nitel betimsel analizle veri toplama araçları yedi açık uçlu maddeden oluşan “Etkili Matematik Öğrenme Ortamı Testi” (EMÖOT) NİTEL katılımcı günlüklerinden, ürünlerinden, yapılan görüşmelerden ve gözlemlerden elde edilmiştir
55	Ankara ilinin Keçiören ilçesi, Şehit Mehmet Altanlar İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören 2 şubedeki 4. sınıf öğrenciler	40	Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden oluşan karma model Nicel verilere, “Konuşma Becerisi Puanlama Anahtarı” ölçme aracı nitel veriler öğrenciler ve öğretmen ile yapılan görüşmelerden Görüşme formu içerik analizi
56	Konya il müdürlüğü milli eğitimine bağlı 4 anaokulundaki öğrenciler	30	Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen
57	Kadir Has Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Proje I stüdyosu öğrencileri	32	Yaratıcı drama atölye çalışması
58	Denizli ilinin Bağbaşı ilçesindeki ilkokullarından seçilen 5. sınıf ilköğretim öğrencileri	60	Anket
59	Ankara’nın bir beldesindeki bir ilköğretim okulundan 2. ve 3. sınıflardan öğrenciler	87	Veriler yaratıcı drama yöntemi olan öğrenci mektupları, çizimleri, doğaçlamaları ve donuk imgeleri ile toplanmıştır
60	İzmir büyükşehir belediyesi içinde yer alan ve tabaklama yöntemiyle belirlenen 57 ilköğretim okulunda çalışan Türkçe öğretmenleri	131	Anket
61	Ankara Bilim Sanat Merkezi altıncı ve yedinci sınıf düzeyindeki üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren çocuklar	64	Ahlaki Yargılar Envanteri, deney kontrol gruplu ön test-son test-izleme ölçümlü desenleme
62	Konu dahilindeki yazın	43	Literatür Tarama
63	Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünün 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları	112	Yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlilik ölçeği

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
64	Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi İngilizce Eğitimi Bölümünün deney grubunu normal öğretiminde öğrenim gören birinci sınıf, kontrol grubunu ise gece öğretiminde öğrenim gören birinci sınıf öğrenciler oluşturmaktadır	87	Nicel yarı deneysel desen ön test – son test kontrol gruplu, yazma Kaygısı Ölçeği
65	Tüm yazılı dizin	5	Betimsel araştırma tarama
66	Mersin Üniversitesi’nde ortak seçmeli ders olarak “Yaratıcı Drama” yı seçen 21-23 yaş aralığındaki ikinci sınıf öğrencileri	8	Betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup nitel araştırma. “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır
67	7. sınıfta okuyan öğrenciler	47	Güç ve motivasyon başarı testi ile Cornell kritik düşünme becerisi testi
68	Muğla Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi resim ve müzik bölümünde okuyan, 16-18 yaş aralığında öğrenciler	19	Nitel yöntem, görüşme
69	Aksaray üniversitesi eğitim fakültesi 18-21 yaş arasındaki PDR 1. sınıf öğrencileri	23	Yarı deneysel, değerlendirme formu ve deney grubu
70	Milli Eğitim Bakanlığı Ankara ili merkez ilçelerine bağlı 60-72 ayları arasındaki çocuklar	90	Kişisel bilgi formu ile Vineland sosyal-duygusal erken çocukluk ölçekleri kullanılmıştır
71	Manisa Merkezde bulunan bir İlköğretim okulunun 9-11 yaş grubu üçüncü sınıf öğrencisi	104	Deney ve kontrol grubu değerlendirme komisyonu temel hareket becerilerinin örüntüleşme ölçütleri, temel hareket becerilerinin örüntüleşmesini değerlendirme formu, kişisel bilgi formu, “hafta sonu ödevi” video kaydı ders içerikleri
72	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim bölümü okulöncesi eğitimi öğretmenliği lisans programına devam eden drama dersi almış 2. 3. 4. sınıf öğrencileri	190	Yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik ölçeği
73	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fransızca Öğretmenliği hazırlık sınıfı öğrencileri	31	Başarı testi, tutum ölçeği ve deney grubuna ders sonunda yazdırılan günlüklerden elde edilmiştir
74	İnternet üzerinde ve basılı hakemli dergilerde yayınlanan makaleler, sempozyum-kongre-konferans vb bilimsel toplantılarda yapılan sunu çalışmaları ve bunların basıldığı kitaplar	53	Literatür taraması

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
75	Beykent Üniversitesi Mimarlık Bölümünde öğrenim gören ve Tasarım Çalışmaları-1 stüdyosunu alan yaş ortalaması 18 olan öğrenciler	67	Torrance yaratıcı düşünce testleri
76	İlköğretim 4.sınıf Sosyal Bilgiler Dersi 4. sınıf öğrencileri	54	Hep birlikte temasındaki kazanımlara ulaşma düzeyini belirlemeye yönelik yazarlar tarafından geliştirilen ölçek
77	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Okul öncesi Öğretmenliği, Fen Bilgisi ana bilim dalları ile Türkçe Öğretmenliği bölümünden gönüllü öğrenciler	222	Yaratıcı drama dersine ilişkin tutum ölçeği
78	İnönü Üniversitesi, Niğde Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı son sınıfında ve lisansüstü programlarında öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adayları ve öğretmeni	55	Ders planı değerlendirme formu
79	Ankara İli Hizmet İçi Eğitim Seminerine katılan ilköğretim müfettişleri	136	Evet-hayır tipinde 12 soru ve nedeninin sorgulandığı açık uçlu sorular verilmiştir
80	Erzurum Haşim İşcan İlköğretim Okulunda 6. sınıf düzeyinde Türkçe dersi iletişim teması öğrencileri	44	“Türkçe Dersi Tutum Ölçeği”
81	Buca Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında araştırmacının İlköğretimde Drama derslerini okuttuğu 4 şubedeki öğretmen adayları	132	5'li Likert Anketi
82	Eskişehir'deki bir ilk İlköğretim okulunun 7. sınıfındaki öğrenciler	28	Geometri öz-yeterlik inanç ölçeği
83	Erzurum ve Sivas ilinde görev yapmakta olan öğretmenler	105	Tarama, kişisel bilgi formları ile öz yeterlilik ölçeği
84	Ankara Mamak merkez ilçesine bağlı alt sosyoekonomik düzey bir ilköğretim okulu A şubesi 8. sınıf öğrencileri	36	Lozan barış antlaşması konulu akademik başarı testi ile T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi tutum ölçeği kullanılmıştır
85	Tüm yazılı dizin	7	Literatür taraması

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
86	Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi ilköğretim bölümü fen bilgisi eğitimi anabilim dalı üçüncü ve dördüncü sınıflarından oluşan ölçme-değerlendirme dersini alan öğretmen adayları	27	6 tane açık uçlu soruda oluşan ön test ve son test
87	Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmenliğinde okuyan öğrenciler	48	“ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli” ile “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır
88	Niğde Atatürk İlköğretim Okulu 5. sınıf öğrencileri Fen Bilgisi Dersi öğrencileri	72	Deney ve kontrol gruplu, ön test son test deneme modeli 25 maddelik çoktan seçmeli başarı testi
89	Tüm yazılı dizin	36	Literatür Taraması
90	Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesinde ilköğretim Sınıf Öğretmenliği sınıf öğretmeni adayları	58	Açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ve yarı yapılandırılmış mülakatlardan oluşan nitel çalışma
91	Uludağ Üniversitesi İlköğretim Bölümünde ilkokulda drama dersi alan okulöncesi öğretmen adayları	130	Tanımlayıcı araştırma
92	Anadolu Lisesi 10 fen sınıflarında okuyan öğrenciler	48	İngilizce konuşmaya ilişkin tutum ölçeği, analitik değerlendirme ölçeği ve öğrenci günlükleri
93	Ortalama 28 yaşındaki Türk katılımcılar ile ortalama 34 yaşındaki Alman katılımcılar	90	Açık uçlu sorular, kişisel bilgi formları, açık uçlu soruya yazdıkları kompozisyon
94	İlköğretim okulunda Türkçe dersinde 4. sınıflar	75	Okumaya yönelik tutum ölçeği, okuduğunu anlama stratejileri ölçeği
95	Tüm yazılı dizin	36	Literatür taraması
96	Eğitim Bilimleri Fakültesinin farklı bölümlerine devam eden öğrenciler	34	Utangaçlık ölçeği
97	İlköğretim fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim görmekte olan aday öğretmenler	21	Atölye çalışması, ön test, son test
98	Atatürk Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği öğretmen adayları	74	Bir deney ve bir kontrol gruplu deneme modeli Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği
99	İlköğretim matematik eğitimi anabilim dalı dördüncü sınıf öğrencileri	42	Atölye çalışması
100	Prizen eğitim fakültesi Türkçe sınıf öğretmenliği 2.sınıf öğrencileri	14	Genel tarama modeli

Sıra No	Örneklem	Grup Sayısı	Veri Toplama Yöntemi
101	İlköğretim öğretmenleri	12	Ön test
102	Tüm yazılı dizin	26	Literatür taraması
103	Tüm yazılı dizin	34	Literatür taraması

5.1.4. Makalelerde Kullanılan Araştırma Yöntemi Yaratıcı Drama Teknikleri

Sıra numarasına göre listelenmiş makalelerde kullanılan yönteme ve yaratıcı drama tekniklerine yer verilmiştir. Tablo 4’de Kullanılan Araştırma Yöntemi, Yaratıcı Drama Teknikleri detayları verilmiştir.

Tablo 4.

Makalelerde Kullanılan Araştırma Yöntemi Yaratıcı Drama Teknikleri

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
1	Kıyaslama	Şiir, müzik ve oynama aktiviteleri, pandomim ve doğaçlama faaliyetleri ve hikaye anlatma ile oynama aktiviteleri
2	Nitel ve Nicel Meta Analizi	Tümü
3	Deneyisel Çalışma	Yaratıcı drama eğitimi
4	Deneyisel desen, nicel araştırma için “Etkili Matematik Öğrenme Ortamı Testi” ile nitel araştırma için betimsel analiz, katılımcı günlüklerinden görüşmeler ve gözlemler	Öğretmen adaylarının matematik öğrenme ortamlarını nasıl yapılandırdıkları hakkındaki bulgular altı temada toplanmıştır. Bu temalar; matematik sınıfında eşitlik, matematik öğretim programı, öğretme-öğrenme, değerlendirme, teknoloji kullanımı ve yöntem olarak yaratıcı dramanın kullanılmasıdır. Canlandırmalar ve rol oynamalarla yer alarak, farklı durumlara farklı bakış açılarıyla çözüm getirmeye çalışmışlardır.
5	Anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu Nicel yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma hesaplamaları ve Kruskal–Wallis H-Testi Nitel içerik analizi	12 öğretmenle yapılan görüşmede ise öğretmenlerin 9’u değer eğitimi uygulamalarında yaratıcı drama yöntemini, 6’sı tartışma yöntemini ve soru cevap tekniğini, 5’ i örnek olay yöntemini, 4’ ü işbirliğine dayalı öğrenme tekniğini, 3 tanesi problem çözme yöntemi ve 2 tanesi beyin fırtınası tekniğini kullandıklarını belirtmişlerdir.
6	Anaokulunda görevli öğretmenlerin 19 çocuk için Sosyal Değerlendirme Ölçeğini doldurması	Araştırmacılar bir drama planı hazırlarken hangi noktalara dikkat edilmesi gerektiğini ve deneyden önce Okul öncesi öğrencilerle metodu nasıl etkili ir şekilde kullanacaklarını 2008-2009 Bahar döneminde dokuz eylül Üniversitesinde Buca Fakültesinde ‘uygulama sınıfında’ tartışmışlardır. Seçtikleri konulardan Dört tane drama planı hazırlanmaları istenmiş ve planları onlarla tartışılmıştır.

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
7	Betimsel araştırma, nitel araştırma, yazılı görüşme formu hem betimsel hem de içerik analiz yoluyla	Tümü
8	Deneysel bir çalışma ile yaratıcı drama temelli girişkenlik programının test edilmesi	Doğaçlama, rol oynama, pandomim, grup paylaşımı, grup tartışması
9	Gözlem	İçinden konuş, heykel oyunu, pandomim, yaratıcı hareket, düşünce takibi, toplama, doğaçlama,
10	Anket	Okunan masalın çocuklar tarafından oynanması
11	Literatür Taraması	Sınıf skeçleri, görsel sanatlar, drama, müzik, dans
12	Bir deney ve bir kontrol gruplu ön ve son test modeli□	Drama
13	Anket	Drama
14	Psikometrik değerlendirme	Drama ve dans
15	Deneysel Teşhis	Rol yapma, skeç, dans, oynama etkinlikleri
16	Anket	Müzik dinleme, sanat, müzik çalma ve söyleme, dans, dikiş/nakış
17	Monografi	Tiyatro
18	Literatür Taraması	Dramatik oyun, yaratıcı drama, tiyatro, televizyon
19	Literatür Taraması	Çocuk draması
20	Mülakat ve gözlemler	Yaratıcı drama
21	Deney ve kontrol grubu	Yaratıcı dramanın temel unsurları çocuğun kendisini ifade etmek için mümkün olduğunca yüksek sesle çığlık atarak, örneğin bulut olma ve nefes darlığı gibi gevşeme teknikleri öğretmek için hayvanların ritmini hareket ettirmek ve dans etmek üzere hayvanları taklit etmek için çığlık atmaktır.
22	Literatür Taraması	Drama
23	Betimsel	Öğretmenin role girmesi, sesli okumak, öğrencilerin role girmesi, sıcak sandalye, beyin fırtınası, tartışma ısınma aktiviteleri, geliştirme faaliyetleri ve değerlendirme. Doğaçlama, rol oynama, hareketsiz görüntü (donuk imge), rol içinde yazma, öğretmenin role girmesi
24	Nitel	Isınma, rol yapma (rol oynama), doğaçlama, ayna tekniği
25	Anket	Hikaye anlatma, resim çizme ve anlatma, fabl masal
26	Betimsel	Doğaçlama, rol oynama
27	Betimsel	Hareket araştırmaları, pandomim, rol yapma, doğaçlama ve beste, hikayeler
28	Betimsel Araştırma	Dans ve drama
29	Anket	Pedagoji
30	Anket	Tartışma
31	Anket	Pantomim, rol oynama, dramatizasyon ve doğaçlama teknikleri
32	Betimsel araştırma, öz yeterlilik ölçeği, açık uçlu sorular	

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
33	Betimsel analiz, gözlem	Dramatizasyon, pandomim, dans, doğaçlama, ısınma teknikleri, yüksek sesle okuma (yaratıcı drama teknikleri arasında yer almıyor ama yaptığı bir çalışmayı yüksek sesle söyleme olarak kullanılabilir)
34	İnceleme, ölçme, değerlendirme	Rol model çalışması
35	Nicel çalışma, görüşme	Doğaçlamalara veya süreç dramalar, ısınma aktivitesi
36	Yarı deneysel, analiz sonrası takip ve çatışma çözme davranışlarının belirlenmesi ölçeği	Hazırlık, ısınma, animasyon ve değerlendirme, tartışma, doğaçlama, rol yapma
37	Çoklu vaka tasarımı Vaka incelemesi, iki baskı tabanlı anketler, odak grupları ve mülakatlar ve öğrenci metinleri, blog girişleri ve	Günlük yazma, rol yapma
38	denemeler, sürecin yansımaları ve sistematik dökümantasyonu ile WordPress web günlüklerinden istatistikler analizler	Bulunamadı
39	Ön test ve son test skorları tek yönlü MANOVA ile analiz edilmiştir	Isınma egzersizleri, doğaçlama, rol oynama,
40	Anket	Müzikli hareket aktiviteleri
41	Deney ve kontrol grubu ön-test son test	Öykü anlatma, rol oynama, doğaçlama, bedensel hareketler
42	Sosyal yetkinlik ve davranış değerlendirme ölçeği, çocuklar için sosyal anksiyete ölçeği, Pediatrik değerlendirme özürülü kaydı	Yaratıcı drama ise öğrenme yöntemi olarak kullanılarak kendini ifade etmede bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Müzik eşliğinde ritimli dans'
43	Deneysel araştırma modeli ön test-son test deneme modeli soru formu uygulanmıştır	Karanlık, aydınlık oyunu, doğaçlama
44	Betimsel araştırma modeli doküman analizi tema-kod listesi	Tiyatro
45	Nitel yaratıcı dramaya ilişkin görüşlerinin alındığı bir olgu bilim ve nicel ön test son test tek gruplu desen verilerin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi	Canlandırma, tiyatro
	Çevreye Yönelik Duyuşsal Eğilimler Ölçeği -4'lü Likert 14 madde- ile Çevreye Yönelik Sorumlu Davranış Ölçeği -26 madde- kullanılmıştır	

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
46	Nicel veriler başarı testi, tutum ölçeği ve öğrenme stili ölçeği, nitel veriler ise öğrenci günlükleri, gözlem formu, süreç değerlendirmeleri ve yarı yapılandırılmış görüşmeler, karma model çeşitlerinden sıralı betimleyici desen kullanılmıştır	Rol, canlandırmalar, müzik dinleme, drama, çizim, boyama, proje üretme
47	Literatür Taraması	Hazırlık- ısınma, canlandırma ve değerlendirme
48	Nitel ve nicel (ön-test, son-test kontrol gruplu deneme deseni), karma yöntem gömülü desen, yaratıcı yazma ürünlerini değerlendirme ölçeği (YAYÜDÖ) ve araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu açık uçlu sorular	Yaratıcı yazma, doğaçlama, liderin gruba katılması, heykel duruşları ve fotoğraf karesi, ayna ve pandomim, ritüel ve seramoni çalışması, bilinç koridoru, bölünmüş ekran, geriye dönüş, yarım kalmış materyal, özel mülkiyet, gerçek an, dedikodu halkası, rol kartları
49	Bulunan çalışmalar meta-analiz “Comprehensive Meta-Analysis (CMA)” ile veri analizi ve istatistik yazılımı “Data Analysis and Statistical Software (STATA)” programlarına aktarılarak analiz edilmiştir	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
50	Nitel araştırma yöntemi içerik analizi durum çalışması yazılı ürünler, görüşme ve günlükler Nitel “Durum Çalışması” deseni ve nicel araştırma yapılandırmacı öğrenme ortamlarını değerlendirme	Canlandırmalar
51	ölçeği ile öğrencilerin süreç sonunda duygu, düşünceleri ve edindikleri kazanımları genel değerlendirme formu, yansıtıcı günlükler, video gözlem kayıtları ve görüşmeler	Oyunlar, hikaye, resim, doğaçlama, canlandırmalar
52	Nitel ve nicel veriler deneysel bir çalışma kontrol gruplu ön test-son test modeli kullanılmış deneysel bir çalışma. Nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması veri	Isınma, canlandırma ve değerlendirme (rol oynama, doğaçlama, donuk imge, rol kartları rol içinde yazma vb.) ve grup sürecinde kullanılan etkinliklerden (resim yapma, hikâye oluşturma ve tamamlama vb.)
53	çözümleme yaklaşımlarından betimsel analiz ve doküman analizi	Isınma, canlandırmalar ve değerlendirme

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
54	Ön test son test tek gruplu deneysel desen, hem nicel hem nitel betimsel analiz. Yedi açık uçlu maddeden oluşan "Etkili Matematik Öğrenme Ortamı Testi" (EMÖOT) NİTEL katılımcı günlüklerinden, ürünlerinden katılımcılarla yapılan görüşmelerden ve gözlemlerden	Hazırlık-ısınma çalışmaları, canlandırma ve değerlendirme rol oynama ve doğaçlama değerlendirme formları, günlükler, sözel değerlendirmeler ve çizimler
55	Nicel veriler "Konuşma Becerisi Puanlama Anahtarı", nitel veriler ise deney grubu öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme formu ve deney grubu öğrencileri ile yapılan odak grup görüşmeleri	Doğaçlama, rol oynama
56	Mann Whitney U analizi, Wilkonson sıra testi	Kuklalar, kostümler, resimler, fotoğraflar ve çeşitli diğer nesneler gibi görsel materyaller Hareket çalışmaları, pandomim, rol yapma, doğaçlama gibi program etkinlikleri ve hikayelerden oyun yaratmak
57	Yaratıcı drama atölye çalışması	Devinim
58	Deney ve kontrol grubu Yarı deneysel tasarım "Bilimsel Süreç Becerisi Testi" ve "Başarı Testi"	Drama, rol, ısınma,
59	Nitel içerik analizi yoluyla durum çalışması	Öğrenci mektupları, çizimleri, doğaçlamaları, donuk imgeleri, afiş, fotoğraf gibi görsel veriler ile doğaçlama, rol içinde yazma, beyin fırtınası, rol oynama, resim çizme gibi etkinlikler, hazırlık/ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamaları
60	Betimsel yöntem tarama niteliğinde "Yaratıcı Drama Yeterlilik Anketi"	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
61	Ahlaki Yargılar Envanteri ile deney kontrol gruplu ön test-son test-izleme ölçümlü desenleme sonucu elde edilen verilerin p test sonuçları hesaplanıp yorumlanmıştır	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
62	Tarama modeli	Öykü oluşturma bilinen ya da doğaçlama yoluyla oluşturulan öykülerin drama teknikleri kullanılarak canlandırılmasıdır. Yarım Bırakılmış Öyküyü Tamamlama. Donuk imgeler. Mevcut Öykünün Öğelerini Değiştirme. Isınma çalışmaları. Canlandırma. Değerlendirme. Çağrışım ve doğaçlama yoluyla öykü oluşturmayı nesnelerden, kelime ve cümlelerden, resim ve fotoğraftan, heykellerden

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
63	Betimsel araştırma tarama yöntemi ‘Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği’ anketi	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
64	Ölçeklerin analizi, bağımsız örneklem ve bağımlı örneklem için t-testi	Yaratıcı yazma tekniği doğaçlamayla yazıya dökülmüş, senaryo hâlinde yaratıcı yazma tekniği kullanılarak senaryolar hazırlanmış, doğaçlama yöntemi ile oyunlar sergilemişler
65	Betimsel araştırma tarama	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
66	Yüz yüze görüşme	Isınma, canlandırma ve değerlendirme
67	Deney ve kontrol gruplu ön test son test	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
68	İçerik analizi	Canlandırma, doğaçlamalar, Doğaçlama, rol oynama, hazırlık, canlandırma ve değerlendirme, pantomim, grup paylaşımı ve grup tartışmaları
69	Rathus atılganlık ölçeği	Hareket çalışması, pandomim, rol oynama, doğaçlama ve hikayelerden oyunlar oluşturma
70	İlişkisiz örneklem için iki faktörlü ANOVA Değerleme komisyonu gözlemci grubu, grubun değerlendirmelerinin istatistiksel analizi Mann Whitney U testi	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
71	Elde edilen veriler istatistiksel teknikler olan ortalama, standart sapma, yüzde, t testi, Mann Whitney U testi, varyans analizi ve scheffe testi	Isınma, rahatlama, asıl çalışma aşamaları
72	kullanılarak analiz edilmiştir Parametrik analiz türlerinden t-testi ve ANCOVA testi kullanılmıştır	Isınma / Rahatlama, Canlandırma, Doğaçlama, Değerlendirme, rol yapma, yürüyüşler, pantomim,
73	Alan yazın taraması literatür taraması	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
74	t-testi ve Mann-Whitney-U istatistik testleri	Yaratıcı drama-gevşeme-grup çalışmaları ve metin eleştirisi- tartışma, yürüyüşler, beyin fırtınası, bedenle daire performansı (grup çalışması).
75	t-testi	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
76	Tek yönlü varyans analizi ve t-testi	Rol yapma yeteneği geliştirme
77	“Ders Planı Değerlendirme Formu” oluşturularak içerik analizleri yapılmıştır	Yaratıcı drama yöntemi, devinmeli-ritimlemeli-doğaçlamalı müzik öğretim yöntemi (Orff Yöntemi) ve (Dalcroze Yöntemi) olmak üzere (yaşam) öyküleme, betimleme, oyuna-oyunlaştırma, gösterme yaptırma, tartışma, sorma-yanıt alma ısınma, canlandırma ve değerlendirme
78	İçerik analizi, betimsel istatistikleri ve frekansları	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
79		

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
80	t-testi, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır	Deney grubunda dersler, yaşanan bir olayın canlandırılmasına uygun metinlerle gerçekleştirilmiştir. Canlandırma etkinliklerinden sonra üzerinde çalışılan deyimlerle ilgili değerlendirme yapılmıştır
81	Deneme öncesi “tek grup ön test-son test modeli”	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
82	Bağımlı örneklem t-testi	Isınma, Oyun ve Canlandırma, Hikâye Oluşturma ve Dramatizasyon
83	t-test, tek yönlü ANOVA, ortalama ve standart sapma hesaplama	Isınma ve Rahatlama Çalışmaları, Oyun ve Doğaçlama, Oluşum/Ürün ve Değerlendirme
84	t-testi	Hazırlık-Isınma, Canlandırma, Değerlendirme, Doğaçlama
85	Literatür Taraması	Isınma Uyum, Güven Doğaçlama, Oluşum, Etkinlikler Rahatlama, Değerlendirme Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda 2003 yılından beri “Seçmeli Ders” olarak yürütülen yaratıcı drama çalışmalarında yapılan etkinlikler müzikle ilişkilendirilmeye çalışılarak gerçekleştirilmektedir.
86	Nitel araştırma içerik analizleri	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
87	t-test	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
88	Aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi	Hazırlık, Canlandırma ve Değerlendirme
89	Genel tarama modeli çerçevesinde literatür taraması	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
90	İçerik analizi	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
91	Tanımlayıcı araştırma	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
92	Deneysel araştırma	Isınma, rahatlama, oyunlar, doğaçlamalar, oluşumlar, değerlendirmeler
93	Metaforların çıkarılarak kodlanmış ve nitel analizler yapılmıştır	Yaratıcı drama yöntemleri belirtilmedi
94	Mann Whitney U analizi	Denge çalışmaları, fotoğraf kullanma, istasyon tekniği, öykü tamamlama, doğaçlama tekniği, resim yapma tekniği, ritim tekniği, öykü yazma tekniği, teatral drama, donuk imgeler tekniği, şiiri masallaştırma, maske çalışması, televizyon programı yapma, bilinç koridoru
95	Literatür Taraması	Isınma-Hazırlık, canlandırma, değerlendirme
96	Ön test-son test kontrol gruplu (split-pilot) deneysel çalışma	Rol oynama, dramatizasyon, doğaçlama vb. teknikler
97	Nitel analiz	Hazırlık, drama teknikleri, canlandırma, dramatik an, değerlendirme, mış gibi yapma, öğretmen ve öğrenci rolleri, grup çalışmaları, oyunsu süreçler, geçmiş yaşantıların etkileri, rol oynama, doğaçlama, fotoğraf

Sıra No	Araştırma Yöntemi	Yaratıcı Drama Teknikleri
98	Ön test ve son test deney grubu	Isınma Uyum ve Oyun Doğaçlama - Oluşum canlandırma kukla Tartışma – Değerlendirme Rahatlama
99	Atölye çalışması öncesi sonrası kıyaslama	Isınma canlandırma değerlendirme 6 haftalık bir yaratıcı drama eğitimi geçirmişlerdir
100	Tarama modeli/ genel tarama Betimsel çalışma	Yaratıcı yazı
101	Ön test ile son test kıyaslama	Isınma aktiviteleri, doğaçlamalar ve değerlendirme
102	Literatür Taraması	Durumun canlandırılması olayları dramatize edebilmek pandomim
103	Literatür Taraması	Yaratıcılık, oyun, dramatizasyon, rol oynama, doğaçlamalar, iletişim ve etkileşim

5.2. Yorum ve Tartışma

Çalışma evrenini oluşturan makale sayısı 103'tür. Makalelerin incelenmesi sonucunda oluşturulan İçerik Analiz Tablosu yukarıda verilmiştir. Aşağıda çalışmanın analizi için kullanılan sorular ve İçerik Analiz Tablosundan derlenen bulgular yer almaktadır.

1. Makalelerde kullanılan başlıkta “yaratıcı drama” kelimesinin kullanımına göre dağılımı nedir?

Çalışmanın anahtar kelimesi olan “Yaratıcı Drama” kelimesi literatür taramasında kullanılmış ve çalışmanın örneklem grubunun oluşturulması sağlanmıştır. Tablo 5’de makalelerde kullanılan anahtar kelime olan “Yaratıcı Drama” kelimesinin çalışma başlıklarında kullanılma sıklıkları verilmiştir.

Tablo 5.

Makalelerde kullanılan başlıkta yaratıcı drama kelimesinin kullanımına göre dağılımı

Yaratıcı Drama Kelimesi Geçen Başlık Sayısı	Toplam Başlık Sayısı	Toplam Başlıklar İçinde Payı %
12	103	11.7%

Tablo 5’den görüleceği üzere anahtar kelimemizin geçtiği makale konu başlığı sayısı toplamı 12 olup tüm örneklem grubu içerisinde %11.7 paya sahiptir.

2. Makalelerin, bulunduğu veri tabanlarına göre dağılımı nedir?

Çalışma için hazırlanan İçerik Analiz Tablosu oluşturulurken 3 tane veri tabanından yararlanılmıştır. Bunlar Türkiye menşeli Ulakbim ve Avrupa menşeli Web of Science ile EBSCO'dur. Çalışma örneklem toplamı oluşturulurken yararlanılan veri tabanlarının dağılımı Tablo 6'de verilmiştir.

Tablo 6.

Makalelerin, veri tabanlarına göre dağılımı

Veri Tabanı	Toplam Makale	Toplam İçindeki Payı %
Ulakbim	62	60,2%
EBSCO	23	22,3%
Web of Science	18	17,5%
Toplam	103	100%

Tablo 6'dan görüleceği üzere 62 makale ve %60.2 oranı ile en çok yararlanılan veri tabanı Ulakbim olurken onu 23 çalışma ve %22.3 oranı ile EBSCO ve 18 çalışma ve %17.5 oranı ile Web of Science izlemiştir.

3. Çalışmaların yapıldığı ülkelere göre dağılımı nedir?

Toplam 103 çalışma 12 farklı ülkede gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmaların yapıldıkları ülkelere göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Çalışmaların Yapıldığı Ülkelere Göre Dağılımı

Ülke Adı	Yapılan Çalışma Sayısı	Toplam İçindeki Payı %
Amerika Birleşik Devletleri	11	10,7%
Avustralya	1	1,0%
Hong Kong	2	1,9%
İngiltere	3	2,9%

İran	1	1,0%
İrlanda	1	1,0%
İsrail	1	1,0%
Kanada	2	1,9%
Kosova	1	1,0%
Macaristan	1	1,0%
Slovakya	1	1,0%
Türkiye	78	75,7%
Toplam	103	100,0%

Tablo 7’den görüleceği üzere en çok çalışma 78 çalışma (%75.7) ile Türkiye de, 11 çalışma (%10.7) ile Amerika Birleşik Devletleri’de, 3 çalışma (%2.9) İngiltere’de, 2’şer çalışma (%1.9) ile Hong Kong ve Kanada’da, 1 ‘er çalışma (%1.0) Avustralya, İran, İrlanda, İsrail, Kosova, Macaristan ve Slovakya’da yapılmıştır.

4. Makalelerin yayın tarihine göre dağılımı nedir?

Çalışmaya konu makaleler 18 farklı yılda yayınlanmıştır. Tablo 8’de makalelerin yayınlandıkları yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 8.

Makalelerin Yayın Tarihine Göre Dağılımı

Yayın Tarihi	Yayınlanan Makale Sayısı	Toplam İçindeki Payı
1977	1	1,0%
1999	2	1,9%
2000	3	2,9%
2002	1	1,0%
2003	3	2,9%
2005	3	2,9%
2006	5	4,9%

Yayın Tarihi	Yayınlanan Makale Sayısı	Toplam İçindeki Payı
2007	2	1,9%
2008	4	3,9%
2009	5	4,9%
2010	12	11,7%
2011	6	5,8%
2012	12	11,7%
2013	18	17,5%
2014	8	7,8%
2015	9	8,7%
2016	8	7,8%
2017	1	1,0%
Toplam	103	100,0%

Tablo 8’den görüleceği üzere en çok yayın yapılan yıl 18 yayın ile 2013 yılında olup toplam yayınların %17.5’ni oluşturmaktadır. Bu yılı takip eden en çok yayın yapılan yıllar 12 yayın ile 2010 ve 2012 yıllarıdır. Bu iki yılda yapılan yayın sayısı oranları %11.7’dir. 2015 yılında 9 yayın (%8.7), 2014 ve 2016 yıllarında 8’şer yayın (%7.8), 2011 yılında 6 yayın (%5.8), 2006 ve 2009 yıllarında 5’er yayın (%4.9), 2008 yılında 4 yayın (%3.9), 2000, 2003 ve 2005 yıllarında 3’er yayın (%2.9), 1999 ve 2007 yıllarında 2’şer yayın (%1.9) ve 1977, 2002 ve 2017 yıllarında ise 1’er yayın (%1.0) yapılmıştır.

5. Makalelerin yazar sayısına göre dağılımı nedir?

Makalelerin yazar sayısına göre dağılımı tek yazardan 13 yazara kadar değişmektedir. Tablo 9’da makalelerin yazar sayılarına göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 9.

Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımı

Yazar Sayısı	Yazılan Toplam Makale	Toplam İçindeki Payı %
1	40	38,8%
2	49	47,6%

Yazar Sayısı	Yazılan Toplam Makale	Toplam İçindeki Payı %
3	6	5,8%
4	5	4,9%
6	1	1,0%
10	1	1,0%
13	1	1,0%
Toplam	103	100.0%

Tablo 9'dan görüleceği üzere 49 makale ve %47.6 oranı ile en çok iki yazar tarafından yapılan çalışmalar yazılmıştır. Bunu 40 makale toplamı ve %38.8 oranı ile tek yazar tarafından yapılan çalışmalar izlemektedir. 6 Makale (%5.8) 3 yazarlı, 5 makale (%4.9) 4 yazarlı yazılmıştır. 1'er makale ise (%1.0) sırası ile 6, 10 ve 13 yazar tarafından yazılmıştır.

6. Makalelerin kaynak sayısına göre dağılımı nedir?

Makaleler kaynak sayıları 1'den 141'e kadar değişkenlik göstermektedir. Tablo 10'da makalelerde kullanılan kaynak sayılarına göre dağılım tablosu verilmiştir.

Tablo 10.

Makalelerin Kaynak Sayısına Göre Dağılımı

Kaynak Sayısı	Toplam Makale Sayısı	Toplam İçindeki Payı
1-10	10	9,7%
11-20	18	17,5%
21-30	20	19,4%
31-40	23	22,3%
41-50	10	9,7%
51-60	9	8,7%
61-70	4	3,9%
80-91	8	7,8%
141-	1	1,0%
Toplam	103	100,0%

Tablo 10'dan görüleceği üzere 1-10 arası kaynak kullanımının oranı 9.7%, 11-20 arası kaynak kullanımının oranı %17.5, 21-30 arası kaynak kullanımının oranı %19.4, 31-40 arası kaynak kullanımının oranı %22.3, 41-50 arası kaynak kullanımının oranı %9.7, 51-60 arası kaynak kullanımının oranı %8.7, 61-70 arası kaynak kullanımının oranı %3.9, 80-91 arası kaynak kullanımının oranı %7.8 ve 141 kaynak kullanımının oranı %1.0'dır.

7. Makalelerde yapılan çalışmalarda grup sayısına göre dağılımı nedir?

Makaleler grup sayılarına göre de incelenmiş olup araştırmalarda kullanılan grup sayılarına göre dağılımları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.

Makalelerde Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Grup Sayısına Göre Dağılımı

Grup Sayısı	Toplam Makale Sayısı	Toplam İçindeki Payı
1-10	11	10,7%
11-20	8	7,8%
21-30	16	15,5%
31-40	16	15,5%
41-50	9	8,7%
51-60	8	7,8%
61-70	4	3,9%
71-80	4	3,9%
81-90	4	3,9%
91-	23	22,3%
Toplam	103	100,0%

Tablo 11'den görüleceği üzere 16 makalede 21-30 ve 31-40 arasında grup kullanılmış olup oranları %15.5'dir. Bunları 11 makalede yararlanılan 1-10 arası grup sayısı %10.7 oranı ile izlemektedir. 9 makalede 41-50 ve 8'er makalede ise 11-20 ve 51-60 grup kullanılmış olup sırası ile toplam içindeki payları %8.7 ve %7.8'dir. 4'er makalede ise sırası 61-70, 71-80 ve 81-90 grup kullanılmış olup toplam içindeki payları %3.9'dur. 23 makalede ise 91 ve üzerinde grup kullanılmış olup oranı %22.3'dür.

8. Makalelerde hangi veri toplama araçları kullanılmıştır ve bunların dağılımları nasıldır?

Seçilen makalelerde en sık kullanılan veri toplama araçları, tutum ölçekleri ve anketler, öntest-sontest değerlendirme ve gözlemleri, karma veri toplama araçları, literatür taraması ve diğer yöntemlerdir. Makalelerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Veri Toplama Yöntemi	Kullanılan Çalışma Sayısı	Toplam İçindeki Payı %
Ölçek (tutum, anket vs.)	23	22,3%
Ön test-Son test, Gözlem	35	34,0%
Karma	22	21,4%
Literatür Taraması	11	10,7%
Diğer	12	11,7%
Toplam	103	100,0%

Tablo 12’den görüleceği üzere çalışmalarda veri toplama aracı olarak en çok tercih edilen yöntem 35 kez başvurulmuş ön test, son test, gözlem yöntemi olup toplam içindeki payı %34.0’dır. Bunu 23 kez başvurulmuş yöntem olan tutum ve anket ölçekleri izlemektedir. Bunların toplam içindeki oranı ise %22.3’tür. 22 kez başvurulmuş yöntem ise karma yöntem olup payı %21.4’dür. Literatür taramasına 11 kez başvurulmuş olup oranı %10.7’dir. Bunların dışında kullanılan diğer yöntemlerin başvuru sıklığı 12 olup oranı %11.7’dir.

9. Makalelerde kullanılan araştırma yöntemlerinin dağılımı nedir?

Makalelerin içerik analizlerinde incelenen bir diğer kalem makalelerde elde edilen verilerin nasıl çözümlendiği ve analiz edildiğidir. Tablo 13’de makalelerde kullanılan araştırma yöntemlerinin dağılımı verilmiştir.

Tablo 13.

Makalelerde Kullanılan Araştırma Yöntemlerinin Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Kullanılan Çalışma Sayısı	Toplam İçindeki Payı %
Nitel	77	74,8%
Karma	22	21,4%
Diğer	4	3,9%
Toplam	103	100,0%

Tablo 13’den görüleceği üzere makalelerde en çok başvuru alan analiz yöntemi 77 kez ve %74.8 oranı ile nitel analizdir. Karma analiz yönteminin toplam içindeki payı %21.4’dür. Diğer analizler %3.9 oranında kullanılmıştır.

10. Makalelerde kullanılan yaratıcı drama tekniklerinin dağılımları nasıldır?

Araştırma konusu olan yaratıcı drama için çalışmalarda çeşitli yaratıcı drama tekniklerinden bahsedilmiştir. Tablo 14’de bu tekniklerin başvuru sıklıkları ve oranları verilmiştir.

Tablo 14.

Makalelerde Kullanılan Yaratıcı Drama Tekniklerinin Dağılımı

Yaratıcı Drama Teknikleri	Kullanılan Çalışma Sayısı	Toplam İçindeki Payı %
Rol Yapma	23	22,3%
Yaratıcı Drama	34	33,0%
Isınma-Doğaçlama	27	26,2%
Tümü	19	18,4%
Toplam	103	100,0%

Tablo 14’den görüleceği üzere yaratıcı drama teknikleri içinde en çok %33.0 oranı ve 34 kez ile yaratıcı drama, %26.2 oranı ve 27 kez ile ısınma-doğaçlama, %22.3 oranı ve 23 kez ile rol yapma ve %18.4 oranı ve 19 kez ile tüm yaratıcı drama teknikleri gelmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

1. Çalışmanın anahtar kelimesi olan “Yaratıcı Drama” kelimesi literatür taramasında kullanılmış ve çalışmanın örneklem grubunun oluşturulması sağlanmıştır. Anahtar kelimemizin geçtiği makale konu başlığı sayısı toplamı 12 olup tüm örneklem grubu içerisinde %11.7 paya sahiptir. Başlıklarda yaratıcı drama anahtar kelimesinin yer alma sıklığı düşük gözükmesine rağmen makaleler içerisinde bu anahtar kelime kalıbının yer alma oranı yüksektir.
2. İçerik Analiz Tablosu oluşturulurken 3 tane veri tabanından yararlanılmıştır. Bunlar Türkiye menşeli Ulakbim ve Avrupa menşeli Web of Science ile EBSCO’dur. Anahtar kelimemizle ilgili en fazla makalenin Ulakbim veri tabanında yer alması, diğer iki veri tabanının toplamından daha fazla, drama çalışmalarına Türkiye’de çok daha fazla önem verildiğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.
3. Toplanan çalışmalar 12 farklı ülkede gerçekleştirilmiştir. Yukarıda genel değerlendirme iki’de belirtilen hususu destekler nitelikte yaratıcı drama konusu üzerinde en çok çalışma %75.7 ile Türkiye’de yapılmıştır. Çalışmaların dağılımlarına baktığımız zaman ise hemen hemen her kıtadan bir yaratıcı drama çalışmasının örneklem içerisinde yer almış olduğu görülmektedir.
4. Çalışmaya konu makaleler 18 farklı yılda yayınlanmıştır. En çok yayın yapılan yıllar 2013, 2012 ve 2010 yıllarıdır. Bu üç yılda toplam 40 makale yayınlanmıştır. Bu rakam örneklem rakamın üçte biridir. Makalelerin yazar sayısına göre dağılımı tek yazardan 13 yazara kadar değişmektedir. Genel yönelim iki yazarlı çalışmalardadır.

5. Makaleler yazılırken yararlanılan kaynak sayıları 1'den 141'e kadar değişkenlik göstermektedir. Ortalama yararlanılan kaynak sayısı makale başına 20'dir.
6. Makalelerde incelemeye alınan grup sayılarında ortalama 30'dur. Seçilen makalelerde en sık kullanılan veri toplama araçları ön test-son test değerlendirme ve gözlemleri ikinci sırada ise tutum ölçekleri ve anketlerdir.
7. Makalelerin İçerik analizlerinde incelenen bir diğer kalem makalelerde elde edilen verilerin nasıl çözümlendiği ve analiz edildiğidir. Makalelerde en çok başvurulan analiz yöntemi nitel analiz ve karma analizleridir. Kullanılan yaratıcı drama teknikleri içinde en çok yaratıcı drama, ısınma-doğaçlama, rol yapma ve teknikleri gelmektedir.

Sonuç olarak Yaratıcı Drama temalı içerik analizi göstermektedir ki yıllar içerisinde yaratıcı dramaya atfedilen önem artmış ve bu alanda yapılan çalışmalar yoğunlaşmıştır. Ülkeler bazında da çeşitlenme de göze çarpmaktadır. Çalışma envanteri olan içerik analizlerinin yaratıcı drama konusunda eksik kalan çalışma noktalarını ortaya çıkartacağı, diğer araştırmacılar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra içerik çalışma envanterimizin, envantere yer alan çalışmaların diğer araştırmacılar tarafından farklı değişkenlerle irdelenerek bu çalışmalardan elde edilen sonuçlardan yeni çalışmalar çıkartmalarına vesile olacağını düşünmekteyiz. Böylece yaratıcı drama çalışmaları daha da ileriye götürülebilecektir.

Araştırma bulguları yaratıcı dramanın eğitimde etkili bir araç olduğunu ortaya koymuştur. Yaratıcı drama tüm müspet bilimlerde her konu ve alanda eğitim-öğretim sürecinde rahatlıkla kullanılabilinen ve etkili sonuçlar ortaya çıkaran bir yöntemdir. Öğretmek için kolayca uygulanabilir olmasının yanında konular içerisindeki entegre geçiş kolaylığıda göze çarpmıştır. Deneysel çalışmalar, araştırmalar ve yaygın kabul gören öğrenme-öğretme teorileri ve uygulamaları ile başarılı olduğu, dönütlerinin çok büyük oranda hedefler ile tuttuğu ve elde edilen başarının süreklilik gösterdiği kanıtlanmıştır.

Yaratıcı dramanın eğitimcilere ve onların öğrencilerine bir şekilde öğrenme fırsatı verdiği bu nedenle de öğrenme için bir sevgi yarattığı da olumlu sonuçlar içinde vurgulanmaktadır. Çocuklarda problem çözme yetilerini artırarak onların sosyal ve yaratıcı becerilerini geliştirdiği sonucu pek çok çalışmada ispatlanmıştır. Ayrıca, kişilerin yabancı dil becerilerinin de yaratıcı drama teknikleri ile artırıldığı da yine çalışmalarda elde edilen bir diğer önemli bulgular arasındadır.

Yaratıcı dramanın, birçok sınıfta çok fazla dikkate alınmaması nedeni ile hayal gücünü ve katılımcıların özellikle küçük çocukların yaratıcılıklarını dizginlediği belirtilmiştir. Bu durumun ise duyguları frenleyerek öğrenmeyi güçleştirdiği vurgulanmıştır. Sanat alanlarında yapılan çalışmalarda ise öğrencilere ilave kazanımların, etkin araçların kazandırıldığı ayrıca belirtilmiştir. Hem geçmişten hem de günümüzden gelen insan tecrübelerini anlama, diğerlerinin (çoğunlukla çok farklı) düşünme şekillerine, çalışma ve ifade etme yollarına adapte olmak ve bunlara saygı göstermeyi öğrenmek, standart cevapların olmadığı yerlerde kararlar vermek gibi tekniklerle yaratıcı dramanın öğrenmeyi artırdığına dair tespitler çalışmalarda gözlemlenmiştir.

Çalışma sonuçları arasındaki belki de en önemli nokta dramaya katılanların öğretim sürecine dahil olmalarının yarattığı çarpıcı olumlu etkilerin olmasıdır. Bu tespit pek çok deneysel çalışmada ortaya konmuştur. Katılımcılar etkinliklere kendiliğinden katılarak ve üstlendikleri roller ile hızlı ve kalıcı öğrenmeleriyle dikkat çekmişlerdir. Doğal olarak, bu çalışmada yer alan araştırmalarda da drama kullanma yeteneğinin önemi ve öğretim sürecindeki etkinliği çok fazla yer bulmaktadır. Yaratıcı drama çalışmalarından sonra yaratıcı dramanın bir yaşam biçimi haline geldiği pek çok çalışma bulgusunda yer almaktadır. Şöyle ki, zor durumların üstesinden gelmek, kişinin zorluklara hazırlanması veya yeni şeyler öğrenmeye devam etmesi için aslında doğumundan ölümüne kadar dramayı kullandığı çalışma sonuçlarının uzun süreli etkileri başlıklı bulguları arasındadır.

Bir diğer dikkat çeken nokta ise dramanın kişileri bir şeyler yapma konusunda cesaretlendirerek harekete geçirdiği ve ilgi alanlarına giren konular da üretme, ortaya çıkarma, var etme konularında daha verimli olmaya başladıkları da anlaşılmaktadır.

Aynı zamanda yaratıcı dramanın çeşitli zeka türlerini harekete geçirerek öğrenmenin daha kolay gerçekleşmesine katkı sağladığı yine bir çok çalışmada görülmüştür.

Geleneksel öğretim yöntemleriyle kendisine ulaşamayan pek çok öğrenciye yine drama yöntemiyle ulaşılabilirdi, insanların bilinçlendirilmesindeki önemi göz önüne alındığında dramanın özellikle deneysel çalışmaların sonuçları ışığında drama ile öğretme sanatının tüm öğrencilere yardımcı olacak şekilde önemli roller oynadığı ve zor olan pek çok sürecin bu yolla kolaylaştığı pek çok çalışmadan çıkarılan sonuçlar arasındadır.

Ayrıca, çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre eğitimcilerin öğrencilerine ulaşmak ve onlara mümkün olan en etkili şekilde eğitim vermek istiyorlarsa tiyatroyu ve sanatın diğer dallarını sınıflarına entegre etmeleri gerektirir. Bu tür otantik öğrenmenin bir çocuğa yapabileceği etkinin paha biçilemez olduğu, yaratıcı drama kullanarak kazanılan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin hareketli, zeki, girişken, inisiyatif alan bireyler yetiştirme yolunda yaşam boyu başarılarını devam ettiren yegane yol olduğu iddia edilmektedir.

Sınıfta yaratıcı drama kullanmanın değeri ve etki gücü de bir çok çalışma da değinilerek öğrencilerin konulara aktif olarak katılmaları, öğrenme türü ile öğrenmelerinin bir miktar kontrolünü ellerinde bulundurdıkları belirtiliyor.

Öğrenci araştırması etrafında şekillenen çalışmalarda müfredatın drama çalışmalarına göre yeniden organize edilmesi, öğrencilere rehberlik edebilecek, yardımcı olabilecek ve merak uyandıracak bir yaklaşım olması ama en önemlisi, öğrencileri soru sormaya, düşünmeye ve hızlı karar alamaya yönlendirmesi ve ortak hedefler doğrultusunda biraraya getirerek takım çalışması yapabilmelerini sağlamak ve öz güven duygularının kazandırılması çalışmalarda defalarca vurgulan en önemli çıkarımlar olmuştur.

6.2. Öneriler

Özellikle ilköğretimde yakın gelecekte derslerin hemen hemen tümünde drama entegre ders planları yapılmalı ve uygulamaya başlanmalıdır. Eğitimciler bu çalışmada oluşturulan veri tabanını kullanarak elde edilen araştırma sonuçlarına göre kendi yöntemlerini bu bulgular etrafında inşa edebilirler.

Öğretmenler dramanın sihirli dünyasını benimseyerek öğrencilerine eğlenceli ve onları öğretime bağlayan ortamlarda eğitim vererek kendilerine daha efektif ve kalıcı öğrenme fırsatı tanımalıdırlar. Sanatın, bir toplumu kültürel bağlamda zenginleştirme yolu olmasının yanında, müfredatlara dahil edilerek öğrencilerin öğretmek için de kullanabileceği yapılacak diğer çalışmalarda da değinilmelidir.

Öğretmenlerin, saf anlatım yapmak yerine drama teknikleri kullanarak öğrencilerine keşif ve bağlantı kurmaları için fırsat tanımaları, drama ile uğraşırken onlara bir şeyleri dayatmak yerine kendilerine yapma imkânı sağlamaları, neden-sonuç ilişkilerini daha kolay kurabilme imkanı sağlamaları üzerinde durmaları önerilmektedir. Ayrıca eğitime yaratıcı dramayı dahil ederek çalışılırsa, öğrencilerimiz öğrenme sürecinden kesinlikle çok daha fazla keyif alacaklardır.

Bu çalışma yaratıcı drama alanında birçok deneysel ve betimsel çalışmayı içerirken herhangi bir ülke ya da grup karşılaştırmalı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konu üzerinde kıyaslı araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Yaratıcı drama teknikleri kullanılan çalışmalarda kullanılan tekniklerin açık bir şekilde yazılması önerilmektedir. Böylelikle çalışmayı okuyan araştırmacıların kendi çalışmalarında hangi tekniklerden yararlanacaklarına ışık tutulabilir.

Dikkate alınan üç veri tabanında, ülke olarak Kıbrıslı yazarların çalışmalarının yer almadığı gözlenmiştir. Özellikle özgün çalışmalara ihtiyaç duyan Kıbrıslı araştırmacılar bu konuya katkıda bulunabilirler.

KAYNAKLAR

- Abdullah, A. (2010). Okul öncesi dönemde görsel sanatlar eğitiminin bireye kazandırdığı değerler. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 187–200.
- Adair, J. (1991). *The art of creative thinking*. *Long Range Planning* (24). [http://doi.org/10.1016/0024-6301\(91\)90195-T](http://doi.org/10.1016/0024-6301(91)90195-T)
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde yaratıcı drama*. Pegem Akademi. Retrieved from <http://www.pegem.net/kitabevi/131738-Egitimde-Yaratici-Drama-kitabi.aspx>
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 17–31.
- Adıgüzel, Ö. (2009). Determination and Comparison of German and Turkish Participants ' Perceptions of Creative Drama Through the Metaphor (Simile) Method. *Eğitim ve Bilim*, 34(153).
- Akar Vural, R., & Somers, J. (2012). *İlköğretimde drama: kuram ve uygulama* (2.). Ankara: Ayrıntı Matbaası. Retrieved from <http://www.pegem.net/kitabevi/120445-İlköğretimde-Drama-Kuram-ve-Uygulama-Kitabı.aspx>
- Akdemir, H., & Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: bir meta analiz çalışması. *International Journal of Active Learning*, 1(2), 55–67.
- Akfırat, F. Ö. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39–58.
- Albayrak, M. (2004). *Okul öncesinde drama ile matematik öğretimi*. İstanbul: Pegem Yayınları. Retrieved from <http://www.kitapyurdu.com/kitap/okul-oncesinde-drama-ile-matematik-ogretimi/272510.html>
- Altınova, H., & Adıgüzel, Ö. (2014). Effect Of Creative Drama Method to Self-Esteem Level and Gender Role Consciousness Of Women. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 25(1), 35–59.
- Andersen, C. (2004). Learning in “As-If” Worlds: Cognition in Drama in Education. *Theory Into Practice*, 43(4), 281–286. http://doi.org/10.1207/s15430421tip4304_6

- Arıkan, S. (2015). Kayboluştan yeniden doğuşa: üç anlatı'da yazarın tin yazımı. *Türkiye Araştırmaları Ensttğtğşğ Dergisi*, 54, 375–401.
- Arslan, A., Akçay, A., Esin, Ş., & Ahmet, A. (2011). Yaratıcı drama yöneteminin ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin türkçe dersi tutumlarına etkisi. *Milli Eğitim*, 190, 234–247.
- Asımoğlu, S. (2012). Yaratıcı drama ve orff yaklaşımı çerçevesinde okul öncesi eğitimde oyun kavramı. *Journal of Chemical Information and Modeling*, 53(9), 1689–1699. <http://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Aykaç, M., & Köğce, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanma durumlarının incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD) Journal of History School (JOHS) Mart*, 7, 907–938. <http://doi.org/10.14225/Joh445>
- Aylett, R., Louchart, S., & Weallans, A. (2011). Research in interactive drama environments, role-play and story-telling. In *Lecture Notes in Computer Science (including subseries Lecture Notes in Artificial Intelligence and Lecture Notes in Bioinformatics)* (Vol. 7069 LNCS, pp. 1–12). http://doi.org/10.1007/978-3-642-25289-1_1
- Aytaş, G. (2013). Eğitim ve öğretimde alternatif bir yöntem: yaratıcı drama. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(6), 35–54.
- Aytaş, G., & Uysal, B. (2016). Tiyatro ve drama uygulamaları dersi kapsamında sergilenen oyunlara dair tematik bir değerlendirme. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 4(4), 530–544.
- Bacanli, H., Dombayci, M. A., Demir, M., & Tarhan, S. (2011). Quadruple thinking: Creative thinking. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (Vol. 12, pp. 536–544). <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.02.065>
- Bakker, B. (2002). Reinforcement Learning with Long Short-Term Memory. *Advances in Neural Information Processing Systems 14*, 1475–1482.
- Başbuğ, S. (2006). Yaratıcı dramının türkiye'deki öncülerinden “Prof. Dr. İnci SAN”ın Yaratıcı Drama Anlayışı.” *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(2), 117–128. <http://doi.org/10.21612/yader.2006.020>

- Bayraktar, A., & Okvuran, A. (2012). Improving Student's Writing Through Creative Drama. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 51, 662–665. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.220>
- Berna, C. G., & Duygu, Ç. (2012). The Effects of Creative Drama Activities on Social Skills Acquisition of Children Aged Six. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 41(2), 54–66.
- Biber, B. T., İspir, O. A., & Ay, Z. S. (2015). An alternative teaching method for teaching history of mathematics: Creative drama . *Elementary Education Online*, 14(4), 1384–1405. <http://doi.org/10.17051/ieo.2015.50177>
- Bil, E. (2013). *Hizmet içi eğitimde yaratıcı drama yönteminin etkililiği. Journal of Education and Future* (Vol. 1). Retrieved from <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/jef/article/view/5000099929>
- Bolton, G. M. (1985). Changes in Thinking about Drama in Education. *Theory into Practice*, 24, 152–157. <http://doi.org/10.1080/00405848509543166>
- Bora, E., & Alper, Y. (2005). Sanatsal yaratıcılık ve beyin. *Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 43(1), 3–8. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=psych&AN=2005-06345-001&site=ehost-live%5Cnemrebora@hotmail.com>
- Bramwell, G., Reilly, R. C., Lilly, F. R., Kronish, N., & Chennabathni, R. (2011). Creative Teachers. *Roeper Review*, 33(4), 228–238. <http://doi.org/10.1080/02783193.2011.603111>
- Brouillette, L. (2012). Advancing the Speaking and Listening Skills of K-2 English Language Learners Through Creative Drama. *TESOL Journal*, 3(1), 138–145. <http://doi.org/10.1002/tesj.8>
- Burçoğlu, E. B., & Murtaza Aykaç. (2013). Sanat eserlerini incelemede yaratıcı drama yönteminin kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 181–191.
- Byran, M., & Fleming, M. P. (1998). *Language Learning in Intercultural Perspective: Approaches Through Drama and Ethnography. Cambridge Language Teaching Library*. Retrieved from <http://library.ied.edu.hk/record=b1228712~S5>

- Cem, T. (1997). Prizren eğitim fakültesi türkçe sınıf öğretmenliği bölümünde yaratıcı yazı uygulamaları. *Kastamonu*, 13(2), 639–654.
- Ceylan, Ş., & Ömeroğlu, E. (2012). Yaratıcı drama eğitimi alan ve almayan 60-72 aylar arasındaki çocukların sosyal-duygusal davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 9–12.
- Cooper, H., & Dilek, D. (2007). Türkiye ve İngiltere’de ilköğretim öğrencilerinin tarihsel sorgulama süreçleri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma: empatik, eleştirel ve yaratıcı düşünme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 681–725.
- Cornett, C. E. (2006). Center Stage: Arts-Based Read-Alouds. *The Reading Teacher*, 60(3), 234–240. <http://doi.org/10.1598/RT.60.3.3>
- Cornett, C. E., & Smithrim, K. (2001). *The arts as meaning makers : integrating literature and the arts throughout the curriculum*. Prentice Hall.
- Cremin, T., Goouch, K., Blakemore, L., Goff, E., & Macdonald, R. (2006). Connecting drama and writing: seizing the moment to write. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 11(3), 273–291. <http://doi.org/10.1080/13569780600900636>
- Crombie, I. K., & Davies, H. T. (2009). What is meta-analysis? *Evidence Based Medicine*, 16(1), 3–4. <http://doi.org/10.1136/eb-2012-101118>
- Crossan, M. M. (1998). Improvisation in Action. *Organization Science*, 9(5), 593–599. <http://doi.org/10.1287/orsc.9.5.593>
- Çakır İlhan, A. (2007). Yaratıcı drama ile örtüşen çağdaş sanat akımları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(3/4), 139–158. <http://doi.org/10.21612/yader.2007.008>
- Çetingöz, D. (2012a). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlikleri. *Journal of Education*, 42, 131–142.
- Çetingöz, D. (2012b). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlikleri Pre-School Prospective Teachers’ Self Efficacy Levels on Using the Creative Drama Method. *Journal of Education*, 42(2002), 131–142.
- D’Amico, M., Lalonde, C., & Snow, S. (2015). Evaluating the efficacy of drama therapy in teaching social skills to children with Autism Spectrum Disorders. *Drama*

- Therapy Review*, 1(1), 21–39. http://doi.org/10.1386/dtr.1.1.21_1
- Davies, P. (1990). The Use of Drama in English Language Teaching. *TESL Canada Journal*, 8(1), 87–99.
- de la Cruz, R. E., Lian, M.-G. J., & Morreau, L. E. (1998). The Effects of Creative Drama on Social and Oral Language Skills of Children with Learning Disabilities. *Youth Theatre Journal*, 12, 89–95. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ607791&site=ehost-live>
- Demir, K. (2012). An evaluation of the combined use of creative drama and Jigsaw II techniques according to the student views: Case of a measurement and evaluation course. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47(Jigsaw II), 455–459. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.680>
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü/ Development Of Creative Writing Skills In Turkish Education and Short Story. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Retrieved from <http://sbed.mku.edu.tr/article/view/1038000330>
- Demircioğlu, Ş. (2010). Teaching English vocabulary to young learners via drama. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (Vol. 2, pp. 439–443). <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.039>
- Dervishaj, A. (2009). Using Drama as a Creative Method for Foreign Language Acquisition. *Linguistic and Communicative Performance Journal (Albania)*, 2(1), 53–62. Retrieved from <http://www.lcpj.pro>
- Dodson, S. (2000). Learning languages through drama. *Texas Papers in Foreign Language Education*, 5, 129–141.
- Doppelt, Y. (2009). Assessing creative thinking in design-based learning. *International Journal of Technology and Design Education*, 19(1), 55–65. <http://doi.org/10.1007/s10798-006-9008-y>
- Durmuş, E. (2008). The Impact Of Group Counseling Intergrated With Creative Drama On The Level Of Shyness *. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 41(1), 93–114.

- Erbay, F., & Doğru, S. S. Y. (2010). The effectiveness of creative drama education on the teaching of social communication skills in mainstreamed students. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (Vol. 2, pp. 4475–4479). <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.714>
- Erbay, F., & Esra, Ö. (2013). A Study on the Effects of Creative Drama Education Given to Children Attending Nursery Class on Their Auditory Reasoning and Processing Skills. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 41–50.
- Erdoğan, T. (2013). The effect of creative drama method on pre-service classroom teachers' writing skills and attitudes towards writing. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(1), 45–61. <http://doi.org/10.14221/ajte.2013v38n1.5>
- Esra, A., & Ruken, S. (2016). Az Gören Çocuklarda Birey Merkezli Eğitimin Grup İçi Sosyal Yeterliğe Etkisinin İncelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 4(1), 27–34.
- Filiz, S. B., Arı, E., Şafak, P., Yüksel, G., Kan, A., Şen, H. S., ... Topbaş, E. (2011). *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları*. A Pegem Akademi. Retrieved from <http://www.pegem.net/kitabevi/124949-Ogrenme-Ogretme-Kuram-ve-Yaklasimlari-kitabi.aspx>
- Galazka, A. (2011). Drama as a tool of appreciative inquiry in creative learning. *New Educational Review*, 24(2), 45–56.
- Genç, H. N. (2003). The Reception of the Creative Drama in Education. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 24, 196–205.
- Gençer, A. A., & Berrin, A. (2016). Çocukların bilim insanları ve icatlarına yönelik fikirlerinin oluşumunda drama yönteminin etkisini incelemek. *Elementary Education Online*, 15(1), 160–171.
- Gültekin, D., & Demet. (2014). Yaratıcı drama eğitiminin 60-72 aylık çocukların sosyal-duygusal gelişimine etkisi (Malatya ili örneği). Retrieved from <http://openaccess.inonu.edu.tr:8080/xmlui/handle/11616/5832>
- Gümüş, F. Ö., & İspir, O. A. (2014). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının gözünden yaratıcı drama ile etkili öğrenme ortamlarının yapılandırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 241–255.

- Gündoğdu, R. (2010). Yaratıcı drama temelli atılganlık programının psikolojik danışman adaylarının atılganlık becerisine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 677–693.
- Hamurcu, H. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları. *Milli Eğitim*, 188, 109–124.
- Harrison, P. A., & Sidebottom, A. C. (2008). Systematic Prenatal Screening for Psychosocial Risks. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 19(1), 258–276. <http://doi.org/10.1353/hpu.2008.0003>
- Haseman, B., & Winston, J. (2010). “Why be interested?” Aesthetics, applied theatre and drama education. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 15(4), 465–475. <http://doi.org/10.1080/13569783.2010.512182>
- Hayta, N., & Akhan, N. E. (2014). Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Örnek Bir Uygulama: “Bir Devrin Analizi: Nutuk. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 1049–1076.
- Heinig, R. B. (1993). *Creative drama for the classroom teacher*. Prentice Hall.
- Jindal-Snape, D., Vettraino, E., Lowson, A., & McDuff, W. (2011). Using creative drama to facilitate primary–secondary transition. *Education 3-13*, 39(4), 383–394. <http://doi.org/10.1080/03004271003727531>
- Kanatlı, F., & Çekici, Y. E. (2013). Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 9(2), 223–234.
- Kangal, S. B., & Meziyet Arı. (2013). Üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren çocukların ahlaki yargı düzeyine yaratıcı drama programlarının etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170).
- Kara, Ö. T. (2013). Use of the Stories Formed With Drama in Turkish. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11), 659–699.
- Kara, Y., & Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145–155. Retrieved from http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/38899734/yaratici_drama.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3

A&Expires=1492977033&Signature=K6diV369Qjv9c6L3p2HyT2SSkwY%3D&response-contentdisposition=inline%3Bfilename%3DYARATICI_DRAMA_YONTEMININ_BAZI_SOS

- Karadağ, F. Nesrin. (2012). *Yetişkinlerin katıldıkları hizmet içi eğitimlerinde kullanılan yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşleri*. Ankara Üniversitesi. Retrieved from <http://ulusaltezmerkezi.com/yetiskinlerin-katildiklari-hizmet-ici-egitimlerinde-kullanilan-yaratici-drama-yontemi-hakkindaki-gorusleri/57/>
- Karakelle, S. (2009). Enhancing fluent and flexible thinking through the creative drama process. *Thinking Skills and Creativity*, 4(2), 124–129. <http://doi.org/10.1016/j.tsc.2009.05.002>
- Karataş, Z., & Yavuzer, Y. (2009). Yaratıcı drama temelli mesleki grup rehberliğinin lise öğrencilerinin mesleki olgunluk puanlarına etkisi. *EFFECTS OF GROUP GUIDANCE BASED ON CREATIVE DRAMA ON VOCATIONAL MATURITY SCORES OF STUDENTS IN HIGH SCHOOL.*, 8(15), 83–98. Retrieved from <https://ezp.lib.unimelb.edu.au/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ehh&AN=48723978&site=eds-live&scope=site>
- Kardash, C. A. M., & Wright, L. (1987). Does Creative Drama Benefit Elementary School Students: A Meta-Analysis. *Youth Theatre Journal*, 1(3), 11–18. Retrieved from <http://eric.ed.gov/?id=EJ350500>
- Kayhan, H. C. (2009). Creative drama in terms of retaining information. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 737–740. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.129>
- Kempe, A., & Tissot, C. (2012). The use of drama to teach social skills in a special school setting for students with autism. *Support for Learning*, 27(3), 97–102. <http://doi.org/10.1111/j.1467-9604.2012.01526.x>
- Kılıç, L. K., & Bircan Eyüp. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 799–800.
- Kılıç, Ş., & Tuncel, M. (2009). Yaratıcı dramanın İngilizce konuşmaya ve tutuma etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 56*158.

- Kılıçaslan, H. (2010). Tasarım Eğitiminde Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama. *Journal of Chemical Information and Modeling*, 53(9), 1689–1699. <http://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Kırmızı, D. D. F. S., & KASAP, D. (2017). Yaratıcı okuma ve yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2(1), 48–62. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/sead/issue/28074/286446>
- Kırmızı, F. S. (2008). Türkçe öğretiminde yaratıcı Drama Yönteminin Tutum ve Okuduğunu Anlama Stratejileri Üzerindeki Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 95–109.
- Kırmızı, F. S. (2015a). Gestalt yaklaşımına dayalı olarak yapılan bireysel danışmanın sürekli kaygı üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93–115. <http://doi.org/10.15390/EB.2015.4552>
- Kırmızı, F. S. (2015b). The Effect of Creative Drama and Creative Writing Activities on Creative Writing Achievement. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93–115. <http://doi.org/10.15390/EB.2015.4552>
- Kırmızı, F. S. (2007). The Effect of Creative Drama Technique on Reading Comprehensive Achievement and Student Opinions on the Technique. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal Of Educational Research*, 7(29), 59–71.
- Kılıçaslan, H., & Asasoğlu, A. O. (2010). A research process with creative drama in interior architecture studies. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (Vol. 9, pp. 1462–1466). <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.12.350>
- Kilis, G. S. T. (2015). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların öğretmenleriyle olan ilişkilerinin sosyal beceri düzeylerine etkisinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science Doi*, 429–441. <http://doi.org/10.9761/JASSS2646>
- Kocadoku, Y. (2002). Kreatives drama im daf-unterricht in der türkei-neue wege, neue möglichkeiten. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi*, 1–3.

- Korkut, F. (n.d.). GESTALT yaklaşımına dayalı olarak yapılan bireysel danışmanın sürekli kaygı üzerindeki etkisi, 151–1. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/88259>
- Kurudayıoğlu, M., & Arzu, Ö. (2015). Türkçe öğretiminde drama. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 3(4), 26–40.
- Lin, Y. S. (2010). Drama and possibility thinking - Taiwanese pupils' perspectives regarding creative pedagogy in drama. *Thinking Skills and Creativity*, 5(3), 108–119. <http://doi.org/10.1016/j.tsc.2010.09.001>
- Maden, S. (2010). Türkçe Öğretmenlerinin Drama Yönetimi Kullanmaya Yönelik Öz Yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259–274.
- Mages, W. K. (2008). Does Creative Drama Promote Language Development in Early Childhood? A Review of the Methods and Measures Employed in the Empirical Literature. *Review of Educational Research*, 78(1), 124–152. <http://doi.org/10.3102/0034654307313401>
- Mateas, M. (2002). Interactive Drama, Art and Artificial Intelligence. *Artificial Intelligence*, 2(December), 02-206. <http://doi.org/10.1038/nature06777>
- McCaslin, N. (1996). *Creative drama in the classroom and beyond*. Longman Publishers USA.
- Miccoli, L. (2003). English through drama for oral skills development. *ELT Journal*, 57(April), 122–129. <http://doi.org/10.1093/elt/57.2.122>
- Milgram, R. M. (2003). Challenging out-of-school activities as a predictor of creative accomplishments in art , drama , dance and social leadership. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 47(3), 304–315. <http://doi.org/10.1080/0031383032000079263>
- Momeni, S., Khaki, M., & Amini, R. (2017). The Role of Creative Drama in Improving the Creativity of 4-6 Years Old Children. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(1), 617. <http://doi.org/10.7596/taksad.v6i1.765>
- Nihan, Ç. A., & Gökbulut Öznur Özlem. (2015). Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen yeterliklerinden kişisel gelişim üzerine nitel bir çalışma. *Mersin Üniversitesi*

- Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 252*270. <http://doi.org/10.17860/efd.76573>
- Nihat, Ç., & Engin, K. (2010). Dramada Beden Dili. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 6(2), 101–113.
- Nordin, N. A., Sharif, N. M., Fong, N. S., Mansor, W. F. A. W., & Zakaria, M. H. (2012). Fulfilling the Tasks of Reading, Writing, Speaking and Listening through Drama Workshop. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 66, 196–202. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.11.261>
- O'Farrell, L. (2000). The Dilemma of Oedipus Skywalker: A Case Study of Formal Structure and Stylization in Drama Education. *Contemporary Theatre Review*, 10(2), 17–31. <http://doi.org/10.1080/10486800008568583>
- Okvuran, A. (1974). Çağdaş insanı yaratmada yaratıcı drama eğitiminin önemi ve empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 001–010. http://doi.org/10.1501/Egifak_00000000424
- Olsson, A., & Nearing, K. (2007). Learning fears by observing others: the neural systems of social fear transmission. *Social Cognitive and*. Retrieved from <http://scan.oxfordjournals.org/content/early/2007/03/15/scan.nsm005.short>
- Oruç, S., & Altın, B. N. (2008). Müze eğitimi ve yaratıcı drama. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(35), 125–141.
- Önder, A. (2003). *Okul öncesi çocuklar için eğitici yaratıcı drama uygulamaları*. İstanbul.: Morpa Yayınları.
- Özçelik, N., & Aydeniz, H. (2012). Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına ve fransızca konuşmaya yönelik tutumlarına etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 231–248.
- Özdemir, P., & Akkus Cıkla, O. (2005). Use of Creative Drama in Science and Mathematics by Preservice Elementary Teachers. *Hacettepe University Journal of Education*, 29, 157–166. Retrieved from <https://acces.bibl.ulaval.ca/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ808069&lang=fr&site=ehost-live%5Cnhttp://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/>
- Özen, Z. (2013). Dorothy Heathcote'un yaratıcı drama yaklaşımları. *Journal of Chemical Information and Modeling*, 53(9), 1689–1699. <http://doi.org/10.1017/>

CBO9781107415324.004

- Özgün, N. İ., & Urtaza, A. (2016). Çevre okuryazarlığının kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35), 213–235.
- Öztürk, A. (2007). *Çocukta yaratıcılık ve drama*. Eskisehir: Anadolu Üniversitesi. Retrieved from <http://www.nadirkitap.com/cocukta-yaraticilik-ve-drama-ali-ozturk-kitap6475888.html>
- Paul, D. E. (2011). Creative writing. *Critical Care Nurse*, 31(4), e19-23. Retrieved from <http://public.eblib.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=1698594%5Cnhttp://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22162145%5Cnhttp://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23211053>
- Pinciotti, P. (1993). Creative Drama and Young Children: The Dramatic Learning Connection. *Arts Education Policy Review*, (January 2013), 24–28. <http://doi.org/10.1080/10632913.1993.9936938>
- Pitfield, M. (2006). Making a crisis out of a drama: the relationship between English and Drama within the English curriculum for ages 11–14. *Changing English*, 13(1), 97–109. <http://doi.org/10.1080/13586840500523547>
- Prendiville, F., & Toye, N. (2007). *Speaking and listening through drama 7-11*. Sage. <http://doi.org/10.4135/9781446214268>
- Reynolds, F. (2002). A survey of opportunities and barriers to creative leisure activity for people with learning disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 30(2), 63–67.
- Rosenmeyer, T. G. (1981). Drama. In *The legacy of Greece. A new appraisal*.ed. by Finley M. I. (pp. 120–154). Retrieved from <http://www.annee-philologique.com/aph/index.php?do=uneNotice&id=54-06007>
- San, I. (1998). The development of drama in education in Turkey. *Research in Drama Education*, 3(1), 96–99. <http://doi.org/10.1080/1356978980030110>
- San, İ. (1994). Ankara’da beşinci uluslararası yaratıcı drama semineri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 001–013. http://doi.org/10.1501/Egifak_0000000421

- Sedef, A. (2012). Yaratıcı drama etkinliklerinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine, bilimsel yaratıcılıklarına ve özdüzenlemelerine etkisi. *Pamukkale Üniversitesi*.
- Sheridan, N. (2012). The Routledge international handbook of creative learning. *European Journal of Teacher Education*, 35(3), 375–378. <http://doi.org/10.1080/02619768.2012.684149>
- Soytürk, M., Öztürk, Ö. T., Çamlıyer, H., & Ada, E. N. D. (2012). 9-11 Yaş Grubu Çocukların Temel Hareket Becerilerinin Örüntüleşmesinde Yaratıcı Drama'nın Etkisi. *Seçuk Üniversitesi Beden Eğitim ve Spor Dergisi*, 14(1), 42–55.
- Sullivan Kathleen, Fulton C. Ray, F. D. G. (2003). Effects of Creative Drama on Self Concept Social Skills and Problem Behavior. *EBSCO Publishing*, 4(1).
- Sungurtek, N. (2009). The Views Of Pre-Service Teachers About Creative Drama : A Study According to Gender. *Elementary Education Online*, 8(3), 755–770.
- Sungurtekin, Ş., & Çakır İlhan, A. (2015). Müzik eğitimi yeterlikleri bağlamında sınıf öğretmeni “sanat ve estetik” yeterliklerinin öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1). <http://doi.org/10.19171/uuefd.25893>
- Szecsı, T. (2008). Creative Drama in Preschool Curriculum: Teaching Strategies Implemented in Hungary. *Childhood Education*, 85(2), 120. <http://doi.org/10.1080/00094056.2009.10523078>
- Şen, S. (2016). Çok düzeyli meta -analiz yöntemleri üzerine bir çalışma A Study on Multilevel Meta-Analysis Methods. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(1), 1–17. <http://doi.org/10.21031/epod.29995>
- Şengün, Y., & Iskenderoğlu, T. (2010). A review of creative drama studies in math education: Aim, data collection, data analyses, sample and conclusions of studies. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (9, pp. 1214–1219). <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.12.309>
- Tam, P. C. (2016). Children's creative understanding of drama education: A Bakhtinian perspective. *Thinking Skills and Creativity*, 20, 29–39. <http://doi.org/10.1016/j.tsc.2016.02.003>

- Taneri, P. O., & Engin Demir, C. (2013). Implementation of Life Sciences from the Perspectives of Students: Creative Drama as a Qualitative Data Collection Method. *Öğrenci Gözüyle Hayat Bilgisi Dersinin İşlenişi: Bir Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama.*, 12(1), 267–282. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ehh&AN=91577408&lang=es&site=ehost-live>
- Tanrıseven, I., & Aykaç, M. (2013). Üniversite öğrencilerinin yaratıcı dramanın kişisel ve mesleki yaşantılarına katkısına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12.
- Tanrıverdi, Ö. (2013). Yaratıcı drama yöntemi ile verilen eğitimin okul öncesi öğrencilerinin çevre farkındalığına etkisi. *Journal of Chemical Information and Modeling*, 53(9), 1689–1699. <http://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Toivanen, T., Halkilahti, L., & Ruismäki, H. (2013). Creative pedagogy - Supporting children's creativity through drama. *The European Journal of Social & Behavioural Sciences*, 1168–1179.
- Toivanen, T., Komulainen, K., & Ruismäki, H. (2011). Drama education and improvisation as a resource of teacher student's creativity. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (Vol. 12, pp. 60–69). <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.02.010>
- Türk, Y., & Arslan, S. (2012). Examining Creative Drama Based Mathematics Course with Respect to Theory of Didactical Situations in Mathematics. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 4782–4785. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.334>
- Tutuman, O. Y., & Demirtaş, V. Y. (n.d.). Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama uygulama yeterlilikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. <http://doi.org/10.17240/AIBUEFD...-5000091466>
- Ulaş, A. H., & Topal, Y. (2006). Eğitici/yaratıcı drama etkinliklerinin ilköğretimde sözlü ifade becerilerini geliştirmeye etki. (Turkish). *Effects of the Creative, Educational Drama Activates to Develop Oral Skills in Primary School. (English)*, 10(29), 251–258. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=>

true&db=a9h&AN=24388580&site=eds-live&authtype=ip,uid

- Ulubey, Ö., & Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi. *Mustafa Kemal Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 195–220.
- Uzunöz, F. S., & Demirhan, G. (2017). The effect of creative drama on critical thinking in preservice physical education teachers. *Thinking Skills and Creativity*, 24, 164–174. <http://doi.org/10.1016/j.tsc.2017.02.018>
- Ümmühan, O., & Ören Şaşmaz Fatma. (2010). Classroom Teacher Candidates ' Opinions Related to Using Drama in Primary School : An Example of Demirci Faculty of Education. *Ankara University of Faculty of Educational Sciences*, 43(1), 165–191.
- Üst, S., & Gökçe, M. (n.d.). İç mimarlık eğitiminde yaratıcı drama. *Kadir Has Üniversitesi*, (1), 89–100.
- Walsh-Bowers, R., & Basso, R. (1999). Improving Early Adolescents' Peer Relations through Classroom Creative Drama: An Integrated Approach. *Children & Schools*, 21(1), 23–32. <http://doi.org/10.1093/cs/21.1.23>
- Wang, A. Y. (2012). Exploring the relationship of creative thinking to reading and writing. *Thinking Skills and Creativity*, 7(1), 38–47. <http://doi.org/10.1016/j.tsc.2011.09.001>
- Whitlock, J. R., Heynen, A. J., Shuler, M. G., & Bear, M. F. (2006). Learning Induces Long Term Potentiation in the Hippocampus. *Science*, 313(5790), 1093–1097. <http://doi.org/10.1126/science.1128134>
- Wilhelm, J. D. (1998). Learning by Being: Drama as Total Immersion. *Voices from the Middle*, 6, 3–10. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ577143&site=ehost-live>
- Woodson, S. E. (1999). (Re)Conceiving “Creative Drama”: an exploration and expansion of American metaphorical paradigms. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 4(2), 201–214. <http://doi.org/10.1080/1356978990040204>
- Yassa, N. (1999). High School Involvement in Creative Drama. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 4(1), 37–49.

<http://doi.org/10.1080/1356978990040104>

- Yeh, Y.-C. (2008). Age, emotion regulation strategies, temperament, creative drama, and preschoolers' creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 131–148. <http://doi.org/10.1002/j.2162-6057.2008.tb01291.x>
- Yılmazlar, M., Yağmur, E., & Takunyacı, M. (2013). The Effect Of 7th Grade Science And Technology Class On Critical Thinking Skill And Success When Taught With The Support Of Creative Drama. *International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 4(12), 37–48.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, Y. (2011). *Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Retrieved from <http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/2282>
- Zafeiriadou, N. (2009). Drama in language teaching: a challenge for creative development. 23(March), 4–9.
- Zangwill, N. (1995). The creative theory of art. *American Philosophical Quarterly*, 32(4), 307–323. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/20009834>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Aslıhan KORTMAZ
 Doğum Yeri: Lefkoşa, KKTC
 Doğum Tarihi: 16 / 01 / 1992
 Medeni Durumu: Bekar

Öğrenim Durumu

Derece: Okulun Adı
 İlköğretim: Şht. Tuncer İlkokulu, Lefkoşa, KKTC
 Orta Öğretim: Atleks Sanverler Ortaokulu, Lefkoşa, KKTC
 Lise: 20 Temmuz Fen Lisesi, Lefkoşa, KKTC
 Lisans: Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Okulöncesi Öğretmenliği Bölümü, Lefkoşa, KKTC
 Yüksek Lisans: Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Eğitimde Yaratıcı Drama Anabilim Dalı, Lefkoşa, KKTC

İlgi Alanları

İş Deneyimi: SOS Çocukköyü Derneği geçici sekreterlik,
 Yakın Doğu Üniversitesi, Center of Excellence asistanlık,
 Okulöncesi Öğretmeni, Günışığı Anaokulu ve Kreş,
 Lefkoşa, KKTC

İletişim

Tel: 0533 841 59 18
 Adres: Uluğbey Sok. No: 11 Köşklüçiftlik/ LEFKOŞA